

2016

בנק הפועלים

דוחות כספיים

תוכן העניינים

104	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
105	דוח רווח והפסד מאוחד
106	דוח מאוחד על הרווח הכולל
107	מאזן מאוחד
108	דוח על השינויים בהון
110	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
113	ביאורים לדוחות הכספיים
113	ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית
131	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
132	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
134	ביאור 4 עמלות
134	ביאור 5 הכנסות אחרות
135	ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות
135	ביאור 7 הוצאות אחרות
136	ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
140	ביאור 9 רווח למניה רגילה
141	ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
143	ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
144	ביאור 12 ניירות-ערך
150	ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
152	ביאור 14 אשראי לממשלות
153	ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
156	ביאור 16 בניינים וציוד
157	ביאור 17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
157	ביאור 18 נכסים אחרים
158	ביאור 19 פיקדונות הציבור
159	ביאור 20 פיקדונות מבנקים
160	ביאור 21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
161	ביאור 22 התחייבויות אחרות
162	ביאור 23 זכויות עובדים
173	ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות
179	ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
187	ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
194	ביאור 27 שיעבודים והגבלות אחרות
195	ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
201	ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים
214	ביאור 29א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
219	ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
240	ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
242	ביאור 32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
246	ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
255	ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים
261	ביאור 35 תמצית דוחות של הבנק
265	ביאור 36 יוזמות רגולטוריות

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למונע או לגלות הצגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, והדוח שלנו, מיום 29 במרץ 2017, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניות תשומת לב בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ובדבר החקירה בנושא FIFA.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 29 במרץ 2017

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק): לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור ג.26 (ב) בדבר חשיפות לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור ג.26. בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור ג.26. בדבר החקירה בנושא FIFA.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 29 במרץ 2017 ככלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 29 במרץ 2017

דוחות כספיים

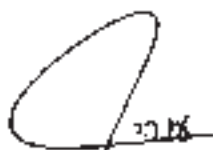
ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

2014	2015	2016	ביאור	
10,673	9,837	10,200	2	הכנסות ריבית
(2,905)	(1,952)	(2,007)	2	הוצאות ריבית
7,768	7,885	8,193		הכנסות ריבית, נטו
425	475	269	(1)(א)30	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,343	7,410	7,924		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
916	1,044	1,152	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
5,207	5,287	5,216	4	עמלות
131	146	160	5	הכנסות אחרות
6,254	6,477	6,528		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
5,343	4,934	4,783	6	משכורות והוצאות נלוות
1,539	1,555	1,530		אחזקה ופחת בניינים וציוד
12	7	-	17	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,289	2,294	3,177	7	הוצאות אחרות
9,183	8,790	9,490		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,414	5,097	4,962		רווח לפני מסים
1,713	2,097	2,358	8	הפרשה למסים על הרווח
2,701	3,000	2,604		רווח לאחר מסים
9	19	12	(15)(ב)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:				
2,710	3,019	2,616		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	63	12		הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,713	3,082	2,628		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים				
1(ה)(21), 9				
רווח בסיסי				
2.05	2.32	1.98		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל				
2.04	2.31	1.97		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר לוי
משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

ידין ענתבי
משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

ארי פינטו
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 29 במרץ 2017

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

2014	2015	2016	ביאור
2,710	3,019	2,616	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	63	12	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,713	3,082	2,628	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 10
383	(750)	(160)	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
2	4	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
(109)	49	(1,221)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
5	4	4	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
281	(693)	(1,379)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(78)	210	439	השפעת המס המתחייב
203	(483)	(940)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(1)	2	(1)	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
202	(481)	(941)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,913	2,536	1,676	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	65	11	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,915	2,601	1,687	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד
ליום 31 בדצמבר 2016

31 בדצמבר		
2015	2016	ביאור
נכסים		
64,976	80,378	11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
62,884	71,449	27,12 ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
119	375	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
282,911	276,084	אשראי לציבור
(4,414)	(4,127)	הפרשה להפסדי אשראי
278,497	271,957	30 אשראי לציבור, נטו
2,564	2,561	14 אשראי לממשלות
143	153	15 השקעות בחברות כלולות
3,409	3,363	16 בניינים וציוד
-	-	17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
12,789	11,916	28 נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,257	5,953	18 נכסים אחרים ⁽¹⁾
431,638	448,105	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
321,727	338,502	19 פיקדונות הציבור
4,773	4,377	20 פיקדונות מבנקים
354	345	פיקדונות הממשלה
83	484	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
34,475	33,560	21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,806	12,587	28 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
23,201	24,025	22 התחייבויות אחרות (מזה: 677; 669 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
398,419	413,880	סך-כל ההתחייבויות
33,032	34,047	25 הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
187	178	זכויות שאינן מקנות שליטה
33,219	34,225	סך-כל ההון
431,638	448,105	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 33](#).
(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 27](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

הון מניות ופרמיה	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון	
7,984	224	8,208	380	19,946	28,534	250	28,784	יתרה ליום 1 בינואר 2014
-	-	-	-	2,713	2,713	(3)	2,710	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
-	-	-	-	(448)	(448)	-	(448)	דיבידנד
(85)	-	(85)	-	-	(85)	-	(85)	רכישה עצמית של מניות
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
-	45	45	-	-	45	-	45	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
105	(100)	5	-	-	5	-	5	מימוש אופציות למניות
-	-	-	202	-	202	1	203	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	2	2	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
8,004	169	8,173	582	22,211	30,966	250	31,216	יתרה ליום 1 בינואר 2015
-	-	-	-	3,082	3,082	(63)	3,019	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
-	-	-	-	(569)	(569)	-	(569)	דיבידנד
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
-	30	30	-	-	30	-	30	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
90	(86)	4	-	-	4	-	4	מימוש אופציות למניות
-	-	-	(481)	-	(481)	(2)	(483)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	2	2	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
8,094	113	8,207	101	24,724	33,032	187	33,219	יתרה ליום 1 בינואר 2016

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (המשך)

הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,094	113	8,207	101	24,724	33,032	187	33,219
-	-	-	-	2,628	2,628	(12)	2,616
-	-	-	-	(685)	(685)	-	(685)
(27)	-	(27)	-	-	(27)	-	(27)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	35	35	-	-	35	-	35
79	(74)	5	-	-	5	-	5
-	-	-	(941)	-	(941)	1	(940)
-	-	-	-	-	-	2	2
8,146	74	8,220	(840)	**26,667	34,047	178	34,225

* בניכוי 3,826,498 יתרת מניות באוצר (31.12.15): בניכוי 7,970,392 יתרת מניות באוצר, 31.12.14: בניכוי 14,168,419 יתרת מניות באוצר.
 ** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

2014	2015	2016	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
2,710	3,019	2,616	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת			
(9)	(19)	(12)	חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) של חברות כלולות
638	664	651	פחת על בניינים וציוד
29	28	24	הפחתות
425	475	269	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(379)	(571)	(496)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(61)	(29)	2	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(3)	31	-	הפסד ממימוש, ירדת-ערך ושינוי בשיעורי ההחזקה בחברות מוחזקות
(5)	(14)	(12)	רווח ממימוש בניינים וציוד
115	87	101	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
252	(122)	(154)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(454)	205	284	מסים נדחים, נטו
-	(3)	(93)	רווח ממכירות תיקי אשראי
(1,338)	648	322	התאמות בגין הפרשי שער
(1,708)	(1,017)	(860)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בכנסים שוטפים			
(1,363)	1,268	(213)	פיקדונות בבנקים
(12,741)	(15,608)	1,887	אשראי לציבור
(692)	(718)	(3)	אשראי לממשלות
(411)	346	(256)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(5,564)	3,461	874	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,321)	(2,923)	(2,098)	ניירות-ערך למסחר
(1,245)	1,800	440	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות			
(983)	451	(380)	פיקדונות מבנקים
20,588	24,597	17,268	פיקדונות מהציבור
(158)	(101)	(9)	פיקדונות מהממשלה
(199)	50	414	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
4,640	(2,960)	(1,146)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,223	(944)	(294)	התחייבויות אחרות
1,986	12,101	19,126	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (המשך)

2014	2015	2016	
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(50)	(137)	(7)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
10	241	21	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(32,771)	(26,045)	(36,710)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
16,504	13,780	14,745	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
22,264	11,345	15,827	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	-	(4)	רכישת תיקי אשראי
2	499	4,331	תמורה ממכירת תיקי אשראי
19	11	5	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(11)	-	(3)	השקעה בחברות כלולות
5	-	-	תמורה ממימוש השקעות ופירעון הלוואות בחברות כלולות
-	22	-	תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד (נספח א')
(702)	(631)	(619)	רכישת בניינים וציוד
26	37	19	תמורה ממימוש בניינים וציוד
5,296	(878)	(2,395)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
3,758	5,805	3,160	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(4,009)	(4,520)	(3,401)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
5	4	5	הנפקת מניות ואופציות
(448)	(569)	(685)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(85)	-	(27)	רכישה עצמית של מניות
(779)	720	(948)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
6,503	11,943	15,783	גידול (קיטון) במזומנים
43,933	51,823	63,108	יתרת מזומנים לתחילת השנה
1,387	(658)	(563)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
51,823	63,108	78,328	יתרת מזומנים לסוף השנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (המשך)

2014	2015	2016	
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
13,502	11,695	12,798	ריבית שהתקבלה
(5,237)	(3,433)	(2,761)	ריבית ששולמה
51	56	44	דיבידנדים שהתקבלו
(2,693)	(1,930)	(2,049)	מסים על הכנסה ששולמו
491	156	21	מסים על הכנסה שהתקבלו
			נספח א' - תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
			נכסים והתחייבויות של חברת הבת שאוחדה בעבר, ליום המכירה
-	80	-	מזומנים שנגרעו
-	174	-	נכסים
-	(121)	-	התחייבויות
-	133	-	נכסים והתחייבויות שנגרעו
-	(31)	-	הפסד הון ממימוש השקעות בחברת בת שאוחדה בעבר
-	102	-	תמורה שהתקבלה ממימוש השקעה
-	(80)	-	מזומנים שנגרעו
-	22	-	זרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 36 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 29 במרץ 2017.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנשחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-ASC 105-10 לקודיפיקציה (FAS 168), ובהתאם להנחיות ועמדות של רשות ניירות-ערך האמריקאית ורשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על-ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על-ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה. חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק. חברות כלולות - חברות שלבנק יש השפעה מהותית עליהן, למעט חברות בנות. השקעות אילו נמדדות על בסיס שיטת השווי המאזני. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות/חברות בנות וחברות כלולות בקבוצה. שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מוחזקות לישראל. מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק. מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל. סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל. סכום מדווח - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 ("מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר. צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור. יתרת חוב רשומה - מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. שווי הוגן - המחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. עלות - עלות בסכום מדווח. הקבוצה - הבנק והחברות המאוחדות שלו.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. בנושאים הנותרים, שאינם בליבת העסקים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק ועל כן מהווה מטבע הפעילות של הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בשי"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. למידע בדבר מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל ראה [ביאור 1.ה.1\(1\) להלן](#).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי מאזני.

ערכם של נכסים לא-כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

5. שינוי באומדנים

(1) ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור הכולל הנחיות בדבר חישוב הפרשה קבוצתית. בהתאם לחוזר, בקביעת הפרשה להפסדי אשראי, על הבנק להביא בחשבון, בין היתר, הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם למוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים.

במהלך שנת 2015 פיתח הבנק מודל לחישוב ההפרשה הקבוצתית המביא בחשבון מקדמי התאמה איכותיים כנדרש בהוראות. המודל שאומץ כולל אומדנים לגבי גורמים המשפיעים על קביעת מקדם ההתאמה בכל ענף משק מעל למוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות ובהם, מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף, תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי בענף, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור יתרות פגומות, השפעות השינויים בריכוזיות האשראי ועוד.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב על פיו בשנים 2016 ו-2017 ימשיכו השנים 2011 ואילך להילקח בחשבון לצורך קביעת שיעורי ההפסד ההיסטוריים, המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה הקבוצתית.

לפירוט נוסף ראה [ביאור 1.ה.4 \(להלן\)](#).

(2) בעקבות אישור חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, עדכן הבנק, ברבעון הראשון של שנת 2016, את ההנחות האקטואריות, ביחס לשיעורי העזיבה של מנהלים בחוזה אישי בכיר, על מנת לשקף את ההסתברות המוגברת לעזיבת מנהלים בכירים.

עם גיבוש תוכנית תגמול חדשה, לאחר חתימת מנהלים בכירים על הסכמים חדשים, ופרישת מנהלים אחרים, עדכן הבנק פעם נוספת את שיעורי העזיבה ביחס למנהלים בכירים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכמה השפעת עדכון ההנחות בדבר שיעורי עזיבה, בעקבות אישור החוק, בגין המנהלים הבכירים המועסקים בבנק, ובעקבות החתימה על הסכמים החדשים, בגידול ההתחייבות האקטוארית (ביחס להתחייבות ליום 31 בדצמבר 2015) בסך של כ-85 מיליון ש"ח, אשר נזקף לרווח כולל אחר.

לפרטים נוספים בדבר חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים - ראה [ביאור 2.3](#).

(3) ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל (להלן: "המכתב"), על פיו נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון ולאשר תוכנית רב שנתית להתייעלות בחמש השנים הבאות ועקרונות להתייעלות ארוכת טווח. על-פי האמור במכתב, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית, לעניין חישוב הלימות ההון, על פני חמש שנים.

ביום 27 באוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות רב שנתית. על-פי תוכנית התייעלות שאושרה צפויים לפרוש מקבוצת הבנק כ-1,500 עובדים בשנים 2017-2020. כמו-כן, הבנק עדכן את שיעורי העזיבה לטווח ארוך של עובדים בתנאים מיטיבים. שיעורי העזיבה החדשים משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.5% לשנה לעומת שיעור של 6.25% לשנה טרם השינוי. עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות, ובגין עדכון שיעורי העזיבה, על סך כ-1.2 מיליארד ש"ח, המהווים הפסד אקטוארי נזקפו לרווח כולל אחר.

לפרטים נוספים בדבר תוכנית התייעלות - ראה [ביאור 2.3](#).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי ידרשו לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושאים אלה. כמו-כן, הובהר כי הטיפול החשבונאי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים בדבר נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה לפי תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 5 לא יחול על השקעות בחברות כלולות. ההוראות שנקבעו בחוזר בתוקף החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך. הבנק יישם את ההוראות באופן של יישום למפרע. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית.

(2) אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים". בהתאם לחוזר, נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים" לרבות את הכללים בהקשר לירידת-ערך של נכסי תוכנה לשימוש עצמי. בהקשר זה, הטיפול החשבונאי במוניטין, לרבות בחינת ירידת הערך שלו, עודכן בהתאם לחוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים ואיחוד דוחות כספיים". ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך. הבנק יישם את ההוראות באופן של יישום למפרע. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית.

(3) דיווח על מגזרי פעילות

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה לפי ASC 280-10 הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמחן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי מקבל החלטות התפעולי הראשי (CODM) לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר שאינו עומד בקריטריונים לשיך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים (על פי חוזר מיום 3 בנובמבר 2014). מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות על-פי מחזור הפעילות של הלקוח. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשיים פרטיים מסווגים בעיקר על-פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. מתכונת הדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים וכוללת את המגזרים הבאים: בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. הכללים החדשים יושמו במתכונת מצומצמת מהדוחות הכספיים לשנת 2015. הרחבת מתכונת הדיווח עד למתכונת המלאה מתבצעת בהדרגה עד ליישום מלא בדוחות הכספיים של הרבעון הראשון של שנת 2017.

(4) ארגון מחדש של חוב בעייתי

ביום 22 במאי 2016 פרסם על-ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי. ההנחיות בחוזר כוללות, בין היתר, הבהרות לגבי קריטריונים להענקת ויתור, שיעור הריבית לאחר ארגון מחדש, קביעה אם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, דרישות לתיעוד מקיף עבור חידושים, הארכות או שינויים של חובות של לווים הנמצאים בקשיים פיננסיים והחובות שלהם מסווגים כנחותים, שהוחלט כי אינם ארגון מחדש של חוב בעייתי וכן ביצוע ניתוח אשראי עבור חובות שאורגנו מחדש. בנוסף, נקבע כי כאשר נערך ארגון מחדש עוקב, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים: 1. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב. 2. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב. על מנת לעמוד בשני התנאים כאמור, נדרש, בין היתר שהסכם הארגון מחדש העוקב יהיה בתנאי שוק, לרבות: (1) שיעור ריבית חוזי שאינו נמוך משיעור הריבית בהלוואות חדשות עם מאפייני סיכון אשראי דומים, וכן (2) תנאים אחרים בחוזה, שאינם פחות מיטיבים עם התאגיד הבנקאי לעומת התנאים שהתאגיד הבנקאי היה מציע בהלוואות חדשות כאמור עם מאפייני סיכון אשראי דומים. ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר נכנסו לתוקף החל מיום 31 בדצמבר 2016 על ארגונים מחדש שיבצעו או יחדשו מיום זה ואילך. ליישום הוראה זו לא הייתה השפעה מהותית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא-כספיים המסווגים כזמניים למכירה, או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים בקביעת מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
 - גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
 - פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
 - פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. בהתאם לקריטריונים אלו, מסווג הבנק את שלוחותיו בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע פעילותן הינו השקל, למעט בנק הפועלים שוויץ המסווג כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו הפרנק השוויצרי.

פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה מהשקל

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שער החליפין הממוצע החודשי שמתאים למועד ביצוע העסקות. הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום". בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הבנק מיישם חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח). הפרשי שער בגין החלק האפקטיבי בגידור הנובעים מתרגום ההתחייבות הפיננסית המגדרת את ההשקעה נטו בבנק הפועלים שוויץ, נזקפים לרווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום". החלק שאינו אפקטיבי בגידור נזקף לרווח והפסד.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מדד ושער חליפין

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

2015	2016	2014	2015	2016	
השינוי ב-% בשנה		בנקודות			
מדד המחירים לצרכן:					
(0.9)	(0.3)	102.1	101.2	100.9	המדד לחודש נובמבר ("דוע")
בש"ח					
שער החליפין ליום 31 בדצמבר:					
0.3	(1.5)	3.889	3.902	3.845	שער חליפין של הדולר של ארצות-הברית (בש"ח ל-1 דולר)
(4.6)	(18.3)	6.064	5.784	4.725	שער חליפין של הלייט (בש"ח ל-1 לייט)
(10.1)	(4.8)	4.725	4.247	4.044	שער חליפין של האירו (בש"ח ל-1 אירו)
(0.1)	(4.0)	3.929	3.925	3.767	שער חליפין של הפרנק השוויצרי (בש"ח ל-1 פרנק שוויצרי)
(19.6)	(18.7)	1.666	1.339	1.089	שער חליפין של הלירה התורכית
2014 2015 2016					
ליום 31 בדצמבר:					
0.25%	0.10%	0.10%			שיעור ריבית בנק ישראל

2. השקעות בחברות מוחזקות

א. דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על-ידי הקבוצה. הבנק שולט בחברה כאשר יש לו את היכולת לכוון המדיניות והניהול בחברה דרך בעלות בשיעור של מעל ל-50% מהזכויות. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים או הפסדים בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם. המדיניות החשבונאית של החברות המאוחדות שונתה במידת הצורך על-מנת להתאימה למדיניות חשבונאית שאומצה על-ידי הבנק. זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן ומוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח או הפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית. עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני.

ב. טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות

ישויות בעלת זכויות משתנות (VIE) היא כזו שעומדת באחד או יותר מהמבחנים המפורטים ב-FAS 167 (ASC 810-10), פרשנות מתוקנת 46 (FIN 46(R)): (1) ההשקעה ההונית בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נחותה נוספת (subordinated financial support) שמסופקת על-ידי צדדים מעורבים, לרבות מחזיקי מניות; או (2) למשקיעים בהון כקבוצה אין את הכוח באמצעות זכויות הצבעה או זכויות דומות, לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם מחויבים לספוג את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או ברווחים השיוויים של הישות.

הבנק ייחשב לנהנה העיקרי (primary beneficiary) וה-VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן אם לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE.

לבנק קיימות זכויות משתנות אחרות ב-VIE שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי.

לפרטים נוספים לגבי ישויות בעלות זכויות משתנות, ראה [ביאור 126](#).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הפיננסית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

ד. צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (Acquisition Method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על-ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, הכנסות והוצאות נכללות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות הבאות כפי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו כדלקמן:

א. ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנתרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנתרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד במסגרת הכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנתרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו-כן, ריבית על סכומים בפגור בגין הלוואות לדיוור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

ב. עמלות אשר חיובו ביצירת אשראי, למעט בגין הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, אינן מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

ג. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה שהסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות. אחרת, יש לדחות את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

ד. במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון האם השינוי בתנאי ההלוואה הינו מינורי או לא. במקרים שהשינוי אינו מינורי, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. לעניין זה, הבנק מניח כי השינויים בתנאי החוב הינם מינוריים.

ה. עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנתרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית.

ו. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות-ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ז. ניירות-ערך - ראה [סעיף ה\(5\) להלן](#).

ח. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה [סעיף ה\(6\) להלן](#).

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים, ואת הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיוור ובפרט בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים, כאמור להלן.

תחולת ההוראות

ההוראות מיושמות לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בדבר מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

סיווג אשראי בעייתי

בהתאם להוראות בנק ישראל, הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות ופריטי אשראי חוץ-מאזני בעייתיים כפגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת.

אשראי פגום

אשראי מסווג כפגום, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כפגום מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני מסווג כפגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור, בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

אשראי נחות

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששוועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהיינה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות נחותים. אשראי שאינו נבחן פרטנית, אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי בהשגחה מיוחדת

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק בנושא בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות בהשגחה מיוחדת.

לעניין סיווג אשראי בעייתי חוב בפיגור הינו חוב בו קרן או ריבית לא שולמו במועדם בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים. חשבון עו"ש/חח"ד ידווח כחוב בפיגור כאשר החשבון נותר ברציפות ביתרת חובה (בהיעדר מסגרת מאושרת), או בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים הנמוכים מיתרת החובה ומהמסגרת במשך תקופה של 180 ימים. הלוואות ידווחו כחוב בפיגור כאשר הקרן או ריבית לא שולמו לאחר 30 יום מהמועד שנקבע לתשלום, בהתאם לתנאי הפירעון החוזיים של החוב.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), מקובצות ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברת כרטיסי אשראי מאוחדת מעל 500 אלפי ש"ח), וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית המקורית של החוב. כאשר נקבע כי החזר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששוועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

ההפרשה הפרטנית הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ-מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי Contingencies ASC 450 (טיפול חשבונאי בתלויות).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הפרשה קבוצתית

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית בגבולות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 ובהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בחלוקה לענפי משק שונים ובחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה שמתחילה ביום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. הבנק משתמש בשיעור הפסדים אשר מהווה ממוצע שיעורי הפסדי העבר בטווח השנים האמור. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. לעניין זה, בהתאם להוראות המפקח הנוגעות להפרשה קבוצתית בגין אשראי לענף משק אנשים פרטיים, נדרש הבנק להביא בחשבון שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית. כמו-כן, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, מגולם בשיעור המס.

הפרשה בגין הלוואות לדיור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. על-פי הוראות הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות, חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור יבוצע, במידת הצורך, לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הפרשה קבוצתית בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני

בהתאם להנחיות של הפיקוח על הבנקים, ההפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוץ-מאזני מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית בהתאמות מסוימות. יתרת הפרשה זו לא מנוכה מסעיף אשראי לציבור והיא נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן. הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור, מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

הכרה בהכנסה

החל ממועד סיווג החוב כפגום הבנק מפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד עבור חובות שסווגו כפגומים). כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בהתאם לתנאים המצטברים הבאים: 1. צפוי שהחוב ישולם במלואו על-פי לוח הסילוקין החדש של הלוואה. 2. במקרה של לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - שולמו לפחות 6 תשלומים רציפים או במקרה בו אין לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - עברה לפחות חצי שנה ממועד הקמת הלוואה וגם שולם לפחות 20% מיתרת הקרן. 3. אין ללקוח התראת חוב בפיגור. 4. כל ארגוני החוב של הלקוח הינם צוברים. בנוסף, בעת גביה במזומן, כאשר צפוי כי יתרת החוב הרשומה תיפרע במלואה, ניתן להכיר בהכנסות מימון בגובה הכנסות הריבית שהיו נצברות בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת היתרה הרשומה במידה הנדרשת להסרת ספק זה.

לגבי חובות שאינם נבחנים פרטנית ומופרשים על בסיס קבוצתי, אשר מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית, עד למחיקתם חשבונאית.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש לא נבחנו על בסיס פרטני, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 - ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי). חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
- אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת-ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר ההפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש. לגבי החובות שאינם מוערכים על בסיס פרטני, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל סממני בעייתיות אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק. למרות האמור לעיל, לגבי חובות שנבחנו על בסיס קבוצתי שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר כשל, נבחן הצורך במחיקה חשבונאית מיידית. בכל מקרה, לגבי חובות כאמור מבוצעת מחיקה חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 60 ימים או יותר ביחס לתנאי הארגון מחדש.

נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שווי ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי. בכל מקרה במידה והנכסים שהתקבלו נמכרו זמן קצר לאחר תפיסתם (לרוב עד 90 יום), כל עוד לא חל שינוי מהותי באומדן השווי ההוגן, מחליף הבנק את אומדן השווי ההוגן במחיר שהתקבל במכירה בניכוי עלויות מכירה ומתאים את ההפרשה להפסדי אשראי.

5. ניירות-ערך

- א. ניירות-ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
 - אגרות-חוב מוחזקות לפדיון - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות-חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך למסחר - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות למסחר.
 - ניירות-ערך זמינים למכירה - ניירות-ערך אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות-חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. רווחים או הפסדים שמומשו, מוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות שאינה ממסחר.
- ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג. השקעות הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה [סעיף \(7\) להלן](#).
- ה. לעניין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה [סעיף \(8\) להלן](#).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

6. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

א. הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים.
ב. במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

ג. גידור תזרימי מזומנים
כאשר נגזר מיועד כמכשיר מגדר לחשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או להתחייבות שהוכרו או לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, שינויים בשווי ההוגן בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי ההוגן לרווח והפסד.
הסכום המוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזומנים ישפיעו על דוח רווח והפסד ויוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור תזרימי מזומנים, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

ד. גידור שווי הוגן
שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. החלק האפקטיבי מוכר בסעיף הכנסות/הוצאות ריבית, בעקביות לסינווג של הכנסות/הוצאות בגין הפריט המגודר. החלק הלא אפקטיבי מוכר בהכנסות מימון שאינן מריבית.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.
ה. גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

ו. גידור ההשקעה נטו בפעילות חוץ - ראה [סעיף ה\(1\) לעיל](#).

ז. נגזרים שאינם משמשים לגידור
שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

ח. נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזוה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד. במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשובץ (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשובץ או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

בהתאם ל-FAS 157 (ASC-820-10) שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. ASC 820-10 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

מידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות-ערך

השווי ההוגן של ניירות-ערך למסחר וניירות-ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלה השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות-ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על-ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית - הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור בהתבסס על דירוגים פנימיים.
- להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 33 להלן](#), בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

8. ירידת-ערך נכסים פיננסיים

א. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה [עניף ד.4\) לעיל](#)

ב. ניירות-ערך

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשווי ההוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary). הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

1. בחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה:
 - ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן בסכום נמוך מעלותם, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך של למעלה מ-20% ביחס לעלותם לגבי מכשירים הוניים או 15% לגבי מכשירי חוב וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לגבי מכשירים הוניים או 30% לגבי מכשירי חוב לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - מכשירי חוב שחלה לגביהם ירידת דירוג משמעותית, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך, הבנק הגדיר ירידת דירוג של שלוש יחידות דירוג (notches) או יותר המלווה בירידה אל מתחת לדירוג השקעה, כירידת דירוג משמעותית.
 - מכשירי חוב שסווגו כבעייתיים (פגום, נחות, השגחה מיוחדת) על-ידי הבנק.
2. הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

3. בחינה ספציפית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה ספציפית. הבחינה מבוססת בין היתר על השיקולים הבאים:
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
 - היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
 - דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
 - שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
 - משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
 - מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
 - אירועים לאחר תאריך המאזן.
4. תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק, כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי ההוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה יזקף לדוח רווח והפסד. עליות ערך בתקופות עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

9. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

- הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. בהתאם להוראות, הבנק יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צג נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתאם לתנאים המצטברים הבאים:
- בגין אותן התחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts)
- כמו-כן, נקבע כי בנק יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי. הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים הבנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement). עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

10. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

- הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.
- בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, אינו שומר על שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים המועברים אלה.
- הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.
- בעסקות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:
- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו
 - ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
 - ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה
- בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות מקיימות את הקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו. במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ניירות-ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מובטח.

על-פי הנחיות של הפיקוח על הבנקים, ניירות-ערך מסוימים שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת לבנק ישראל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שיושמו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות-ערך בסעיף "ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות-ערך שהתקבלו בעסקות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהתקבל על-ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר". הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות-ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות-ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת ודרישת השלמת ביטחונות מבוצעת במקרים הנדרשים.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס.

הבנק גורע התחייבויות רק כאשר ההתחייבות מסולקת. סילוק של התחייבות יכול להיעשות באמצעות תשלום למלווה או באמצעות שחרור משפטי מהמחויבות.

11. רכוש קבוע

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של רכוש קבוע אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בהן יזרמו אל הקבוצה ואם עלותן ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט רכוש קבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריט הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת-ערך. הייון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר השלב הראשוני בפרויקט הושלם, וכן ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה.

עלויות תקורה שלא ניתן ליחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט מוכרות כהוצאה עם התהוותן. בנוסף, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הייון עלויות תוכנה לפיהן נקבע סף מהותיות להיוון של 1 מיליון ש"ח. כל פרויקט פיתוח תוכנה אשר סך עלויותיו נמוכות מסף המהותיות שנקבע, נזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד. עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם הייון נמוך מ-1 לשעות עבודה, כדי להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיית מקובלות במסגרת פרויקטי פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהוות לנכסים הוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של כלל עובדי הפיתוח המותרים להיוון, נעשה בדרך של דיווח שעות פרטני ולא בדרך של הקצאת עלויות באופן יחסי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי החל מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, מתבצעת בחינה לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הן הופכות להיות זמינות לשימוש.

12. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. תשלומים עתידיים למוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המת'יחסת מאחר שמהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווה ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

13. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הסעיף כולל נכסים בלתי מוחשיים שהוכרו במסגרת צירוף עסקים ומוניטין.

מוניטין

למידע בנושא מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה [סעיף ה\(2\) לעיל](#). בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך שנצברו.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים לפחות אחת לשנה לצורך ירידת-ערך.

14. ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

בכל מועד דיווח נבחן האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך עבור הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. בנוסף, עבור כל יחידה מניבת מזומנים אליה מיוחס מוניטין או מיוחסים נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או נכסים שאינם זמינים לשימוש, מבוצעת הערכה של סכום בר ההשבה אחת לשנה בתאריך קבוע גם במידה ולא קיימים סימנים לירידת-ערך או באופן תכוף יותר אם קיימים סימנים לירידת-ערך.

סכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס.

למטרת בחינת ירידת-ערך, נכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת-ערך כחלק מבחינת ירידת-ערך בגין יחידות מניבות מזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת-ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת-ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת-ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת-ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

הפסד מירידת-ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה.

הפסדים מירידת-ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת-ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת-ערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת-ערך.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

- בחירת קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תבצע גם בהתקיים הסמנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית: SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40)
- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא ייעשה בו שימוש.

15. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה או חלוקה. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים על-פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים, לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה. בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

16. זכויות עובדים

התאגיד הבנקאי מחויב מתוקף דין, הסכם ונוהג בתשלומי הטבות פרישה לעובדים, אשר כוללים תשלומים לפי תוכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון, תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין ופרישה), תשלומים לפי תוכניות אחרות לאחר פרישה (כגון, שי לחג ותשלומי רווחה בריאות ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ותשלומים לפי תוכניות להפקדה מוגדרת (כגון, תשלומים לקופות גמוליים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963). כמו-כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

התחייבויות התאגיד הבנקאי לתשלום פיצויים לעובדי התאגיד הבנקאי בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתוכנית להפקדה מוגדרת. התאגיד הבנקאי מכיר בעלות הפנסיה נטו לתקופה בהתאם להפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות התאגיד הבנקאי לתשלום פיצויים, פנסיה והטבות אחרות, שאינם בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, הטבות אחרות לזמן ארוך והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, מטופלות כתוכניות להטבה מוגדרת ומחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון כפי שמפורט בחוזר 2013-1-2 (לוחות חדשים לחברות ביטוח). שיעור עליון השכר בעתיד מוערך על-ידי ההנהלה.

בגין ההטבות האמורות נזקפת לרווח והפסד עלות שירות, עלות ריבית, תשואה על נכסי תוכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם והפחתה של נכס או התחייבות נטו בגין המעבר לתקינה האמריקאית אשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תוכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית. עלות או זיכוי בגין שירות קודם מופחת כרכיב של עלות הפנסיה נטו לתקופה בקו ישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון והוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

17. תשלום מבוסס מניות

עסקות תשלום מבוסס מניות עם עובדי התאגיד הבנקאי מטופלות בהתאם לנושא 718 לקודיפיקציה - (ASC 718 Compensation - Stock Compensation). עסקות אלו כוללות קבלת שירותים מהעובדים בתמורה להנפקת מניות התאגיד הבנקאי, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים. עסקות אלו כוללות גם התחייבויות לעובדים, בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הסכום מבוסס, לפחות בחלקו, על מחיר המניה של התאגיד הבנקאי, או על מכשיר הוני אחר של התאגיד הבנקאי. (2) המענק דורש, או עשוי לדרוש, סילוק באמצעות הנפקת מניות התאגיד הבנקאי, או מכשירים הוניים אחרים של התאגיד הבנקאי. ככלל, הבנק מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי מניות שהוא מעניק לעובדיו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

לגבי עסקות תשלום מבוטס מניות המסוגלות כמענקים הוניים, שווי ההטבה נמדד במועד ההענקה בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הונויים המוענקים. שווי ההטבה מוכר ברווח והפסד כהוצאות שכר כנגד גידול מקביל בהון. לצורך ההכרה בהוצאה וייחוסה על פני תקופות השירות המתאימות של העובדים, הבנק מתחשב בתנאי שירות ובתנאי ביצוע (שאינם תנאי שוק). כך שההכרה בהוצאה מבוטסת על מספר המכשירים אשר לגביהם תנאי השירות ותנאי הביצוע צפויים להתקיים. יעד ביצוע אשר יכול להיות מושג לאחר תקופת השירות, מטופל כתנאי ביצוע. מענקים התחייבויות נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה. הבנק מודד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בסוף כל תקופת דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח והפסד לתקופה כנגד ההתחייבות. עסקות הכוללות התחייבות אשר תסולק על-ידי הנפקת מספר משתנה של מניות הבנק על בסיס שווי כספי קבוע מסוגלות כהתחייבות.

18. מניות באוצר

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. המניות שנרכשו מחדש מסוגלות כמניות באוצר. כאשר מניות באוצר נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

19. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסוגלות לשלוש קבוצות: סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל-20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

הפסד צפוי מתלויות ייצבר באם מתקיימים שני התנאים להלן: (א) צפוי כי ירד ערכו של נכס (או התחייבות) במועד הדיווח; (ב) סכום ההפסד ניתן למדידה באופן סביר. אם סכום כלשהו בטווח ההפסד מהווה לאותו המועד את האומדן הטוב ביותר בטווח, הסכום כאמור ייצבר. במידה ולא קיים סכום בטווח המהווה אומדן טוב יותר מסכום כלשהו אחר, נדרש לצבור את הסכום המינימלי בטווח.

תביעה שלגביה יש קביעה של הפיקוח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסוגלת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב. במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 26.g. כולל גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מההון.

20. הוצאות מסים על ההכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. ואולם, הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושיאונה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש השקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים ובגין הפרשים זמניים יוכר כאשר צפוי (more likely than not) שיווצר לגביהם חיסכון מס בעת מועד ההיפוך. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות מוחזקות. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות החברות המוחזקות שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לבנק, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לבנק, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שהוא עשוי להתחייב בה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מס נדחה בגין עסקות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת. הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

21. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

22. דיווח על מגזרי פעילות

מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על-פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים ועסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, הבנק מדווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה. מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשייך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

23. גילויים בהקשר לצד קשור

המידע על יתרות מאזניות וחץ-מאזניות והמידע על תוצאות העסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן בהתאם להוראות הדיווח לציבור לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרות בסעיף 1 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, התאגיד הבנקאי מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור".

24. עסקות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זקפת הקבוצה את הפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

הלואאות, לרבות פיקדונות

במועד הכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים הוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. הפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים הוגן במועד הכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד הכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית.

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. להערכת הבנק ההשפעה של אימוץ ההוראות לעיל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

2. אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה". על-פי החוזר, תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי נדרשים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על ההכנסה" ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע-חוץ - מסים על ההכנסה".

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר נוסף בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית" אשר מבהיר את אופן יישום הכללים. על-פי החוזר, ההוראות שנקבעו ייושמו מיום 1.1.2017 ואילך. הפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31.12.2016. יש לסווג מחדש מספרי השוואה, כדי שיתאימו לאופן ההצגה לפי ההוראות החדשות. להערכת הבנק ההשפעה של אימוץ ההוראות לעיל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

3. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים: סוגיות במטבע-חוץ: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרץ 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושאים: סוגיות במטבע-חוץ, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על-פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע-חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה. להערכת הבנק ההשפעה של אימוץ ההוראות לעיל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

4. חוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו; רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים; דיווח לתקופות ביניים; היוון ריבית; וערבויות

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע, רווח למניה, דוח על תזרימי המזומנים, דיווח לתקופות ביניים, היוון ריבית וערבויות.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על-פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. הבנק בוחן את השלכות יישום כללים אלו על הדוחות הכספיים.

5. הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

ביום 20 בפברואר 2017 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בין היתר כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

בהתאם לאמור בחוזר, מקור החזר ראשוני הוא מקור מזומנים יציב לאורך זמן, אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב, ואשר חייב להיות מופרד, במפורש או במהות, לכיסוי החוב.

ככלל, כדי שמקור החזר יוכל להיות ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם. לצד מקור החזר ראשוני מצופה שכמעט לכל עסקות האשראי יהיה מקור החזר שני ואף שלישוני (בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על-ידי צד שלישי וכו').

למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישוניים, קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה, ככלל מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר - החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני. שינויים אלה יחולו מיום 1 ביולי 2017 ואילך.

הבנק בוחן את השלכות יישום הגדרה זו על הדוחות הכספיים, אולם אין באפשרותו לאמוד את השפעתה בשלב זה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

במיליוני ש"ח

2014	2015	2016	
א. הכנסות ריבית*			
9,628	9,044	9,466	מאשראי לציבור
32	41	54	מאשראי לממשלות
108	117	120	מפיקדונות בבנקים
71	26	36	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
-	2	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
834	604	523	מאגרות-חוב
-	3	1	מנכסים אחרים
10,673	9,837	10,200	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית**			
(1,428)	(830)	(904)	על פיקדונות הציבור
(12)	(12)	(10)	על פיקדונות הממשלה
(63)	(40)	(27)	על פיקדונות מבנקים
(10)	(2)	(1)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,361)	(1,058)	(1,061)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(31)	(10)	(4)	על התחייבויות אחרות
(2,905)	(1,952)	(2,007)	סך-כל הוצאות ריבית
7,768	7,885	8,193	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**			
(221)	(211)	(147)	הכנסות ריבית
10	(6)	(14)	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב			
27	13	13	מוחזקות לפדיון
780	571	493	זמינות למכירה
27	20	17	למסחר
834	604	523	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

2014	2015	2016	
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
(5)	19	22	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג להלן) ⁽¹⁾
1,918	550	519	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
1,913	569	541	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
			2. מהשקעה באגרות-חוב
284	525	257	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
-	(33)	(51)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁴⁾
284	492	206	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
			3. הפרשי שער, נטו
(1,496)	(161)	(29)	
			4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
164	264	361	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾
(69)	(185)	(71)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁵⁾
36	45	39	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
3	-	-	רווח ממכירת מניות של חברות מוחזקות
-	(31)	-	הפסד ממכירת מניות של חברות מוחזקות
134	93	329	סך-הכל מהשקעה במניות
			5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח
-	-	-	
			6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
-	3	93	
835	996	1,140	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.
 (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר כולל רווח בסך 109 מיליוני ש"ח ממכירת מניות וזיה (ראה [ביאור 12 להלן](#)).
 (4) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-21 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (2015): כ-21 מיליוני ש"ח; 2014: כ-0 מיליוני ש"ח).
 (5) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-51 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (2015): כ-113 מיליוני ש"ח; 2014: כ-69 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

2014	2015	2016	
20	19	14	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
59	28	(2)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
2	1	-	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
81	48	12	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
916	1,044	1,152	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
			פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון
60	28	(4)	חשיפת ריבית
5	4	2	חשיפת מטבע-חוץ
16	16	14	חשיפה למניות
81	48	12	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור – פירוט נוסף***

1. גידורי שווי הוגן			
(11)	4	9	חוסר האפקטיביות של הגידורים
2. גידורי תזרים מזומנים			
6	15	13	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
(5)	19	22	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

*** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-0 מיליוני ש"ח (2015: 1) מיליוני ש"ח; 2014: 12 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-0 מיליוני ש"ח (2015: 0 מיליוני ש"ח; 2014: 1) מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 4 עמלות

הרכב הסעיף

2014	2015	2016	
980	987	970	ניהול חשבון
1,674	1,725	1,834	כרטיסי אשראי
1,047	1,032	837	פעילות בניירות-ערך
218	219	189	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
45	45	42	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
173	205	276	טיפול באשראי
277	293	282	הפרשי המרה
124	114	103	פעילות סחר חוץ
40	41	39	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
46	44	44	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
545	548	569	עמלות מעסקי מימון
38	34	31	עמלות אחרות
5,207	5,287	5,216	סך-כל העמלות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

ביאור 5 הכנסות אחרות

הרכב הסעיף

2014	2015	2016	
60	60	52	הכנסות משירותי מחשב לחברה שאוחדה בעבר
5	14	12	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
66	72	96	אחרות
131	146	160	סך-כל ההכנסות האחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות

הרכב הסעיף

2014	2015	2016	
3,067	3,141	2,950	משכורות
115	87	101	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾
652	645	668	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
55	33	29	הטבות לזמן ארוך
746	748	698	ביטוח לאומי ומס-שכר
317	255	304	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)
36	25	33	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
355	-	-	הוצאות בגין תוכנית התייעלות
5,343	4,934	4,783	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות ⁽²⁾
50	20	-	(1) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
489	513	478	(2) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

ביאור 7 הוצאות אחרות

הרכב הסעיף

2014	2015	2016	
323	356	442	שיווק ופירסום
231	234	225	תקשורת
370	419	483	מחשב*
143	135	134	משרדיות
21	19	83	ביטוח
210	265	408	שירותים מקצועיים***
20	18	20	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
34	38	43	הדרכה והשתלמויות
247	253	262	עמלות
47	43	44	תרומה לקהילה
**196	-	528	הפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים
**447	514	505	אחרות
2,289	2,294	3,177	סך-כל ההוצאות האחרות

* למעט משכורות, פחת והפחתות.

** סווג מחדש.

*** כולל הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA בסך של 170 מיליוני ש"ח (2015: 46 מיליוני ש"ח).

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)

א. הרכב הסעיף

2014	2015	2016	
			מסים שוטפים:
			בגין שנת החשבון
1,736	1,932	1,923	
			בגין שנים קודמות
431	(40)	151	
2,167	1,892	2,074	סך-כל המסים השוטפים בתוספת (בניכוי):
			מסים נדחים:
			בגין שנת החשבון
(72)	85	374	
			בגין שנים קודמות
(382)	120	(90)	
(454)	205	284	סך-כל המסים הנדחים
1,713	2,097	2,358	סך-כל ההפרשה למסים ⁽¹⁾
21	87	64	(1) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל

ב. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנזקפה לדוח רווח והפסד

2014	2015	2016	
37.71	37.58	35.90	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
1,665	1,915	1,781	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:
(87)	(72)	(67)	שיעור מס סטטוטורי שונה
116	87	255	הוצאות לא-מוכרות
30	15	26	הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל
(39)	50	35	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
-	1	(4)	הפרשי תיאום פחת ורווח הון
(17)	(16)	(2)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(4)	(10)	2	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
49	80	61	מסים בגין שנים קודמות
-	47	271	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי שיעור המס
1,713	2,097	2,358	הפרשה למסים על הרווח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ג.1. יתרונות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים

31 בדצמבר				
2015	2016	2015	2016	
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרה במיליוני ש"ח		
מסים נדחים לקבל				
37.0	33.9	1,942	1,813	מהפרשה להפסדי אשראי
36.9	33.9	1,360	1,643	עודף עתודה לפיצויים ופרישה
36.7	33.9	350	353	מהפרשה לחופשה ומענקים
24.2	23.5	48	47	מהפסדים וניכויים מועברים לצורך מסים
28.0	24.4	21	22	מפריטים כספיים אחרים
36.5	36.4	27	12	נכסים לא-כספיים
36.6	33.7	3,748	3,890	סך-כל המסים הנדחים לקבל
עתודה למסים נדחים				
17.0	17.0	59	59	בגין השקעות בחברות מוחזקות
37.0	35.3	10	6	מפריטים כספיים אחרים
29.3	26.5	158	160	מהתאמת נכסים לא-כספיים
24.8	23.2	227	225	סך-כל העתודה למסים נדחים

מימוש יתרת מסים נדחים לקבל, נטו, מותנה בקיום הכנסה חיובית במס בשנים הבאות בסכום מתאים. מס נדחה מחושב על-פי שיעור המס הצפוי בעתיד.

ג.2. התנועה בנכסי והתחייבויות המסים הנדחים

סך-הכל	הפסדים למס וניכויים מועברים	הטבות לעובדים	התאמות נכסים לא-כספיים	נכס מס מפריטים לא-כספיים	השקעה בחברות מוחזקות	ריבית וניירות-ערך	הפרשה להפסדי אשראי וריבית על אשראי	
במיליוני ש"ח								
3,213	50	1,651	(98)	94	(33)	(52)	1,601	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013
תנועה:								
454	6	122	(1)	(44)	-	-	371	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
42	-	37	5	-	-	-	-	שינויים אשר נזקפו להון
3,709	56	1,810	(94)	50	(33)	(52)	1,972	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014
תנועה:								
(158)	(7)	(55)	(57)	(23)	(26)	14	(4)	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
17	(1)	(24)	(7)	-	-	49	-	שינויים אשר נזקפו להון
(47)	-	(21)	-	-	-	-	(26)	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד
3,521	48	1,710	(158)	27	(59)	11	1,942	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2015
תנועה:								
(13)	-	9	(28)	(13)	-	(13)	32	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
428	-	399	11	-	-	18	-	שינויים אשר נזקפו להון
(271)	(1)	(122)	15	(2)	-	-	(161)	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד
3,665	47	1,996	(160)	12	(59)	16	1,813	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2016
3,890	47	1,996	-	12	-	22	1,813	נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016
(225)	-	-	(160)	-	(59)	(6)	-	התחייבויות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ג.3. מסים על ההכנסה שהוכרו ישירות בהון

2014			2015			2016			
נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	
(8)	(5)	(13)	5	2	7	46	23	69	רווחים נטו בגין גידורי השקעות נטו במטבע-חוץ
3	2	5	2	2	4	2	2	4	גידור תזרימי מזומנים
260	122	382	(510)	(238)	(748)	(95)	(65)	(160)	נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(68)	(41)	(109)	25	24	49	(822)	(399)	(1,221)	הטבות לעובדים
9	5	14	3	3	6	(1)	1	-	תשלומים מבוססי מניות
196	83	279	(475)	(207)	(682)	(870)	(438)	(1,308)	סך-הכל מסים שהוכרו בהון

ד. שומות

- לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל 2012. לחברות בנות שומות סופיות עד וכולל 2013. בחודש דצמבר 2013, ובחודש דצמבר 2015 הוציא פקיד השומה לבנק שומות ניכויים לשנים 2008-2010 ובחודש דצמבר 2016 הוציא פקיד השומה לבנק שומות ניכויים בגין שנים 2011-2013. הבנק חולק על השומות ולפיכך הבנק הגיש עליהן השגה. לשנים 2008-2010 שלטונות המס הוציאו צווים בגין שומות המס אשר הבנק מערער עליהם בבית המשפט המחוזי. המחלוקת עם פקיד השומה נובעת בעיקר משתי סוגיות. הראשונה, חיוב הבנק במס שכר בגין משכורות ותשלומים סוציאליים ששולמו על-ידי הבנק לעובדים מקומיים בסניפים של הבנק בחו"ל. סכום השומות מגיע לכ-150 מיליון ש"ח לא כולל ריבית והצמדה. השנייה, ניכויים במקור בסניפי חו"ל בחו"ל. סכום השומות מגיע לכ-85 מיליון ש"ח לא כולל ריבית והצמדה. ככל שעמדת הבנק לא תתקבל יהיה הבנק חשוף לדרישות דומות גם בגין השנים שלאחר מכן. לדעת יועציו המשפטיים של הבנק קיים סיכוי אפשרי (Reasonably Possible) להתממשות חלק מתביעות מס הכנסה.
- בחודש דצמבר 2016 נתקבלו בישראל שומות מטעם רשות המסים בישראל, אגף המכס ומע"מ (להלן: "הודעת השומה") וזאת בהמשך לביקורת רוחבית ענפית, אשר עיקר עניינה התחשבות ישראל כרטיס בגין עסקות של מחזיקי כרטיס מול הארגונים הבינלאומיים בגין השנים 2012 ועד יוני 2016. סכום הודעת השומה בגין כלל רכיביה מגיע לכ-70 מיליון ש"ח, לא כולל ריבית והצמדה. ישראל חולקת על הודעת השומה ועל כן הגישה השגה לרשויות המס. ככל שעמדתה לא תתקבל תהיה ישראל חשופה לדרישות דומות גם בגין התקופה שלאחר מתן הודעת השומה. להערכת יועציה המשפטיים של ישראל כקיים סיכוי אפשרי להתממשות חלק מהסעיפים בשומה.

ה. הפסדים שביגנם לא נכללו נכסי מס נדחה

לבנק ולחברות מאוחדות מסוימות הפסדים וניכויים אחרים שנקבעו לצורך מס, שביגנם לא נכללו נכסי מס נדחה, בסך של כ-574 מיליון ש"ח (31.12.15) כ-528 מיליון ש"ח). ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס.

ו. תיקוני חקיקה

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2014 ו-2015 עמד על 26.5%. ביום 5 לינואר 2016 פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016 ובהתאם לו ירד מס החברות החל משנת 2016 ואילך והוא עומד על 25%. ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017), ובמסגרתו נכלל תיקון פקודת מס הכנסה (מס' 234), אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות החל משנת 2017, בשיעור של 1%, והחל משנת 2018 בשיעור של 1% נוסף, כך שיעמוד על 24% ו-23% בהתאמה. השפעת השינויים בשנת 2016 מתבטאת בקיטון ביתרת נכסי המס נטו ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 310 מיליון ש"ח, מהן כנגד הפרשה למסים על הרווח בסך של 271 מיליון ש"ח, וכנגד רווח כולל אחר בסך 39 מיליון ש"ח.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין. שיעור מס הרווח בשנת 2014 עמד על 18%.

ביום 10 בספטמבר 2015 חתם שר האוצר על צו להורדת שיעור המע"מ ב-1%, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015. ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים ירד לשיעור של 17%, החל מיום 1 באוקטובר 2015. הצו חל בשנת המס 2015 לגבי השכר המשולם בעד עבודה מחודש אוקטובר 2015 ומס רווח חל על-פי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו ולפיכך יעמוד על 17.75%. כתוצאה מהשינוי האמור, הבנק כלל בדוחותיו הכספיים לשנת 2015, קיטון יתרת נכסי מסים נדחים בסך של כ-50 מיליון ש"ח, כנגד גידול הפרשה למס בסך 47 מיליון ש"ח והקטנת קרנות הון בסך של 3 מיליון ש"ח, וקיטון ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-33 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס המתחייבת, אשר מרביתה נזקפה כרווח כולל אחר.

שיעורי המס המשולבים

כתוצאה מהשינויים האמורים לעיל, חל שינוי בשיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק כמפורט בטבלה להלן.

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב
2014	18.00%	26.50%	37.71%
2015	17.75%	26.50%	37.58%
2016	17.00%	25.00%	35.90%
2017	17.00%	24.00%	35.04%
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%

ז. הוצאות להפסדי אשראי

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המסים על פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאות לעניין מס. ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הוצאות להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שירשמו החל מיום 1 בינואר 2011, כאשר ביחס להפרשות שנרשמו והותרו עד ליום 31 בדצמבר 2010 יחול החישוב על-פי ההסדר שהיה בתוקף עד אותו מועד.

להלן עיקרי ההסכם:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית (חוב הלקוח מעל 1 מיליון ש"ח)

הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת ההפרשה לחובות פגומים (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חובות"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף שיביא לגביית מס נוסף שהיה נגבה אילו לא הייתה מוכרת מלכתחילה ההפרשה שהותרה בניכוי.

חובות פגומים שאינם נבחנים פרטנית לצרכי מס (חוב הלקוח מתחת 1 מיליון ש"ח)

הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית לא יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. הוצאות בגין הפרשות אלו יותרו למס בגובה "המחיקה החשבונאית" נטו (בקיזוז גביות באותה שנה) מחציתן יותרו לצורכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה. הוראה זו חלה לגבי הוצאות שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 9 רווח למניה רגילה

הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
רווח בסיסי		
2,713	3,082	2,628
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח		
חמוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות		
במניות 1 ש"ח ע.ב.		
1,320,575,890	1,323,208,692	1,329,406,719
יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע		
3,557,991	3,262,618	3,133,302
השפעת אופציות שמומשו למניות		
(2,925,479)	-	(830,738)
השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה		
1,321,208,402	1,326,471,310	1,331,709,283
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר		
רווח מדולל		
2,713	3,082	2,628
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח		
חמוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)		
במניות 1 ש"ח ע.ב.		
1,321,208,402	1,326,471,310	1,331,709,283
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה		
10,824,108	7,030,704	3,695,071
השפעת אופציות למניות		
1,332,032,510	1,333,502,014	1,335,404,354
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר		
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים		
רווח בסיסי		
2.05	2.32	1.98
רווח נקי למניה		
רווח מדולל		
2.04	2.31	1.97
רווח נקי למניה		

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					יתרה ליום 1 בינואר 2014
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים	התאמות ניירות-ערך מתרגום*, נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
380	1	381	(295)	(9)	(17)	702	2014
202	1	203	(68)	3	7	261	שינוי נטו במהלך השנה
582	2	584	(363)	(6)	(10)	963	2015
(481)	(2)	(483)	25	2	2	(512)	שינוי נטו במהלך השנה
101	-	101	(338)	(4)	(8)	451	2016
(941)	1	(940)	(822)	2	(25)	(95)	שינוי נטו במהלך השנה
(840)	1	(839)	(1,160)	(2)	(33)	356	2016

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום								
31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
472	(183)	655	(169)	58	(227)	125	(44)	169
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(211)	61	(272)	(343)	180	(523)	(220)	109	(329)
רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
261	(122)	383	(512)	238	(750)	(95)	65	(160)
שינוי נטו במהלך השנה								
התאמות מתרגום*								
15	-	15	(3)	-	(3)	(71)	-	(71)
התאמות מתרגום דוחות כספיים								
(8)	5	(13)	5	(2)	7	46	(23)	69
גידורים**								
7	5	2	2	(2)	4	(25)	(23)	(2)
שינוי נטו במהלך השנה								
גידור תזרימי מזומנים								
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
3	(2)	5	2	(2)	4	2	(2)	4
שינוי נטו במהלך השנה								
3	(2)	5	2	(2)	4	2	(2)	4
שינוי נטו במהלך השנה								
הטבות לעובדים								
(75)	46	(121)	4	(12)	16	(872)	423	(1,295)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה								
7	(5)	12	21	(12)	33	50	(24)	74
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
(68)	41	(109)	25	(24)	49	(822)	399	(1,221)
שינוי נטו במהלך השנה								
203	(78)	281	(483)	210	(693)	(940)	439	(1,379)
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
1	-	1	(2)	-	(2)	1	-	1
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:								
202	(78)	280	(481)	210	(691)	(941)	439	(1,380)
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מיומן שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה בביאור 3 - הכנסות מיומן שאינן מריבית.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים

הרכב הסעיף

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	
59,573	72,892	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
5,403	7,486	פיקדונות בבנקים מסחריים
64,976	80,378	סך-הכל**
63,108	78,328	* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
3	7	** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בסך

הערה:

בנושא שיעבודים ראה [ביאור 27](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2016				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
413	413	1	-	414
-	-	-	-	-
413	413	1	-	414
שכ מוסדות פיננסיים בישראל				
שכ אחרים זרים				
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
42,424	42,176	265	(17)	42,424
8,172	8,257	20	(105)	8,172
164	162	2	-	164
5,739	5,728	36	(25)	5,739
913	895	23	(5)	913
2,854	2,843	24	(13)	2,854
60,266	60,061	370	(165)	60,266
שכ ממשלת ישראל				
שכ ממשלות זרות				
שכ מוסדות פיננסיים בישראל				
שכ מוסדות פיננסיים זרים				
שכ אחרים בישראל				
שכ אחרים זרים				
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות				
2,202	1,956	265	(19)	(1)2,202
62,468	62,017	(2)635	(2)(184)	(1)62,468
שכ אחרים				
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 889 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	8,420	4	(5)	8,420
של ממשלות זרות	84	-	-	84
של אחרים בישראל	3	-	-	3
של אחרים זרים	7	-	-	7
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	8,514	4	(5)	8,514
מניות				
של אחרים	54	-	(4)	54
סך-כל ניירות הערך למסחר	8,568	(2)4	(9)	8,568
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	71,449	640	(193)	71,450 ⁽¹⁾
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	24			

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 889 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-6.8 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 27](#).

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

31 בדצמבר 2016								
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים					
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן			
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%			
							(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש	
							אגרות-חוב ומלוות	
-	-	-	61	(17)	-	(17)	17,636	של ממשלת ישראל
(6)	-	(6)	415	(99)	-	(99)	4,997	של ממשלות זרות
(9)	-	(9)	837	(16)	-	(16)	1,945	של מוסדות פיננסיים זרים
(2)	-	(2)	235	(3)	-	(3)	258	של אחרים בישראל
(4)	-	(4)	702	(9)	-	(9)	314	של אחרים זרים
(21)	-	(21)	2,250	(144)	-	(144)	25,150	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
							מניות	
-	-	-	-	(19)	-	(19)	871	של אחרים
(21)	-	(21)	2,250	(163)	-	(163)	26,021	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
405	405	4	-	409
9	9	2	-	11
414	414	6	-	420

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	שווי הוגן*
		רווחים	הפסדים ⁽¹⁾
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה			
אגרות-חוב ומלוות			
37,351	36,981	410	(40)
5,615	5,612	27	(24)
229	217	12	-
4,681	4,709	15	(43)
2,045	2,028	43	(26)
3,588	3,637	20	(69)
53,509	53,184	527	(202)
מניות			
2,486	2,198	311	(23)
55,995	55,382	838 ⁽²⁾	(225) ⁽²⁾

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 643 מיליוני ש"ח.
 (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
6,291	6,292	-	(1)	6,291
7	7	-	-	7
56	55	1	-	56
3	3	-	-	3
70	71	-	(1)	70
6,427	6,428	1	(2)	6,427
מניות				
48	52	-	(4)	48
6,475	6,480	⁽²⁾ 1	⁽²⁾ (6)	6,475
⁽¹⁾ 62,890	62,276	845	(231)	⁽³⁾ 62,884
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
23	אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית			

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 643 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-9.7 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 27](#).

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2015								
סך-הכל	12 חודשים ומעלה			סך-הכל	פחות מ-12 חודשים			
	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	שווי הוגן		הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	שווי הוגן	
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%			
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש								
אגרות-חוב ומלוות								
(8)	-	(8)	211	(32)	-	(32)	11,886	של ממשלת ישראל
(3)	-	(3)	182	(21)	-	(21)	3,878	של ממשלות זרות
(10)	-	(10)	630	(33)	-	(33)	2,456	של מוסדות פיננסיים זרים
(7)	-	(7)	147	(19)	-	(19)	631	של אחרים בישראל
(16)	-	(16)	404	(53)	-	(53)	1,635	של אחרים זרים
(44)	-	(44)	1,574	(158)	-	(158)	20,486	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
מניות								
-	-	-	-	(23)	-	(23)	734	של אחרים
(44)	-	(44)	1,574	(181)	-	(181)	21,220	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

מיזוג חברת ויזה אירופה עם חברת ויזה אינק

ביום 21 בדצמבר 2015 הכריזה Visa Inc. על כוונתה לרכוש את ויזה אירופה אשר במנייתיה החזיק הבנק ערב העסקה. ביום 21 ביוני 2016 הושלמה עסקת המיזוג של ויזה אירופה עם Visa Inc. (מועד השלמת העסקה).

כתוצאה מהעסקה, הבנק העביר את החזקותיו בוויזה אירופה, בתמורה לסך של כ-87 מיליון ש"ח (20 מיליון אירו) שהתקבלו במזומן וסך של כ-15 מיליון ש"ח שהתקבלו במניות חסומות של Visa Inc. בנוסף, הבנק יקבל תקבול נדחה בסך של כ-7 מיליון ש"ח (כ-1.7 מיליון אירו) במזומן, שיוענק בתום 3 שנים ממועד סגירת העסקה.

המניות החסומות שהתקבלו כאמור, אינן סחירות וניתנות להעברה בתנאים מוגבלים. בנוסף, המניות החסומות המירות למניות רגילות של Visa Inc. במועדים אשר יקבעו על-ידי Visa Inc. אך לא יאוחר מ-12 שנים ממועד סגירת העסקה. יחס ההמרה למניות רגילות נקבע במועד סגירת העסקה אך עשוי להשתנות בעתיד כתוצאה מתביעות עתידיות או היעדר תביעות עתידיות כנגד ויזה אירופה.

עם השלמת עסקת החלפת המניות הכיר הבנק ברווח ממכירת מניות לפני מס בסך כ-109 מיליון ש"ח. הרווח שהוכר חושב בהתאם למזומן שהתקבל, המניות החסומות שהתקבלו והמזומן שצפוי להתקבל בתום 3 שנים ממועד העסקה תוך הבאה בחשבון של מקדם הגבלת סחירות בגין המניות החסומות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

2016						יתרת חוב רשומה
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
161,201	29,883	131,318	2,140	-	129,178	חובות שנבדקו על בסיס פרטי
144,766	-	144,766	52,410	61,742	30,614	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
69,009	-	69,009	-	61,497	7,512	(1) מזה: לפי עומק פיגור
305,967	29,883	276,084	54,550	61,742	159,792	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
1,948	-	1,948	615	-	1,333	חובות בארגון מחדש
2,027	-	2,027	131	-	1,896	חובות פגומים אחרים
3,975	-	3,975	746	-	3,229	סך-הכל חובות פגומים
884	-	884	82	607	195	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
2,779	-	2,779	253	8	2,518	חובות בעייתיים אחרים
7,638	-	7,638	1,081	615	5,942	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות
2,553	7	2,546	153	-	2,393	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי
1,581	-	1,581	735	366	480	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
432	-	432	-	366	66	(3) מזה: לפי עומק פיגור***
4,134	7	4,127	888	366	2,873	סך-הכל ⁽⁴⁾
894	-	894	145	-	749	(4) מזה: בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-7,512 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31 בדצמבר 2015: 6,126 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-241 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 235 מיליוני ש"ח). כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-17 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 28 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

		2015				
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
172,260	26,801	145,459	3,159	-	142,300	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
137,452	-	137,452	50,635	61,120	25,697	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
66,989	-	66,989	-	60,863	6,126	(1) מזה: לפי עומק פיגור
309,712	26,801	282,911	53,794	61,120	167,997	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
2,437	-	2,437	585	-	1,852	חובות בארגון מחדש
2,899	-	2,899	111	-	2,788	חובות פגומים אחרים
5,336	-	5,336	696	-	4,640	סך-הכל חובות פגומים
857	-	857	84	640	133	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,503	-	3,503	252	-	3,251	חובות בעייתיים אחרים
9,696	-	9,696	1,032	640	8,024	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
2,985	3	2,982	126	-	2,856	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,432	-	1,432	665	392	375	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
453	-	453	-	392	61	(3) מזה: לפי עומק פיגור***
4,417	3	4,414	791	392	3,231	סך-הכל ⁽⁴⁾
1,096	-	1,096	111	-	985	(4) מזה: בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-7,512 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31 בדצמבר 2015: 6,126 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-241 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 235 מיליוני ש"ח). כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-17 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 28 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 01.01.14
425	(2)	427	326	(37)	138	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,376)	-	(1,376)	(476)	(3)	(897)	מחיקות חשבונאיות
1,220	-	1,220	356	5	859	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(156)	-	(156)	(120)	2	(38)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
-	-	-	-	-	-	אחר
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.14
475	(1)	476	180	5	291	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,504)	-	(1,504)	(586)	-	(918)	מחיקות חשבונאיות
1,276	-	1,276	318	-	958	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(228)	-	(228)	(268)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
(17)	-	(17)	(3)	-	(14)	אחר
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.15
269	4	265	482	(5)	(212)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,634)	-	(1,634)	(703)	(21)	(910)	מחיקות חשבונאיות
1,091	-	1,091	317	-	774	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(543)	-	(543)	(386)	(21)	(136)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
-	-	-	-	-	-	אחר
4,811	7	4,804	939	366	3,499	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.16
						מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
672	-	672	68	-	604	ליום 31 בדצמבר 2014
669	-	669	53	-	616	ליום 31 בדצמבר 2015
677	-	677	51	-	626	ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 14 אשראי לממשלות

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2015	2016	
813	948	אשראי לממשלת ישראל
1,751	1,613	אשראי לממשלות זרות
2,564	2,561	סך-כל האשראי לממשלות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב הסעיף

2015	2016	
חברות כלולות		
103	112	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
-	-	השקעה בכתבי התחייבות נדחים
40	41	השקעה בהלוואות בעלים
143	153	סך-כל ההשקעות
מזה:		
102	114	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות		
20	20	ערך בספרים
43	54	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2014	2015	2016	
9	19	12	חלקו של הבנק ברווחים נטו, של חברות כלולות

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

חלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		
31 בדצמבר				
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
חברות מאוחדות:				
100%	100%	100%	100%	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד, בנק מסחרי בשוויץ
69.8%	69.8%	69.8%	69.8%	בנק פוזיטיב קרדי וז קלינמה בנקאסי אי.אס. - בנק מסחרי בתורכיה
98.2%	98.2%	98.2%	98.2%	ישראלכרט בע"מ, שירות כרטיסי אשראי
100%	100%	100%	100%	פועלים אקספרס בע"מ
100%	100%	100%	100%	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
100%	100%	100%	100%	דירור ב.פ. בע"מ - ניהול נכסים
100%	100%	100%	100%	תרשיש - החזקות והשקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
100%	100%	100%	100%	אופז בע"מ, השקעות והחזקות
100%	100%	100%	100%	קונטיננטל פועלים בע"מ, חברה פיננסית
100%	100%	100%	100%	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, חברת החזקות
100%	100%	100%	100%	פועלים סהר בע"מ - תפעול ומסחר בניירות-ערך
100%	100%	100%	100%	זהר-השמש להשקעות בע"מ

(1) לרבות יתרת עודפי עלות מיוחסים, מוניטין, שטרי הון, בניכוי הפסדים מצטברים לירידת-ערך.
 (2) לרבות התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.

ד. מכירת חברת בת

ביום 20 באוקטובר 2015 התקשר Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "פוזיטיב"), המאוגד ופועל בתורכיה והנשלט על-ידי הבנק, בהסכם למכירת 100% מהון המניות של BankPozitiv Kazakhstan JSC (להלן: "החברה הנמכרת"), חברה בת בבעלות מלאה של פוזיטיב המאוגדת בקזחסטן, ל-Eurasian Bank JSC.
 ביום 30 בדצמבר 2015 הושלמה עסקת המכירה, לאחר השלמת תנאי ההסכם וקבלת האישורים הרגולטוריים הנדרשים. הבנק רשם, בדוחות הכספיים לשנת 2015, הפסד של כ-22 מיליון ש"ח כתוצאה מהמכירה בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית בדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽²⁾		דיבינד שנרשם		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁾	
31 בדצמבר							
2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
במיליוני ש"ח							
(11)	(76)	-	-	42	(331)	1,676	1,269
(5)	1	-	-	(162)	(39)	328	290
-	(24)	-	-	240	228	2,412	2,616
-	-	-	-	40	47	332	379
-	-	-	-	(10)	31	853	884
(2)	(1)	-	-	16	20	599	618
(120)	(20)	-	-	130	69	4,611	4,660
(31)	(3)	-	-	2	5	377	379
-	(2)	-	(3)	-	1	530	526
(46)	6	-	-	19	23	1,170	1,199
-	-	-	-	11	8	550	558
(26)	(7)	-	-	38	10	1,649	1,652

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף

סך-הכל	תוכנות ⁽¹⁾	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
עלות נכסים				
10,160	3,922	2,149	4,089	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
631	302	169	160	תוספות
(161)	(123)	(13)	(25)	גריעות
10,630	4,101	2,305	4,224	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
619	376	193	50	תוספות
(127)	(45)	(20)	(62)	גריעות
(8)	(4)	(4)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
11,114	4,428	2,474	4,212	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016*
פחת והפסדים מירידת-ערך				
6,685	2,964	1,627	2,094	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
650	333	178	139	פחת לשנה
14	13	-	1	הפסד מירידת-ערך
(128)	(104)	(10)	(14)	גריעות
7,221	3,206	1,795	2,220	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
651	336	157	158	פחת לשנה
12	10	1	1	הפסד מירידת-ערך
(127)	(45)	(18)	(64)	גריעות
(6)	(3)	(3)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
7,751	3,504	1,932	2,315	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
הערך בספרים				
3,475	958	522	1,995	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
3,409	895	510	2,004	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
3,363	924	542	1,897	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
	20.0	12.5	4.7	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- ליום 31.12.15
	20.0	11.4	4.4	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- ליום 31.12.16

* יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,301 מיליוני ש"ח. ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,325 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 2,616 מיליוני ש"ח. (1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהווננו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 736 מיליוני ש"ח (31.12.15: 707 מיליוני ש"ח, 31.12.14: 810 מיליוני ש"ח).

ב. פרטים נוספים בנושא הפחת:

שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:

בניינים - 2% בשנה בקו ישר.

מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.

התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.

מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.

ציוד משרדי וריהוט - 6-15% בשנה בקו ישר.

תוכנות - 20% בשנה בקו ישר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

במיליוני ש"ח

- ג. הבנק הינו בעל זכויות בדרך של שכירות או של חכירה בבניינים ובציוד, לתקופה שאינה עולה על 49 שנים מתאריך המאזן. בסך של 146 מיליוני ש"ח (31.12.15: 163 מיליוני ש"ח).
- ד. היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 56 מיליוני ש"ח (31.12.15: 22 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך. לא צפוי הפסד ממימוש הבניינים העומדים למכירה מעבר להפרשות שנעשו בגינם.
- ה. זכויות במקרקעין בסך של 70 מיליוני ש"ח (31.12.15: 73 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ו. היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 35 מיליוני ש"ח (31.12.15: 25 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.

ביאור 17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

מזכיר	קשרי לקוחות	סך-הכל
עלות		
237	134	371
יתרה לשנים 2014-2016		
הפחתות והפסדים מירידת-ערך		
237	127	364
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014		
-	7	7
הפחתה לשנה		
237	134	371
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015		
-	-	-
הפחתה לשנה		
237	134	371
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016		
הערך בספרים		
-	7	7
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014		
-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015		
-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016		

ביאור 18 נכסים אחרים

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2015	2016	
3,604	3,742	מסים נדחים לקבל, נטו*
149	142	מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על עתודה שוטפת למס-הכנסה
66	66	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
86	79	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
296	236	הכנסות לקבל
258	268	הוצאות מראש**
1,189	709	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
609	711	חייבים אחרים ויתרות חובה
6,257	5,953	סך-כל הנכסים האחרים

* ראה גם ביאור 28.
 ** כולל הוצאות מראש בסך 14 מיליוני ש"ח בגין חכירות תפעוליות בהן הבנק הוא החוכר (בשנת 2015: 15 מיליוני ש"ח).
 (1) מוצג בשווי הוגן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 19 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2015	2016	
בישראל		
לפי דרישה		
97,188	117,407	אינם נושאים ריבית
68,176	80,644	נושאים ריבית
165,364	198,051	סך-הכל לפי דרישה
124,564	112,745	לזמן קצוב
289,928	310,796	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
9,992	7,630	אינם נושאים ריבית
9,723	8,698	נושאים ריבית
19,715	16,328	סך-הכל לפי דרישה
12,084	11,378	לזמן קצוב
31,799	27,706	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
321,727	338,502	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
150,219	157,835	פיקדונות של אנשים פרטיים
**42,258	46,567	פיקדונות של גופים מוסדיים
**97,451	106,394	פיקדונות של תאגידים ואחרים

** סווג מחדש.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2015	2016	
תקרת הפקדון		
108,213	115,309	עד 1
81,091	87,169	מעל 1 עד 10
53,447	55,351	מעל 10 עד 100
33,994	34,307	מעל 100 עד 500
44,982	46,366	מעל 500
321,727	338,502	סך-הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 20 פיקדונות מבנקים

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2015	2016	
בישראל		
בנקים מסחריים		
2,885	3,160	פיקדונות לפי דרישה
220	194	פיקדונות לזמן קצוב
473	418	קיבולים
בנקים מרכזיים		
-	-	פיקדונות לפי דרישה
-	-	פיקדונות לזמן קצוב
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים		
140	239	פיקדונות לפי דרישה
627	353	פיקדונות לזמן קצוב
2	13	קיבולים
בנקים מרכזיים		
-	-	פיקדונות לפי דרישה
426	-	פיקדונות לזמן קצוב
4,773	4,377	סך-כל פיקדונות מבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף

31 בדצמבר			
2015	2016		
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
6,090	5,281	5.4%	1.4
			לא-צמוד
21,702	23,562	2.4%	3.4
			צמוד למדד
	0.0%		-
			צמוד למטבע-חוץ
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
1,668	1,208	3.9%	1.0
			דולר ארצות-הברית
281	109	6.6%	0.8
			אחר
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות⁽⁵⁾			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
	0.0%		-
			לא-צמוד
4,734	3,400	5.9%	3.5
			צמוד למדד
	0.0%		-
			צמוד למטבע-חוץ
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
	0.0%		-
			דולר ארצות-הברית
	0.0%		-
			אירו
	0.0%		-
			אחר
34,475	33,560	3.3%	3.0
			סך-כל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
1,709	1,465	-	-
			הנכללים בהון רובד 1
10,678	7,982	-	-
			הנכללים בהון רובד 2
7,498	8,073	-	-
			אחרים שלא נכללו בהון
19,885	17,520	4.8%	2.9
			סך-כל כתבי התחייבות נדחים

* בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם.

להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים ראה [ביאור 27 להלן](#).

- (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 28,843 מיליוני ש"ח (31.12.15: 28,656 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.
- (4) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בחו"ל בסך של 632 מיליוני ש"ח (31.12.15: 867 מיליוני ש"ח).

ביאור 21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים (המשך)

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים

(1) שטרי הון נדחים (סדרה ב') שהונפקו בפברואר 2004 ושטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים (סדרה ד') שהונפקו בספטמבר 2009 לתקופה של 49 שנה וניתנים לפדיון מוקדם, החל מהשנה ה-10 להנפקתם. בהתאם לתנאיהם בהתקיים אירועים מסוימים שטרי הון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רוברד 1 של הבנק.

(2) שטרי הון נדחים (סדרה א'), שהונפקו בשנת 2001 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-11 להנפקתם. בהתאם לתנאי ההנפקה, בהתקיים אירועים מסוימים שטרי הון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" הנכללים בהון רוברד 2 של הבנק. שטרי הון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב. הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון הנדחים סדרה א' בחודש דצמבר 2016. לפרטים נוספים בדבר פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רוברד 2, ראה [ביאור 25.ג](#).

ביאור 22 התחייבויות אחרות

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
83	77	עתודה למסים נדחים, נטו*
46	59	מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
401	309	הכנסות מראש
1,238	1,268	עובדים בגין שכר עבודה
3,681	4,748	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה**
541	937	הוצאות לשלם
14,341	13,624	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
669	677	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
1,189	709	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
1,012	1,617	זכאים אחרים ויתרות זכות
23,201	24,025	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* ראה גם [ביאור 28.ג](#).

** ראה גם [ביאור 23](#).

(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאור 23 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי הבכיר של הבנק (לרבות חברי הנהלה המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענק שנתי מותנה תשואה

המענק השנתי מושפע משיעור תשואת הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקתו הינה החל משיעור תשואה של 7.5%.

2. תגמול מבוסס מניות

על-פי הסכם השכר שנחתם בחודש מרץ 2013 בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017, אימץ הבנק, תוכנית להקצאה לעובדים בשנים 2013 עד 2017 של מניות פנטום המוקצות ללא תמורה וממומשות למזומן לאחר תקופת הבשלה בת 4 שנים מהשנה בגינה הוענקה כל מנה. לפרטים נוספים לגבי תנאי מניות הפנטום ראה [ביאור 24 להלן](#).

3. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת ההעסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים יומי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

מענק 25

העובדים זכאים למענק בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוקח בחשבון תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים, ומהוון לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות או לפנסיה מוקדמת, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, ולהשתתפות בעלויות רווחה. התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית, ומהוון לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

4. פיצויי פרישה ופנסיה

כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל לקיצבה. עובדים שפרשו לגמלאות או לפנסיה מוקדמת אינם זכאים לתשלום פיצויי פיטורין.

פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה במסלול קצבה זכאים לפנסיה גישור חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי ומהוונת לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון, בין היתר:

- תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים.
- שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק, ציפיות הנהלה והחלטותיה, תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר.
- שיעור היוון אשר חושב לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.
- שיעור תמותה ונכות המבוסס על לוחות תמותה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, תגמול מבוסס מניות (כאמור לעיל), הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי והטבות אחרות במהלך תקופת ההעסקה, בדומה לעובדים הקבועים.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

1. כללי

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מדיניות התגמול שלו לנושאי משרה לפי תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט 1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן A301 של הפיקוח על הבנקים בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. ביום 22 ביוני 2014 אימץ הבנק מדיניות תגמול כוללת למנהליו הבכירים ועובדיו שאינם נושאי משרה (כל פרקי מדיניות התגמול לאוכלוסיות הבנק השונות יכוננו להלן "מדיניות התגמול"), וכן תוכנית תגמול בהתאם למדיניות התגמול ("תוכנית 2014").

ביום 28 במרץ 2016 התקבל בכנסת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "חוק הגבלת התגמול"). הוראות חוק הגבלת התגמול חלות על התקשרויות שאושרו החל ביום פרסומו (12 באפריל 2016) ואילך, ואולם לגבי התקשרות כאמור שאושרה לפני יום הפרסום, חלות הוראות חוק הגבלת התגמול החל מתום שישה חודשים מיום הפרסום (קרי החל מיום 12 באוקטובר 2016).

ביום 19 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מדיניות התגמול החדשה שלו לנושאי משרה לפי חוק הגבלת התגמול, חוק החברות ובהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, בנוסחה מיום 29 בספטמבר 2016 ("מדיניות התגמול החדשה"). בהתאם לכך, נקבע במדיניות התגמול החדשה, כי ההוצאה החוזית ביום ההתקשרות בגין תגמול של כל מנהל ועובד בבנק לא תעלה על התקרה הנקובה בחוק הגבלת התגמול (כיום 2.5 מיליון ש"ח בשנה, "תקרת התגמול"). ביום 29 בנובמבר 2016 אימץ הבנק מדיניות תגמול חדשה כוללת למנהליו הבכירים ועובדיו שאינם נושאי משרה (כל פרקי מדיניות התגמול לאוכלוסיות הבנק השונות יכוננו להלן "מדיניות התגמול החדשה"), וכן תוכנית תגמול בהתאם לה ("תוכנית 2016").

הבנק נמצא בהליכי יישום עקרונות מדיניות התגמול החדשה שלו גם על חברות בנות בארץ ובח"ל, וסניפי חו"ל.

מדיניות התגמול החדשה ותוכנית 2016 כוללות הוראות מעבר לגבי זכויות עבר שנצברו (לאור החלטת הבג"צ וכמפורט להלן), ואופן המעבר מתוכנית 2010 ו/או תוכנית 2014 לתנאי תוכנית 2016, לרבות בנוגע לקטימת התגמול הקבוע ו/או המשנתה כך שהתגמול יתאים למגבלות אשר בהוראות חוק הגבלת התגמול. בהקשר זה, ביום 29 בספטמבר 2016 ניתנה החלטת בית המשפט העליון בנושא ההגנה על זכויות העבר של בכירי המוסדות הפיננסיים (בג"צ 4406/16 ובג"צ 4534/16) ("החלטת הבג"צ") בקשר עם חוק הגבלת התגמול, ונקבע בה ש"אין להחיל את החוק על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שביצע העובד לפני תום תקופת ההתארגנות" (12 באוקטובר 2016). יודגש, כי מדובר אך ורק בזכויות שעוגנו בחוזים לפני כניסתו של החוק לתוקף, ולא בזכויות שיתווספו לחוזים אלה בעתיד עבור עבודה בעבר. "בהחלטת הבג"צ" נקבע גם כי "עובדים בכירים בתאגידים בנקאיים ובחברות הביטוח שיוזעו על התפטרות מעבודתם בתאגידים אלה עד ליום 1 בינואר 2017, לא יאבדו את זכאותם לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו בתוך תקופת ההתארגנות." (קרי, בתקופה שמיום 12 באפריל 2016 ועד יום 12 באוקטובר 2016). בהחלטת הבג"צ לא התקיים דיון בנוגע לשאלה מהן אותן "זכויות עבר".

עם פרסום חוק הגבלת השכר, ולנוכח ההנחה כי השפעתו תביא לעלייה בשיעורי העזיבה של עובדים בחוזה אישי בכיר, עדכן הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 את ההתחייבות האקטוארית במטרה לתת ביטוי לגידול הצפוי בשיעורי העזיבה. עם זאת, משחלפה התקופה הנקובה בהחלטת הבג"צ להודעה על התפטרות, עודכנו הסכומים האמורים בתום שנת 2016.

נכון ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכמה השפעת עדכון ההנחות בדבר שיעורי עזיבה, בעקבות אישור החוק, בגין המנהלים הבכירים המועסקים בבנק, ובעקבות החתימה על ההסכמים החדשים, בגידול ההתחייבות האקטוארית (ביחס להתחייבות ליום 31 בדצמבר 2015) בסך של כ-85 מיליון ש"ח, אשר נזקק לרווח כולל אחר.

בשנת 2016 הועסקו בבנק מנהלים שתגמולם היה כפוף לתוכנית 2010, מנהלים שתגמולם היה כפוף לתוכנית 2014 ומנהלים שתגמולם היה כפוף לתוכנית 2016, כמפורט להלן. תוכנית התגמול שאישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק בחודש אוגוסט 2010 חלה על יו"ר הדירקטוריון היוצא, מנכ"ל הבנק היוצא, חברי ההנהלה של הבנק (שהינם נושאי משרה בבנק) ואוכלוסיית המנהלים הבכירים בבנק (שאינם נושאי משרה בבנק) (כולם יחד, "המנהלים") וזאת מיום 1 בינואר 2010 ואילך ("תוכנית 2010"). כיום תוכנית זו בתוקף רק לגבי מנהלים מעטים והיא הוחלפה בתוכנית 2014 ולאחר מכן בתוכנית 2016 כמפורט להלן. בהתאם להוראות המעבר שבמדיניות התגמול ובהוראת ניהול בנקאי תקן A301, נעשה מעבר הדרגתי של תגמול מנהלים מתוכנית 2010 לתוכנית 2014, החל מיום תחילת תחולת התוכנית ועד לשנת 2016. בהתאם להוראות המעבר אשר במדיניות התגמול החדשה ובתוכנית 2016, יעשה מעבר הדרגתי של תגמול מנהלים מתוכנית 2010 ותוכנית 2014 לתוכנית 2016, כך שהחל משנת 2018 כל הסכמי העסקה של המנהלים יהיו כפופים במלואם למדיניות התגמול החדשה והחל משנת 2017 יהיו כל המנהלים הבכירים שאינם חברי הנהלה כפופים לתוכנית 2016.

להלן פירוט הזכויות וההטבות העיקריות, להן זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם, כפוף להוראות מדיניות התגמול של הבנק ומדיניות התגמול החדשה, לרבות הוראות התחילה והתחולה של מדיניות התגמול החדשה.

2. יו"ר הדירקטוריון

כהונתו של מר עודד ערן כיו"ר דירקטוריון הבנק אושרה על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ביום 27 בפברואר 2017. לתקופה שמיום 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2019. אישור התגמול הוא בתוקף עד למועד האסיפה הכללית הקרובה של הבנק (המזומנת ליום 4 באפריל 2017) ולאחר מועד זה הוא יהיה בתוקף כפוף לאישורה של האסיפה הכללית כאמור. הסכם העסקה עם היו"ר הינו בהתאם להוראות מדיניות התגמול החדשה, תוכנית תגמול 2016 והדיון החל, לרבות ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, לפיה היו"ר יאה זכאי לתשלום של תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע. עד ליום 31 בדצמבר 2016 כיהן מר עודד ערן כדירקטור בבנק ותגמולו היה בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000, ומדיניות התגמול של הבנק.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

3. מנכ"ל הבנק

תגמולו של מנכ"ל הבנק מר ארי פינטו היה עד ליום 11 באוקטובר 2016 כפוף לתוכנית תגמול 2014 שפרטיה מובאים להלן, מכוח הוראות הסכם ההעסקה הקודם של המנכ"ל, מיום 16 ביוני 2015, כפי שתוקן ביום 3 במרץ 2016 ("ההסכם הקודם"). החל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 תגמולו של המנכ"ל הוא בהתאם להסכם החדש שנחתם עימו, אשר אושר על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 19 בדצמבר 2016 לאחר אישורו על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ("ההסכם החדש"). ההסכם החדש הוא בהתאם להוראות מדיניות התגמול החדשה ותוכנית תגמול 2016, ולפיו יקבל המנכ"ל תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע (ראה "תוכנית 2016 להלן").

4. יו"ר דירקטוריון הבנק היוצא

בשנת 2012 אושר הסכם העסקה עם יו"ר הדירקטוריון היוצא לתקופה של 5 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2013 (התגמול המשתנה לפי ההסכם, אשר על-ידי בעלי המניות רק ל-3 שנים, עד סוף שנת 2015). בהתאם לתיקון להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי מיום 13 באוגוסט 2015, בשנת 2016 תגמולו של יו"ר הדירקטוריון היוצא היה מורכב מרכיבים קבועים בלבד.

תשלומי פרישה - יו"ר הדירקטוריון היוצא שסיים את כהונתו ביום 31 בדצמבר 2016, היה זכאי לפי תנאי הסכם העסקתו עם הבנק לפיצויי פיטורין בשיעור של 250% ולתקופת הסתגלות של שישה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

5. מנכ"ל הבנק היוצא

בשנת 2012 אושר הסכם ההעסקה עם מנכ"ל הבנק היוצא לתקופה של חמש שנים שתחילתה ביום 1 ינואר 2013. ביום 31 ביולי 2016 הסתיימה העסקתו כמנכ"ל הבנק והסכם ההעסקה עימו הסתיים. בשנת 2016 מנכ"ל הבנק היוצא היה כפוף לתוכנית תגמול 2010, כדלקמן:

מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים - לפי הוראות תוכנית 2010 בשנת מענק שבה הפרש התשואה בפועל הינו שלילי וערכו נמוך מ-0.5% (בהינתן סף תחתון למחיר ההון הנדרש של 8.5%), תקציב המענק ייקבע כסכום שלילי. בהתאם לכך, בשנת 2016 חושב ונקבע למנכ"ל היוצא תקציב מענק שלילי. פריסה ותשלום יתרת חשבון המענקים - בשנה שלאחר סיום ההעסקה של המנכ"ל היוצא (שנת 2017), חלף ביצוע התשלום השנתי תירכשנה עבור המנכ"ל היוצא מניות של הבנק בבורסה בסכום היתרה בחשבון המענק, לאחר ניכוי במקור של סכומי מס ההכנסה ותשלומי החובה האחרים החלים על-פי הדין. המניות שתירכשנה תהיינה חסומות ולא ניתנות למכירה או העברה עד לחלוף תקופה של 24 חודשים מיום סיום העסקה.

תגמול הוני - ההוראות לגבי תנאי יחידות ה-RSU דומות להוראות החלות לגבי חברי הנהלה.

תשלומי פרישה - המנכ"ל היוצא של הבנק שסיים את כהונתו ביום 31 ביולי 2016, היה זכאי לפי תנאי הסכם העסקתו עם הבנק לפיצויי פיטורין בשיעור של 250% ולתקופת הסתגלות של שישה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

6. חברי הנהלה

א. תוכנית 2010

ככלל, תוכנית 2010 כוללת שני אמצעי תגמול (נוסף על השכר וההטבות האחרות בבנק): מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול הוני בדמות יחידות מניות חסומות (RSU).

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1.1. קביעת תקציב המענקים לחברי הנהלה (למעט המבקר הפנימי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי ("פונקציות הבקרה והפיקוח")) - תקציב המענקים לחברי הנהלה בשנה נתונה מבוסס על ההפרש בין התשואה בפועל לבין מחיר ההון הנדרש, כהגדרת מונחים אלה בתוכנית ("הפרש התשואה בפועל"). לגבי תוכנית 2010 נקבע סף תחתון למחיר ההון הנדרש של 8% (לגבי מנכ"ל הבנק היוצא שסיים את כהונתו בשנת 2016 הסף שנקבע הוא 8.5%). תקציב המענקים יכול להיות חיובי או שלילי ויחושב כדלקמן:

תקציב מענקים חיובי - בשנה שבה הפרש התשואה הינו חיובי, יחושב תקציב המענקים החיובי הכולל לחברי הנהלה בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד לתקרה של 6%. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו בתחום של 0% עד 0.5%, רשאי הדירקטוריון, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי בסכום חיובי, השווה לעד שתי משכורות.

כמו-כן קיימת אפשרות לתקציב מענקים שלילי בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו שלילי.

לדירקטוריון הסמכות להגדיל או להקטין את תקציב המענקים לחברי הנהלה (החיובי או השלילי) בשיעור של עד 10%.

1.1. חלוקת תקציב המענקים בין חברי הנהלה (למעט פונקציות הבקרה והפיקוח)

חלוקת תקציב המענקים לחברי הנהלה מבוצעת באופן יחסי לציון האישי של כל חבר הנהלה. חלק מהציון האישי הינו קבוע, חלקו מוענק על-פי עמידת חבר הנהלה ביעדי הביצוע אשר נקבעו מראש, ויתרתו מוענק לכל חבר הנהלה על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, בהתאם לשיקול דעתו. חלוקת תקציב המענקים בין חברי הנהלה וקביעת המענק השנתי לכל חבר הנהלה תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון.

המענק השנתי החיובי לחבר הנהלה בודד לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-18 משכורות של חבר הנהלה לפי תוכנית 2010.

1.1.3. מענק בגין רווחים מיוחדים - ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לקבוע סכום נוסף שייחוס לתקציב המייצג שנקבע לגבי כל קבוצת חברי הנהלה בגין שנה כלשהי בה נוצרים רווחים מיוחדים (כמוגדר בתוכנית) בסכום שלא יעלה על-4 משכורות לחבר הנהלה.

1.1.4. תנאים נוספים - תוכנית התגמול כוללת הוראות נוספות הרלוונטיות לעניין המענק באשר לסיום ההעסקה, דחיית תשלום חלק מהמענק ופריסתו, הפחתת המענק והשבתו בנסיבות מסוימות.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

2. תגמול הוני – יחידות מניות חסומות (RSU)

למנהלי הבנק הוענקו לפי תוכנית 2010 יחידות מניות חסומות (Units Stock Restricted) ("יחידות RSU"). יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שתחזקנה על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו.

2.1. הענקת יחידות RSU – עד לשנת 2014 לכל חבר הנהלה הוענקו מספר יחידות RSU שאינן מותנות בהתבסס על התוצאה המתקבלת מחלוקת סכום ההטבה הקבוע בתוכנית במחיר הנעילה הממוצע של מניית הבנק ב-90 הימים האחרונים של השנה הקלנדרית שקדמה לשנה בה הוענקו יחידות ה-RSU. כמו-כן, בוצעה התאמה במקרה של חוזה עבודה לתקופה השונה מ-3 שנים.

2.2. מועדי הבשלה – יחידות ה-RSU שהוענקו הבשילו בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת חוזה העבודה בשנת 2016, יחידות RSU שהוענקו לפי תוכנית 2010 ולא הבשילו עד למועד שבו עבר המנהל להיות כפוף לתוכנית 2014 פקעו.

2.3. הענקת יחידות RSU מותנות – לכל חבר הנהלה הוענקו מספר יחידות RSU מותנות במועד תחילת חוזה העבודה בגין שלוש שנות חוזה עבודתו. סמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין כל אחת משנות התוכנית, תבשיל כמות יחידות RSU מותנות, מתוך מנת יחידות ה-RSU המתייחסת לאותה שנה, אשר תחושב באופן יחסי בהתאם להשגת הפרש תשואה בפועל מעל מחיר ההון בשנת המענק הרלוונטית שבין 0.5% ל-2%, כך שבהפרש תשואה בפועל של 0.5% תבשיל כמות של רבע ממת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק ובהפרש תשואה בפועל של 2% תבשיל כל מנת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק. אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנה מסוימת נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, ו/או ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, יחידות ה-RSU המותנות בגין שנת המענק הרלוונטית תפקענה. בשנת 2016, יחידות RSU מותנות שלא הבשילו עד למועד שבו עבר המנהל להיות כפוף לתוכנית 2014, או תוכנית 2016, לפי המקרה, פקעו.

2.4. אופן ותמורת המימוש – בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן תמומשנה באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ותועברנה לידי הנאמן מתוך מניותיו הרדומות של הבנק.

2.5. תקופת חסימה – יחידות ה-RSU הרגילות בכל מנה תהיינה חסומות במשך תקופה נוספת של 12 חודשים ממועד ההבשלה של אותה מנה. יחידות ה-RSU המותנות תהיינה חסומות במשך תקופה של 4 שנים מתום שנת המענק הרלוונטית.

2.6. סיום העסקה – בסיום העסקתו של חבר ההנהלה בבנק יבוטלו יחידות ה-RSU שהוענקו לו ושטרם הבשילו.

2.7. חלוקת דיבידנד – במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מימוש יחידות ה-RSU למניות, יהיה זכאי חבר ההנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה לסכום הדיבידנד בגין מספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.

2.8. התאמות – התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

3. תוכנית 2014

1. תגמול קבוע

בהתאם לתוכנית 2014, חברי ההנהלה זכאים לתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות ואשר גובהו תלוי בדרגת המנהל ובתפקידו. מנהלים אשר משתייכים לפונקציות הפיקוח והבקרה זכאים לתגמול שנתי קבוע נוסף, שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות. חברי ההנהלה בלבד זכאים בנוסף לשני אלה, גם לתגמול הוני שנתי בסכום כספי קבוע המשמש לרכישת מניות הבנק.

2. תגמול חשתנה – מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

2.1. קביעת תקציב המענקים לחברי ההנהלה (למעט פונקציות הבקרה והפיקוח) – תקציב המענקים לחברי ההנהלה בשנה נתונה מבוצעת באופן דומה לתוכנית 2010, למעט העובדה שלתוכנית זו נקבע סף תחתון למחיר ההון של 7.5%.

2.2. תקציב המענקים יחושב כדלקמן – בשנה שבה הפרש התשואה בפועל אינו שלילי, יחושב תקציב המענקים הכולל לחברי ההנהלה בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הוא 0 (ומעלה), זכאי חבר ההנהלה למענק בסיס ("מענק הבסיס"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר ההנהלה למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרורגטיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד להפרש תשואה הגבוה מ-3%. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל שלילי, רשאי הדירקטוריון, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי השווה לעד שתי (2) משכורות.

2.3. חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה (למעט פונקציות הבקרה והפיקוח) – חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה תיעשה באופן דומה לחלוקתו בתוכנית 2010. המענק השנתי לחבר הנהלה לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה לנמוך מבין (א) 2.67 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014 ו-(ב) עלות התגמול הקבוע של חבר הנהלה לשנת המענק.

2.4. המענק השנתי של כל חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח יהיה מורכב מהסכומים הבאים:

1. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הוא 0 ומעלה, יחושב תקציב המענק המייצג בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה. בשנה שבה הפרש תשואה בפועל הוא 0 ומעלה, זכאי חבר ההנהלה למענק בסיס ("מענק הבסיס"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר ההנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרורגטיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד להפרש תשואה הגבוה מ-3%. התקציב המייצג בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על 2 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014.

2. סכום נוסף (חיובי או שלילי) בהיקף של עד 20% מהתקציב המייצג לחבר הנהלה ייקבע באופן יחסי לציון אישי שינתן לחבר ההנהלה על-פי עמידה ביעדי ביצוע ובתוכנית העבודה בגין שנת המענק.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

3. המענק השנתי לא יעלה על הנמוך מבין: (א) 2.4 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014; ו-(ב) עלות התגמול הקבוע של חבר ההנהלה לשנת המענק.
- 2.5. מענק בגין רווחים מיוחדים - בגין שנה כלשהי בה נוצרים רווחים מיוחדים (כמוגדר בתוכניות) ייקבע סכום נוסף שיוסוף לתקציב המייצג שנקבע לגבי כל קבוצת חברי ההנהלה ("סכום התקציב הנוסף"). סכום התקציב הנוסף ייקבע על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, ובכל מקרה לא יעלה בגין שנה מסוימת על סכום השווה ל-4 משכורות לחבר הנהלה. ייתכן באופן דומה גם מענק שלילי בגין הפסדים מיוחדים אשר יופחת מהתקציב המייצג.
- 2.6. תנאים נוספים - תוכנית התגמול כוללת הוראות נוספות הרלוונטיות לעניין המענק באשר לסיום ההעסקה, דחיית תשלום חלק מהמענק ופריסתו, הפחתת המענק והשבתו בנסיבות מסוימות.

3. תגמול הוני - יחידות מניות חסומות (RSU)

- למנהלי הבנק מוענקות יחידות מניות חסומות (Units Stock Restricted) ("יחידות RSU") כמפורט לעיל.
- 3.1. הענקת יחידות RSU (מותנות ביצועים) - לכל חבר הנהלה מוענקות מספר יחידות RSU השווה לתוצאת חלוקת סכום בגובה 50% מהמענק השנתי בגין שנת המענק (כמפורט בסעיף 2 לעיל), במוצא שער הנעילה של מניית הבנק ב-30 ימי המסחר שקדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים של הבנק, המתחייבים לשנת המענק.
- 3.2. מועדי הבשלה ותנאי הבשלה - יחידות RSU תבשלה בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת השנה שלאחר שנת המענק. כמות יחידות ה-RSU שתבשיל מתוך כל מנת RSU כאמור בסוף כל שנת הבשלה, אם בכלל, תלויה בהפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש (בהפרש תשואה בפועל שלילי של 5% - לא תהיה זכאות ל-RSU, בשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא בין 2% ל-5% - ימומש למניות חלק יחסי שיחושב על בסיס ליניארי ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים; ובשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא לא נמוך מ-2%, תבשיל כל המנה השנתית הנדרשת למניות, ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים).
- 3.3. אופן ותמורת המימוש - חלוקת דיבידנד והתאמות הינם בדומה ליחידות ה-RSU שהוענקו מכח תוכנית 2010 כמפורט לעיל.

ג. תוכנית 2016

תוכנית 2016 חלה על חלק מעובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר לפי הוראות המעבר אשר במדיניות התגמול החדשה ובתוכנית 2016 (ביניהם מנכ"ל הבנק).

1. תגמול קבוע

- 1.1. כללי - התגמול הקבוע עשוי לכלול את הרכיבים הבאים: שכר חודשי, תשלום חודשי ללא סוציאליות, הפרשות סוציאליות והטבות נלוות, תגמול הוני קבוע כמפורט בסעיף 1.2 להלן, ותשלומי פרישה שאינם מעבר למקובל לגבי יתר עובדי הבנק.
- 1.2. תגמול הוני קבוע - לכל מנהל תוענק כמות מניות חסומות שתחושב על-ידי חלוקת השווי המצוין בתוכנית תגמול 2016 אשר נקבע בהתאם לדרגתו של המנהל במוצא שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק. המניות החסומות תוענקנה ללא תמורה ותהיינה חסומות למימוש למשך תקופה של 36 חודשים מתום השנה בגינה הוענקו.

2. תגמול משתנה - מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

- 2.1. קביעת תקציב המענקים האישי לחברי ההנהלה - המענק השנתי לחברי ההנהלה מורכב מרכיב תלוי ביצועים שמחושב על-פי ביצועי הבנק, ומושפע מהביצועים האישיים של חבר ההנהלה ומרכיב מענק אשר בשיקול דעת המנכ"ל, או הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח).
- 2.2. רכיב תלוי ביצועים - לכל חבר הנהלה ייקבע תקציב מענק אישי המבוסס על הפרש התשואה כהגדרתו בפועל. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר ההנהלה למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד ל-3% ומעלה, עד לתקרה של 4 משכורות (לפי דרגת המנהל והשתייכותו לפונקציות עסקיות או פונקציות הבקרה והפיקוח). מתוך תקציב המענק האישי, 50% יחושבו כתלות בציון לפי עמידה במדדי ביצוע.
- 2.3. רכיב מענק שבישקול דעת - רכיב של עד 3 משכורות שיינתן לפי שיקול דעת המנכ"ל, או הממונה לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח. רכיב זה יינתן מתוך "סל מענקים", אשר לא יעלה בהיקפו על מכפלת 2 משכורות בגין כל חבר הנהלה. אם לבנק יהיו רווחים מיוחדים, כהגדרתם בתוכנית, רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון להחליט כי סל המענקים יגדל כך שהיקפו יהיה עד 2.5 משכורות בגין כל חבר הנהלה. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל שלילי, המלצת המנכ"ל, או הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח) תהיה כפופה לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.
- 2.4. תנאים נוספים - תוכנית התגמול כוללת הוראות נוספות הרלוונטיות לעניין המענק באשר לסיום ההעסקה, דחיית תשלום חלק מהמענק ופריסתו, הפחתת המענק והשבתו בנסיבות מסוימות.
- 2.5. הוראות מעבר - בהתאם לתוכנית 2016 התגמול המשתנה עשוי להיקטם כך שלא יחרוג מתקרת התגמול שבחוק הגבלת התגמול.

3. הסדרי פרישה

- 3.1. בהתאם למדיניות התגמול החדשה של הבנק, וכפוף להוראות המעבר שבה ביחס לזכויות שנצברו ו/או יצברו (כמפורט מטה), לפי ההסכמים החדשים עם הבכירים, בעת סיום העסקה כתוצאה מפיטורים או התפטרות, יהיה זכאי הבכיר לפיצויי פיטורין בשיעור של 100%.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

3.2. לפי "ההסכמים הקיימים" של חברי הנהלה לרבות המנכ"ל (להלן: "הבכירים") (קרי הסכמים שאושרו לפני 12 באפריל 2016 (יום כניסתו לתוקף של חוק הגבלת התגמול) ויסתיימו לאחר 12 באוקטובר 2016 (תום תקופת ההתארגנות" לפי חוק הגבלת התגמול)), ולפי ההסדרים הקודמים, במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%. בנוסף, בהתאם להסדרים הקודמים, בהגיע הבכיר למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שיהיה 7 שנים לפחות בתפקידו יתווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 כאמור), אזי יהיה חבר הנהלה או העובד הבכיר זכאי לפרוש בפרשה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי הרלוונטי האחרון לפי ההסכם הקיים שהיה בתוקף עד כניסת החוזה החדש, מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית (בשיעור שנצבר עבורו) שתשולם לו ממועד יציאתו לפרשה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. שיעור הקצבה לחבר הנהלה הינו בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 2% לשנה בגין כל שנה נוספת בה לא כיהן כחבר הנהלה ו-2.5% לכל שנה בה כיהן כחבר הנהלה עד לשיעור קיצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. חבר הנהלה שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בקבלת קצבה חודשית בלבד, או פיצויים בשיעור 100%.

3.3. הוראות מעבר לפי תוכנית 2016 - חברי הנהלה יהיו זכאים לכל הזכויות שנצברו ו/או יצברו עד לתום ההסכמים הקיימים ובלבד שההוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת הסכמי ההעסקה הקיימים, קיימת אפשרות שחבר הנהלה ימשיך לצבור וותק וזכויות למסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הקיים. במסגרת ההסכמים החדשים, חבר הנהלה יוכל לצבור וותק וגיל לצורך בחינת העמידה בתנאי הסף הנדרשים כמפורט לעיל לצורך קביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת. לקביעת הזכאות עשויים להיווסף תנאים נוספים. הבחירה במסלול פנסיה מוקדמת לא תתאפשר לחברי הנהלה שיצטרפו בעתיד לשורותיו של הבנק.

7. מנהלים בכירים

התוכנית דלעיל (תוכנית 2010, תוכנית 2014 ותוכנית 2016) יחולו גם ביחס למנהלים הבכירים של הבנק, וזאת על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין זהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר וזהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל.

על-אף האמור לעיל באשר לחברי הנהלה, לגבי מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יחול האמור להלן:

א. מענק שנתי

תוכנית 2014

מענק הבסיס של המנהלים הבכירים לפי תוכנית 2014 אינו כפוף לציון שיוענק להם. בנוסף, למנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, תוענקה מניות פנטום חסומות במקום יחידות RSU, בתנאים דומים לתנאיהן של יחידות ה-RSU, אשר יסולקו במזומן.

תוכנית 2016

קביעת תקציב המענקים למנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל גבוה מ-0.5%, יחושב תקציב המענקים הכולל לכל אחת מהקבוצות של מנהלי אגפים וממוני על ומנהלי מחלקה ומקביליהם בהתאם להפרש התשואה בפועל ותוך התאמה לדרגתו ולמשכורתו היחסית בקבוצת ההשתייכות. התקציב מחושב לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד להפרש תשואה בפועל של 4% ומעלה. תקרת המענק השנתי למנהלים אלה היא 10-8 משכורות (תלוי דרגה).

תוכנית 2016 כוללת הוראות לעניין חלוקת תקציב המענקים בין המנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) ולגבי קביעת תקציב המענקים האישי למנהלים הבכירים בפונקציות הבקרה והפיקוח וגזירת המענק האישי מתוכו.

ב. הסדרי פרישה

על-אף האמור לעיל לגבי הסדרי פרישה לחברי הנהלה, לגבי מנהלים בכירים המועסקים בחוזים אישיים, שאינם חברי הנהלה, שיעור הקיצבה הוא 2.55% בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד למועד חתימת תחילת העסקתם בחוזה אישי ו-2% לשנה בגין כל שנה נוספת, עד לשיעור קיצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה.

הוראות מעבר לפי תוכנית 2016 - מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יהיו זכאים לכל הזכויות שנצברו עד לתום ההסכמים הקיימים ובלבד שההוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת הסכמי ההעסקה הקיימים ובמסגרת הסכמי ההעסקה החדשים, קיימת אפשרות שהמנהל הבכיר ימשיך לצבור וותק וזכויות למסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הקיים. בגין שנות הוותק עד תום שנת 2016 במקרה של פרישה במסלול פיצויים, עשוי המנהל להיות זכאי לעד 250% פיצויים על בסיס השכר הקובע לפי ההסכם הקיים. בגין שנות הוותק מ-2017 ואילך, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, המנהל עשוי להיות זכאי לגבוה מ-250% פיצויי פיטורין על בסיס השכר לפיצויים או מכפלת 100% במשכורתו האחרונה של המנהל. כפוף לשיקול דעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, לפי המלצת המנכ"ל וכפוף להוראות הדין, ניתן לאשר למנהל הבכיר פיצויי פיטורין בגובה של עד 175% משכרו האחרון בגין כל שנות העסקתו. לקביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת ייווסף תנאי של גיל מינימלי 55 ועשויים להיווסף תנאים נוספים. הבחירה במסלול פנסיה מוקדמת לא תתאפשר למנהלים בכירים שיצטרפו בעתיד לשורותיו של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ד. התחייבות בגין הטבות לעובדים

31 בדצמבר		
2015	2016	
פרישה מוקדמת ופיצויים		
6,778	7,718	סכום ההתחייבות
(4,098)	(3,937)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
2,680	3,781	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה		
383	376	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
383	376	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל		
37	36	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
37	36	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		
589	596	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
589	596	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל		
3,689	4,789	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
51	52	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
3,798	3,652	מחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
108	122	עלות שירות
112	127	עלות ריבית
(16)	1,295	הפסד אקטוארי (רווח)
(1)	(1)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(349)	(460)	הטבות ששולמו
-	18	צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין
3,652	4,753	מחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
3,489	4,547	מחויבויות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.

** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה [סעיף \(4\) להלן](#).

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2015	2016	
3,652	4,753	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2015	2016	
530	1,755	הפסד אקטוארי נטו
4	-	התחייבות נטו בגין המעבר
534	1,755	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבויות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2015	2016	
7,749	8,690	מחויבויות בגין הטבה חזויה
7,587	8,484	מחויבויות בגין הטבה מצטברת
(4,098)	(3,937)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
108	122	עלות שירות
112	127	עלות ריבית
		הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
33	74	הפסד אקטוארי נטו
253	323	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
(16)	1,296	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(33)	(74)	הפחתה של הפסד אקטוארי
-	(1)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(49)	1,221	סך-הכל הוכר ברווח כולל אחר
253	323	סך עלות ההטבה נטו
204	1,544	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2017 לפני השפעת המס

74	הפסד אקטוארי נטו
74	סך-הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
2015	2016	
1.92%	1.71%	שיעור היוון
2.0%	2.0%	שיעור עליית המדד
0.5%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

שיעור עזיבה - ברבעון השלישי של שנת 2016 עדכן הבנק את שיעורי העזיבה לטווח ארוך של עובדים בתנאים מיטיבים. שיעורי העזיבה החדשים משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.5% לשנה לעומת 6.25% לשנה טרם השינוי. לפרטים נוספים ראה [ביאור 23.1](#).
שיעורי העזיבה בגין עובדים בחוזה אישי בכיר עודכנו בעקבות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים. לפרטים נוספים ראה [ביאור 5.1.1](#).

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	
1.90%	1.92%	1.10%	1.59%	1.96%	1.46%	2.10%	1.57%	שיעור היוון
0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.0%-7.5%	0.5%-7.5%	0.0%-7.5%	0.5%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר				
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
334	442	(282)	(373)	שיעור היוון
41	43	(33)	(34)	שיעור עליית המדד
(192)	(143)	183	146	שיעור עזיבה
(179)	(240)	210	280	שיעור גידול בתגמול

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, הגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר		
2015	2016	
3,902	3,746	התחייבות לפיצויים
(3,798)	(3,610)	יעודות לפיצויים
104	136	התחייבות נטו

יודגש, כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות המשוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים, אינה מהותית. כך לדוגמה, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההוגן של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-20 מיליון ש"ח, וזאת לאור העובדה שההסתברות לפרישה במסלול פיצויים מוגדלים נמוכה. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-45% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

ו. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית
לשנה השתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	*2017
173	200	205

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2017.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2017	470
2018	499
2019	478
2020	360
2021	331
2022-2026	1,277
2027 ואילך	2,287
סך-הכל	5,702

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ז. תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, על פיו נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון ולאשר תוכנית רב שנתית להתייעלות בחמש השנים הבאות ועקרונות להתייעלות ארוכת טווח. על-פי האמור במכתב, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית, לעניין חישוב הלימות ההון, על פני חמש שנים. ביום 27 באוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות, לאחר שהנהלת הבנק בחנה חלופות ליישום האמור במכתב וגיבשה מתווה ולאחר קבלת אישור עקרוני מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש במכתב. על פי תוכנית ההתייעלות שאושרה צפויים לפרוש מקבוצת הבנק כ-1,500 עובדים בשנים 2017-2020. להלן עיקרי התוכנית שאושרה:

- בהתאם לתוכנית, יתאפשר לעובדים קבועים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים.
- ההטבות שיוצעו, כתלות בגיל וותק העובדים, יהיו: (א) פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על-פי דין; או (ב), פיצויים מוגדלים בשיעור של עד 275% וזאת לעובדים העומדים בתנאים שנקבעו בתוכנית.
- עם אישור התוכנית עדכן הבנק את שיעורי העזיבה לטווח ארוך של עובדים בתנאים מיטיבים. שיעורי העזיבה החדשים משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.5% לשנה לעומת שיעור של 6.25% בשנה טרם השינוי. העלות הכוללת של התוכנית, לרבות בגין התאמת שיעורי העזיבה לטווח הארוך, כמפורט לעיל, מוערכת בכ-1.2 מיליארד ש"ח, לפני השפעת המס. עקרונות הטיפול החשבונאי:
- בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית ההתייעלות והתאמת שיעורי העזיבה לטווח ארוך, על סך כ-1.2 מיליארד ש"ח, מהווים הפסד אקטוארי נזקפו לרווח כולל אחר.
- בתקופות עוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים העומדת כיום על כ-14 שנים.
- במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק משמעותי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, יואץ קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים אקטואריים" באותה תקופה, כך שיותאם לקצב סילוק ההתחייבות האקטוארית בתקופה.
- בהתאם לאמור במכתב ולאישור העקרוני שהתקבל מהפיקוח על הבנקים, השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות, על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.27% תיזקק לשיעורן על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך. בכוונת הבנק לבחון את ישימות ויעילות התוכנית לאורך השנים הבאות, נוכח חוסר הוודאות בתחומי חקיקה ורגולציה, לצד כניסתן לתוקף של רפורמות שונות, שבשלב זה לא ניתן להעריך את השפעתן המלאה על תחום הבנקאות בישראל בכלל ועל הבנק בפרט.

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות

א. פרטים על עסקות תשלום מבוסס מניות

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016:

1. תגמול מבוסס מניות לעובדי הבנק

א. תוכנית לעובדי הבנק 2010-2012

ביום 30 בספטמבר 2009, אישר דירקטוריון הבנק כחלק מהסכם שכר שנחתם בין ארגון העובדים לבין הבנק, כי עובדי הבנק הקבועים ואלה הקשורים עמו בחוזה עבודה אישי (לא בכיר), יקבלו אופציות לרכישת מניות הבנק במחיר של 1 ש"ח לכל אופציה. כתבי האופציה האמורים הוקצו, ללא תמורה, בכל אחת מהשנים 2010-2012 בשלוש מנות ובהיקף כולל של כ-12.7 מיליון אופציות. בחודש פברואר 2012 הסתיימה הקצאת כל כתבי האופציה מתוכנית זו ובנוסף בשנת 2016 כל כתבי האופציה שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו מומשו למניות שהוקצו ממאגר מניות הרדומות של הבנק, ולא נותרו עוד אופציות בתוקף לפי תוכנית זו.

ב. תוכנית לעובדי הבנק 2013-2017

ביום 6 במרץ 2013 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להענקת מניות פנטום. על-פי התוכנית שאושרה תוענקה לעובדי הבנק ללא תמורה 22.5 מיליון מניות פנטום ללא מחיר מימוש. מניות הפנטום תוענקה בחמש מנות שנתיות שוות של 4.5 מיליון מניות פנטום כל אחת, החל משנת 2013 ועד שנת 2017. כל מניות הפנטום תמומשנה למזומן באופן אוטומטי על-ידי הבנק לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים מיום הענקתה של כל מנה. מניות הפנטום שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו וטרם מומשו או פקעו ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמת ב-21,488,161 מניות פנטום.

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

2. יחידות מניות חסומות לפי תוכנית 2010, תוכנית 2014 ותוכנית 2016 לחברי הנהלה ומנהלים בכירים

לפרטים בדבר יחידות מניות חסומות שהוענקו או יוענקו לחברי הנהלה ומנהלים הבכירים לפי התוכניות הללו (RSU ("יחידות RSU")) ראה [ביאור 23](#) לעיל.

3. יחידות RSU למנכ"ל היוצא

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 28 בפברואר 2012 הבנק העניק למנכ"ל היוצא, בהתאם לתוכנית 2010, 133,332 יחידות RSU בגין כל שנה קלנדרית משנות ההסכם עימו, אשר הסתיים עם סיום כהונתו בשנת 2016. יחידות ה-RSU הוענקו ללא תמורה. המניות שנבעו מיחידות ה-RSU שהבשילו בשנת 2016 חסומות לשנה נוספת מתום תקופת ההבשלה הרלוונטית (ראה [ביאור 24א' לעיל](#)).

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים הונויים שהוענקו

1. כתבי אופציה לעובדי הבנק

השווי ההוגן של כתבי האופציה אשר הוענקו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית 2010-2012 נמדד עד למועד אישור הרכישה העצמית על-ידי הפיקוח על הבנקים, כהתחייבות וממועד זה, כמענק המסולק במכשירים הונויים.

השווי ההוגן חושב באמצעות מודל בלק ושוולס (Black-Scholes model). מועד המימוש הצפוי ששימש לצורך חישוב השווי ההוגן הינו תום תקופת ההבשלה, מאחר שעקב תוספת המימוש המזערית מחד, והעדר מנגנון התאמה לדיבידנד מאידך, סביר כי העובדים יטו לממש את האופציות בהקדם האפשרי על מנת לזכות בדיבידנד המחולק למניות.

להלן פירוט של ההנחות המרכזיות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של המענקים לעובדים:

אופציות המוענקות בשנת			
2010	2011	2012	
3.1%	3.4%	3.7%	ריבית חסרת סיכון ⁽¹⁾ (%)
3.1	4.1	5.1	אורך חיים צפוי (שנים)
39.3%	36.1%	35.0%	התנודתיות הצפויה ⁽²⁾ (%)
4.1%	4.6%	4.7%	תשואת דיבידנד למניה (%)
1	1	1	מחיר מימוש (ש"ח)
16.9	16.9	16.9	מחיר מניה ביום הענקה (ש"ח)
13.9	13.1	12.4	שווי הוגן לכתב אופציה (ש"ח)

(1) ריבית חסרת סיכון נאמדה באמצעות עקום תשואה שקלי חזוי המבוסס על אגרות-חוב ממשלתיות שאינן צמודות.

(2) תנודתיות צפויה של המניה נאמדה באמצעות בחינת תנודתיות היסטורית של המחירים היומיים של המניה לאורך תקופה מקבילה לתקופת המענק.

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונויים שהוענקו לבכירים:

השווי ההוגן של יחידות RSU ויחידות RSU מותנות אשר הוענקו ויסולקו במכשירים הונויים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש בגינן שווה לאפס והן כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק התאים את כמות יחידות RSU המותנות שצפוי שיובשלו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
1. עסקות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות הבנק שהוענקו לעובדים

31 בדצמבר					
2014		2015		2016	
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות
תנועה באופציות למניות					
1	12,401,308	1	8,354,409	1	4,232,582
1	-	1	-	1	-
1	(44,347)	1	(28,710)	1	-
1	(4,002,552)	1	(4,093,117)	1	(4,232,582)
1	8,354,409	1	4,232,582	1	-

- (1) הממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2012 במועד המדידה היה 12.38 ש"ח לכתב אופציה (בשנת 2011 - 13.09 ש"ח, בשנת 2010 - 13.90 ש"ח).
 (2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך השנה היה 20.81 ש"ח (בשנת 2015 - 19.17 ש"ח, בשנת 2014 - 19.43 ש"ח).
 (3) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש*:

31 בדצמבר		
2014	2015	2016
1	1	1
8,354,409	4,232,582	-
1	1	1
1.5	1.0	-
-	-	-
1	1	1

* מחירי המימוש של כל האופציות שהונפקו במסגרת התוכניות הוא 1 ש"ח.

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

- ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך)**
2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.16

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים		הי"ר היוצא		המנכ"ל היוצא		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	
49,914	-	-	133,332	-	399,999	123,246	64,970	412,099	526,447	קיימות במחזור לתחילת השנה
83,253	-	-	-	-	-	400,164	-	1,435,809	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	(166,848)	(9,918)	-	(61,831)	(26,860)	חולטו במהלך השנה
(52,708)	-	-	(133,332)	-	(133,332)	(190,052)	(64,970)	(653,737)	(499,587)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
80,459	-	-	-	-	99,819	323,440	-	1,132,340	-	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
										(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
18.36		-		-		18.36		18.36		(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
22.91		19.35		19.35		22.02		21.43		(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
1.34	-	-	-	-	-	1.41	-	1.42	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך)
2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.15

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים		הי"ר היוצא		המנכ"ל היוצא		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	
-	-	-	266,666	-	533,333	106,411	518,021	352,602	1,649,276	קיימות במחזור לתחילת השנה
74,871	-	-	-	-	-	169,992	-	525,402	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	(8,274)	-	(53,638)	(102,022)	חולטו במהלך השנה
(24,957)	-	-	(133,334)	-	(133,334)	(144,883)	(453,051)	(412,267)	(1,020,807)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
49,914	-	-	133,332	-	399,999	123,246	64,970	412,099	526,447	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
										(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה ב"ח
17.63		0.00		0.00		17.63		17.63		(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה ב"ח
										(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (ב"ח)
49,914	-	-	133,332	-	399,999	123,246	64,970	412,099	526,447	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (ב"ח)
1.50	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	1.46	0.50	1.43	0.38	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (ב"ח)

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ד. התחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן
1. להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2016:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
21,488,161	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
2	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2015:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
21,791,138	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
3	ממוצע שנים לפקיעה

2. להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.16:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
66,925	44,170	22,755	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
1.62	2.08	0.73	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.15:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
145,074	52,957	92,117	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
1.69	2.98	0.95	ממוצע שנים לפקיעה

3. להלן פרטים נוספים בדבר סך ההתחייבות הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ובדבר השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה:

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	
		במיליוני שי"ח
204	306	סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות
3	1	השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הון המניות

31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2016	2015	2016
מונפק ונפרע*		רשום	
הסכום בש"ח			
1,329,406,719	1,333,550,613	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.ג.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 3,826,498 מניות רגילות (31.12.15: 7,970,392 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. עסקות בהון התאגיד

הבנק, על-פי אישור המפקח על הבנקים, קיבל אישור לביצוע רכישה עצמית של 39,250,000 מניות רגילות של הבנק ("מניות אוצר") לצרכי תגמול של עובדי הבנק ומנהלים בכירים וזאת במסגרת תוכניות התגמול של הבנק. המניות משמשות כמאגר להמרת אופציות ויחידות RSU. ליום 31 בדצמבר 2016 מסתכמת יתרת המניות שנרכשו ב-26,653,853 מניות בעלות של כ-437 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות לעובדים, ראה [ביאור 24 לעיל](#).

ג. דיבידנד

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד כ-30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון.

תשלום דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאישור הפיקוח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית, החליט דירקטוריון הבנק ביום 29 במרץ 2017 על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-30% בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2016 בסך של כ-41 מיליון ש"ח המהווה 3.1045 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. הדירקטוריון קבע את יום 10 באפריל 2017 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 18 באפריל 2017 כיום התשלום.

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
16.11.2016	6.12.2016	15.745	210
10.8.2016	31.8.2016	16.770	223
18.05.2016	8.06.2016	10.116	135
28.02.2016	16.03.2016	8.804	117
15.11.2015	9.12.2015	12.080	160
19.08.2015	8.09.2015	13.350	177
19.05.2015	10.06.2015	12.180	162
9.03.2015	31.03.2015	5.262	70

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 2 ו-3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בשנת 2016 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%. בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי יעמוד על 80% והחל מיום 1 בינואר 2018 יעמוד על 100%.

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2016
במיליוני ש"ח	

1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

הון עצמי רובד 1	33,246	35,045⁽¹⁾
הון רובד 1 נוסף	1,709	1,465
סך-הכל הון רובד 1	34,955	36,510⁽¹⁾
הון רובד 2	14,593	11,609
סך-הכל הון כולל	49,548	48,119⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	317,891	290,139⁽²⁾
סיכונים שוק	4,562	4,866
סיכון תפעולי	22,671	23,374
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	345,124	318,379⁽²⁾

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.63%	11.01%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.13%	11.47%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.36%	15.11%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	9.07% ⁽³⁾	9.17%⁽³⁾
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	12.57% ⁽³⁾	12.67%⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [סעיף ז. להלן](#).

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 1,065 מיליוני ש"ח בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים יוקפו בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2%-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיור, ראה [ביאור 30א.2](#).

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2016	
באחוזים		
4. חברות בת משמעותיות		
ישראלכרט		
19.94%	20.74%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.94%	20.74%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
20.96%	21.80%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(1)9.00%	(1)8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
(1)12.50%	(1)11.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ		
24.11%	22.38%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
24.11%	22.38%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
24.20%	22.46%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
באזכ"2		
בנק פוזיטיף		
16.34%	17.55%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
17.10%	17.92%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

(1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינם 9%-12.5% בהתאמה. בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בדבר "סולקים וסליקת עסקות בכרטיסי חיוב" ובו הקלה לסולק לעניין דרישת ההון העצמי, שתחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 211-201 (מדידת והלימות הון). על אף האמור בסעיף 40 להוראות ניהול בנקאי תקין 201, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.5%. הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016.

(2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזכ"3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזכ"2.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2016	
הון עצמי רובד 1		
33,219	34,225	סך ההון
160	95	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
33,379	34,320	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
-	-	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(108)	(27)	מסים נדחים לקבל
-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
(25)	(10)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(133)	(37)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
-	762	סך התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1*
33,246	35,045	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף		
1,709	1,465	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,709	1,465	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
34,955	36,510	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2		
10,678	7,982	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,915	3,627	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
14,593	11,609	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
14,593	11,609	סך-הכל הון רובד 2
49,548	48,119	סך-הכל הון כולל

* התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2016	
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
9.50%	10.66%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
0.13%	0.07%	השפעת הוראות המעבר
9.63%	10.73%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
-	0.28%	השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות*
9.63%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

ח. רכיבי הון הנתונים לתנודות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מניירות-ערך זמינים למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2016:

השפעת קיטון	השפעת גידול
ב-100 מיליוני ש"ח	ב-1 מיליארד ש"ח
בהון עצמי רובד 1	בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
(0.03%)	(0.03%)
(1.49%)	(0.77%)

ט. יעד הלימות הון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכלל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017.

כמו-כן קבע הפיקוח על הבנקים, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי הון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוח למועד הדיוח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיוח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה.

ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את יעד יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק באופן, שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

נכון ליום 31 בדצמבר 2016 הושלמו מספר מהלכים משמעותיים שיפרו את יחס הלימות ההון של הבנק, ביניהם:

- **ביטוח לתיק ערביות לרוכשי דירות מכח חוק מכר** – בחודש יולי 2016 הושלמה התקשרות, עם מבטחי משנה בינלאומיים, לרכישת ביטוח לתיק ערביות מכח חוק מכר (דירות) ולהתחייבויות להוצאת ערביות כאמור. הרכישה נועדה לאפשר לבנק, בין היתר, הפחתה בהיקף ההון המוקצה בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת ערביות חוק המכר וההתחייבות להנפקתן, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם להוראת נב"ת 203. החלק המבוטח מתיק ערביות ומסגרות חוק מכר הינו בהיקף של כ-29 מיליארד ש"ח (לאחר שיקלול במקדמי המרה לאשראי - CCF, כ-13 מיליארד ש"ח). ההתקשרות הביאה להפחתה של כ-9.7 מיליארד ש"ח בנכסי סיכון ולשיפור של כ-0.3% ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק.
- **מכירת משכנתאות** – בחודש יולי 2016 הושלמה התקשרות למכירת הלוואות לדיוור, תוך שמירה על היקף של 20% מכל הלוואה בבעלות הבנק. יתרת הלוואות שהועברו לרוכשת (80% מכל הלוואה) הינה בהיקף של כ-665 מיליון ש"ח. בנובמבר 2016 בוצעה מכירה נוספת בהיקף של כ-260 מיליון ש"ח. הבנק ישקול מכירת הלוואות נוספות בהתאם לצרכים והמגבלות הרגולטוריות הרלוונטיות.

י. דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון ניירות-ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלכל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון)
 - חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על-פי התיקון יש לחשב את דרישת הון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA
 - חשיפות של תאגיד בנקאי לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה
 - העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים
 - ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי
 - חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1,250%.
- האמור בחוזר יחול מיום 1 בינואר 2017, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל-אביב כצד נגדי מרכזי כשיר. ביום 28 בדצמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המצייני כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף ימשיך להיות על-פי גישת התרחישים. להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה של אימוץ החוזר נכון ליתרות הרלוונטיות במועד הדיווח אינה מהותית, בהנחה שהבורסה בישראל היא צד כשיר.

יא. התייעלות תפעולית

באשר למכתב הפיקוח על הבנקים בנושא התייעלות תפעולית, ראה [ביאור 23 לעיל](#). השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות ההון, המוערכת בכ-0.28%, תיזקק בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

יב. פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 2

בהתאם לתשקיף הבנק מיום 28 בנובמבר 2001, הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון הנדחים סדרה א' בחודש דצמבר 2016. הבנק שילם למחזיקי שטרי הון את הערך הנקוב בסך 676 מיליון ש"ח בתוספת ריבית והפרשי הצמדה.

יג. יחס מינוף

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%. תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט, ככל שקיימים.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יחס המינוף

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2016	
במיליוני ש"ח		
א. בנתוני המאוחד		
34,955	*36,510	הון רובד 1
492,192	*503,875	סך החשיפות
באחוזים		
7.10%	7.25%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. חברות בת משמעותיות		
ישראל		
12.11%	12.93%	יחס מינוף
5.00%	5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ**		
10.00%	8.55%	יחס מינוף
בנק פוזיטיף		
12.60%	15.25%	יחס מינוף
3.00%	3.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף, המוערכת בכ-0.16% תיזקק בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

** על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך החשיפות	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רובד 1	
באחוזים		
ג. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2016:		
(0.01%)	(0.02%)	בנק בנתוני המאוחד
(0.60%)	(0.48%)	ישראל

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. יחס כיסוי הנזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בינם וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכונה). תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינויים בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינויים בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבויות מולן יש לשמור נזילות וכיצא בזה יכולים להביא לשינוי היחס.

בהתאם להוראות המעבר, הדרישה המזערית לשנת 2016 הייתה 80% וגדלה ל-100% החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטבעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד בנקאי אשר אינו עומד ביחס נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית.

היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. היחס במאוחד ובחברות בנקאיות עיקריות מחושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ומדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות. החל מיום 1 בינואר 2017 היחס במאוחד מחושב מדי יום. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאוחד.

יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2016	באחוזים
א. בנתוני המאוחד⁽¹⁾		
99%	124%	יחס כיסוי נזילות
60%	80%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים*
ב. בנתוני הבנק⁽²⁾		
92%	118%	יחס כיסוי נזילות
60%	80%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים*
ג. חברות בת משמעותיות**		
בנק הפועלים שויץ		
149%	191%	יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית
60%	70%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית***

* היחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים גדל לשיעור של 100% החל מיום 1 בינואר 2017.
 ** בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי יידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.
 *** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית גדל ב-10% כל שנה עד לשיעור של 100% בשנת 2019.
 (1) היחס במאוחד מחושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ומדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות.
 (2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה

31 בדצמבר		
2015	2016	
		יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾
36	18	מטבע ישראלי לא-צמוד
2,164	1,756	מטבע ישראלי צמוד מדד
237	232	מטבע-חוץ
2,437	2,006	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 93 מיליוני ש"ח (2015: 133 מיליוני ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גבייה ומירווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2016						עד שנה	
	סך-הכל	סך-הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים		
								במגזר הצמוד למדד⁽²⁾
118	92	-	6	18	20	31	17	תזרימים חוזיים עתידיים
								תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
95	72	-	2	11	15	27	17	
								תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾
92	71	-	2	10	15	27	17	

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר		
2015	2016	
4	10	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגבייה
7	4	הלוואות עומדות

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) כולל מגזר מטבע-חוץ.
 (3) ההיוון בוצע לפי שיעור 0.36% (2015: לפי שיעור 0.34%).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר		
2015	2016	
363	463	(1) התחייבות לרכישת נירות-ערך
7	5	(2) הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
		(3) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
162	157	בשנה הראשונה
158	155	בשנה השנייה
152	150	בשנה השלישית
142	111	בשנה הרביעית
102	97	בשנה החמישית
506	529	מעל חמש שנים
1,222	1,199	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

(4) פעילות מכירת אשראי הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
2	496	4,229	הערך בספרים של האשראי שנמכר ⁽¹⁾
2	499	4,331	תמורה שהתקבלה במזומן
-	-	9	התחייבות בגין שירות ותפעול על הלוואות שנמכרו
-	3	93	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

(1) מזה סך של 2,043 מיליון ש"ח נובע ממכירת תיקי סינדיקציה בסניף ניו-יורק.

(5) הבנק מכר בעבר תיקי עמיתי קופות-גמל לחברות ביטוח ובתי השקעות שונים. בעקבות מכירה זו הבנק היה ערב לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידו של העמית, והכל בהתאם לנאמך בסעיף הרלוונטי בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה.

במסגרת מכירת הקופות הרוכשים התחייבו להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו. בתקנוני הקופות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תיוותר ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל לעמוד בתוקפה. נכון למועד המאזן לא קיימות לבנק ערבויות כלפי הרוכשים למעט ערבות שניתנה לפסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: פסגות), אשר הוארכה עד לתום שנת 2017, בכפוף לכתב שיפוי שקיבל הבנק מפסגות. יתרת הסכומים הנומינליים בגינם הבנק ערב, הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 1,934 מיליוני ש"ח ויתרת החשבונות של העמיתים הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 8,272 מיליוני ש"ח. יודגש, כי "השווי ההוגן" של התחייבות הבנק בגין הערבויות האמורות ליום 31 בדצמבר 2016 אינו מהותי. במסגרת מכירת הקופות פסגות התחייבה להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו.

(6) ביום 18 בפברואר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, בהמלצת ועדת התגמול והדירקטוריון, את התחייבות הבנק לשפות דירקטורים ונושאי משרה בבנק, המכהנים/או שיכהנו מעת לעת, אשר בעלת השליטה בבנק עשויה להיחשב כבעלת עניין במתן כתבי השיפוי להם, וזאת לתקופה קצובה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2024, כפי שהמליצה ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק.

התחייבות הבנק לפי כתבי השיפוי תחול גם ביחס לאירועים שאירעו טרם הענקתו וחדוש תוקפו.

נוסח כתב השיפוי לאותם נושאי המשרה הינו זהה מבחינת תנאיו, לנוסח כתב השיפוי הניתן ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק, לרבות מנכ"ל הבנק, אשר אושר באסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בינואר 2012 (להלן: "האסיפה הכללית"), ואשר לבעלת השליטה בבנק אין עניין אישי במתן כתב השיפוי להם, כאשר למועד הדוח הם מחזיקים בכתבי שיפוי כאמור, שאינם קצובים בזמן.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

האסיפה הכללית של הבנק קבעה כי סכום השיפוי, שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 25% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל. כמו-כן, הבנק התחייב לשפות חברות בנות לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליו, ללא צורך בפעולה כלשהי של מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

(7) הפועלים הנפקות בע"מ, שהינה חברה מאוחדת ו"תאגיד עזר" כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "הפועלים הנפקות"), העוסקת בהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב לציבור בהתאם לדוחות הצעת מדף המתפרסמים על-פי תשקיף מדף, לשם הפקדת תמורתם בבנק, התחייבה לשפות דירקטורים, נושאי משרה (להלן: "מקבלי השיפוי") בקשר לתשקיפים שונים שפרסמה פועלים הנפקות מאז שנת 1998 בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף מתן השירותים על-ידיהם לחברה, ולגבי כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב שהונפקו החל משנת 2001 גם בגין חבות כספית שהוטלה עליהם לטובת אדם אחר על-פי פסק-דין, לרבות פסק-דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית-משפט ובגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך-דין, שיוציאו או שיחויבו בהן בידי בית-משפט בהליך שיושג נגדם בידי החברה או בשמה או על-ידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו יזוכו, או באישום פלילי שבו יורשעו בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה טי-טז) ושטרי הון נדחים (סדרה 1) שהונפקו על-פי תשקיפים מיום 21 בדצמבר 2005 ועד ליום 23 במאי 2011 גם לגבי הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר-טרחה עורך-דין, שהוציאו מקבלי השיפוי עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי הרשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, ובלי שהוטלה עליהם חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, כהגדרתם של מונחים אלה בחוק החברות התשנ"ט-1999, והכלל במידה שהחבות הכספית ו/או ההוצאות לא יכוסו בפועל על-ידי פוליסת ביטוח. תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על סכום המסגרת הכולל כפי שנקבע בכל תשקיף ותשקיף, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה טי-טז) בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיף הנ"ל.

(8) מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בת"א בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו. חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחראים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

(9) חברות מאוחדות של הבנק משמשות כנאמנות למחזיקי אגרות-חוב ונדרשות לעקוב אחר קיום תנאי אגרות-החוב על-פי התחייבויות החברות המנפיקות ועל-פי דין. כמו-כן, עוסקות החברות בשירותי נאמנות לטובת הנהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם.

(10) א. חברת ישראלכרט התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור וועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד ישראלכרט מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

ב. חברת פועלים אקספרס התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור וועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 50% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

ג. חברת יורופי התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור וועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

ד. על פי הסדר שבין חברת ישראלכרט וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד ו.א.ל. שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל.

ג. תביעות משפטיות

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2016 בכ-130 מיליוני ש"ח.

(א) להלן פירוט התביעות, לרבות הבקשות לאישור וניהולן כתובענות ייצוגיות, בסכומים מהותיים למועד הגשתן (סכומי התביעות המופיעים להלן הינם בהתאם לסכומים הנקובים בכתבי התביעות), אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו.

1. ביום 9 ביוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תביעה ובקשה מתוקנת לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק, בקשה זו מחליפה את הבקשה שהוגשה כנגד אותן המשיבות ביום 28 באפריל 2014 ואשר לאחר הסתלקות המבקשים בה, אישר בית המשפט להמשיך ולנהלה על-ידי מבקשים חליפיים.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות (המשך)

הטענה הבסיסית בבקשת האישור המתוקנת הינה, ששלוש חברות כרטיסי האשראי הן צד להסדר כובל שלא קיבל אישור כנדרש על-פי הדין ולפיו בעסקות דביט ו-Prepaid הן מעכבות אצלן שלא כדין כספים המגיעים לבתי עסק לאחר שהכסף נלקח כבר מחשבונו של מחזיק הכרטיס וכמו-כן, הן מחייבות את בתי העסק בעמלה בלתי ראויה עבור עסקות אלו, שכן היא מחושבת על בסיס עמלה צולבת כנהוג בעסקות בתשלום נדחה. כמו-כן נטען כי סעיפים בהסכם בית עסק הינם סעיפים מקפחים בחוזה אחיד.

הנזק הנטען כנגד כל המשיבות נאמד על-ידי המבקשים בתרחיש "שמרני" על כ-4.2 מיליארד ש"ח, בתרחיש "סביר" על כ-6.9 מיליארד ש"ח ובתרחיש "קיצוני" על כ-8.4 מיליארד ש"ח.

2. ביום 7 במרץ 2016 הוגשה נגד שורה ארוכה של נתבעים, ובהם הבנק, תביעה אזרחית לבית המשפט הפדרלי ב-Washington DC על-ידי מספר גורמים פלסטיניים. סכום התביעה היה כ-34.5 מיליארד דולר (כנגד כל הנתבעים יחדיו). על-פי כתב התביעה, ישראל ביצעה לכאורה, בין השאר, "פשעי מלחמה", "פשעים נגד האנושות" ו"השמדת עם" בשטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה. נטען בתביעה שהנתבעים סייעו - כל אחד בדרכו - לפעילות הנ"ל ובכך היו מעורבים בין השאר ב"קונספירציה אזרחית" (civil conspiracy) ובעבירות לפי ה-Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act (להלן: "RICO"). ביום 1 באוגוסט 2016 הגישו התובעים כתב תביעה מתוקן במסגרתו, בין היתר, הופחת סכום התביעה למיליארד דולר (כנגד כל הנתבעים יחדיו), הטענות לעברות לפי ה-RICO שנכללו בכתב התביעה המקורי נמחקו וכן התווספה עילת תביעה חדשה, המבוססת על טענה לסיוע לביצוע פשעי מלחמה (aiding and abetting the commission of war crimes).

3. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-500 מיליון ש"ח.

עניינה של הבקשה בטענה, כי לקוחות הבנק אשר היו או הינם זכאים לחסות תחת הגדרת "עסק קטן", כקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, שילמו עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, ומבלי שהבנק ידע לקוחות אלו כי קיימת האפשרות לסווגם כעסק קטן.

4. ביום 10 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד נושאי משרה בבנק ונגד אריסון השקעות בע"מ. התביעה אינה נוקבת בסכום.

עניינה של הבקשה בטענה, לפיה הבנק נמנע, בניגוד להוראות חוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968 והתקנות שהותקנו מכוחו, מלגלות לציבור המשקיעים מידע מהותי בקשר עם החקירה המתרחשת נגד הבנק ונגד חברת הבת, הפועלים שוויץ, על-ידי הרשויות בארצות-הברית. בין היתר נטען, כי המשיבים נמנעו מלפרסם כי בדוחותיהם הכספיים של הבנק הופרשו סכומים בהיקף של מאות מיליוני ש"ח עקב חשיפתו לקנסות עתידיים בקשר עם החקירה, וכן לא גילו את גובה ההפרשות. עוד נטען, כי משקיעים שרכשו ניירות-ערך של הבנק לא היו מודעים למידע המהותי האמור וכן לעובדה כי המפקח על הבנקים הוא שכפה על הבנק להפריש סכומים אלו.

5. ביום 7 ביולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד מספר חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ וחברת פועלים אקספרס בע"מ, שתיהן חברות בת של הבנק. סכום התביעה הייצוגית הועמד על סך של 200 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעות. לטענת התובעים, האופן על פיו מבצעות המשיבות את ההמרה לש"ח של עסקות המבוצעות במטבע-חוץ אינו ראוי, מהווה עמלה נוספת שלא ניתן בגינה גילוי ראוי ללקוחות וכי בכך מפרות המשיבות הוראות חוק שונות.

במהלך השנים, הוגשו על-ידי מבקשים שונים, מספר בקשות להכרה בתביעות כייצוגיות בנושאים הדומים לטענות דלעיל כנגד משיבים שונים ("הבקשות הנוספות") וכן הוגשו בקשות לאיחוד התיקים על-ידי חלק מהמבקשים. ביום 25 באוקטובר 2015 החליט בית המשפט לאחד את התביעה דנן עם חלק מהבקשות הנוספות וביניהן גם עם התביעה המפורטת בסעיף 7 להלן.

6. ביום 12 בינואר 2014 הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הוא 546 מיליון ש"ח.

לטענת המבקשים, הבנק התקשר בהסדר עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים עבור לקוחותיו שהתנאים שנקבעו באותו הסדר הובילו לכך שעמלת דמי הכרטיס המשולמת על-ידי לקוחות הבנק לקבוצת ישראלכרט היא הגבוהה ביותר ביחס לעמלות שמשלמים לקוחותיהם של בנקים אחרים שהתקשרו עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים. לטענת המבקשים, הבנק פועל בניגוד עניינים ומעדיף את אינטרס הבנק וקבוצת ישראלכרט על פני אינטרס לקוחות הבנק.

7. ביום 28 באוגוסט 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם וכן נגד המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים כמשיבים פורמליים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים הועמד על סכום של כ-10.5 מיליארד ש"ח. המבקשים טענו, שהבנקים הנתבעים גובים שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות, עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע-חוץ. לטענתם, לקוח המבצע פעולת המרה של מטבע-חוץ, משלם בגין שירותי המרה עמלה נוספת על זו המפורטת בתעריפון הבנק, שהיא, כך נטען, ההפרש בין השער בו קונים הבנקים מטבע-חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים מטבע-חוץ ללקוחות וזאת, ללא גילוי נאות ובניגוד לדין. כן נטען כי בפעילות זאת הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל.

לאחר הגשת התביעה המקורית תוקנה התביעה מספר פעמים לבקשת המבקשים וביום 4 בפברואר 2014 הוגשה בקשת אישור מתוקנת במסגרתה, בין היתר, הוספה טענה לפיה עסקות המרה של מטבע-חוץ לפי "שער הזמנה" הן "עסקות עתידיות" והבנק הפר לכאורה את הוראות הדין בקשר עם עסקות אלו, וכמו-כן תוקן סכום התביעה המקורית לסכום של כ-11 מיליארד ש"ח ("התובענה המתוקנת"). בהמשך, ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה לאישור תובענה ייצוגית מתוקנת ומקוצרת ("הבקשה המקוצרת").

במהלך השנים, הוגשו על-ידי מבקשים שונים, מספר בקשות להכרה בתביעות כייצוגיות בנושאים הדומים לטענות דלעיל כנגד משיבים שונים ("הבקשות הנוספות") והוגשו בקשות לאיחוד תיקים על-ידי חלק מהמבקשים. ביום 25 באוקטובר 2015 החליט בית המשפט לאחד את הבקשה המקוצרת עם חלק מהבקשות הנוספות וביניהן גם התביעה המפורטת בסעיף 5 לעיל.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות (המשך)

8. בשנת 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") בתפקידה כמנהלת קופת-גמל גדיש, סכום התביעה הייצוגית הועמד על כ-3,840 מיליון ש"ח. הבקשה אושרה על-ידי בית המשפט. טענות המבקשת נוגעות לניהולם של כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם. בין היתר היא טוענת, כי פסגות לא עושה די כדי לייצע מוטבים על קיומה של הקופה, כי פסגות מערימה קשיים על מוטבים המבקשים לקבל מידע על הקופה וכן כי פסגות העלתה את דמי הניהול בחשבונות עמיתים שנפטרו ללא משלוח הודעה מוקדמת. פסגות הודיעה לבנק כי ככל שיתברר במהלך בירור התובענה כי יש עילות הנוגעות לאופן ניהול קופת גדיש עת נוהלה על-ידי גדיד פועלים בע"מ לשעבר גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "גדיד") בתקופה שקדמה ליום 24 במרץ 2008 (מועד השלמת מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים לפסגות גמל), פסגות שומרת על זכויותיה לשיפוי מגדיד בערבות הבנק, בהתאם להסכם המכר שנחתם בין הצדדים.

במרץ 2016 הוגשה בקשה לתיקון כתב התביעה במסגרתה מבוקש להגדיל את סכום התביעה נגד פסגות לכ-10 מיליארד ש"ח (להלן: "סכום התביעה המוגדל"). יצוין כי סכום התביעה המוגדל מתייחס לכלל קופות הגמל המנוהלות על-ידי פסגות (ולא רק לגדיש) וביחס לגדיש, גם לתקופה שלאחר רכישתה על-ידי פסגות (במרץ 2008). עוד יצוין כי כחציית מסכום התביעה המוגדל, מתייחס לכספים המצויים בחשבונות העמיתים המנוהלים על-ידי פסגות והסעד המבוקש לגביהם הינו סעד הצהרתי בלבד.

9. ביום 21 בספטמבר 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים הועמד על סכום של 927 מיליוני ש"ח ואילו חלקו של הבנק הועמד על סכום של 280 מיליוני ש"ח.

עילתה של התביעה, לטענת המבקשים, הינה בגביית יתר הנובעת, כביכול, מגבייה אסורה של "ריבית דריבית" בהלוואות לדיור שלקחו המבקשים מהבנקים המשיבים וכן מכך, שבחישובי הריבית מתעלמים הבנקים המשיבים מכך שהריבית כבר שולמה ושתשלומים קודמים פרעו גם חלק מהקרן. עמדת המפקח על הבנקים שהוגשה לבקשת בית המשפט תמכה בעמדת הבנקים ולפיה, במקרה בו הריבית שנקבעה בהסכם ההלוואה לדיור נקבעה במונחים שנתיים וההלוואה נפרעת בתשלומים חודשיים יש לחלק את הריבית השנתית שנקבעה בהסכם ההלוואה ב-12.

ביום 16 באוגוסט 2015 ניתן פסק דין הדוחה את בקשת האישור. ביום 7 בדצמבר 2015 ערערו המבקשים על פסק הדין לבית המשפט העליון.
10. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי של US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים שוויץ") ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd באמצעות מפרקיה (להלן: "הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שוויץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית. התביעה נגד הפועלים שוויץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרן הגישה, ושבהן נדרשים נתבעים שונים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה (להלן: "תביעות Fairfield").

במהלך חודש ספטמבר 2011 התקבלה החלטה של בית המשפט ב-British Virgin Island (איי הבתולה) (מקום התאגדותה של הקרן), לפיה הקרן קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה. הערעור על ההחלטה בפני ה-Eastern Caribbean Court of Appeal נדחה. בקשת רשות ערעור של הקרן ל-Privy Council באנגליה נדחתה אף היא. בשלב זה, הדין בתביעת Fairfield בפני ה-Bankruptcy Court מעוכב. כמו-כן, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ספטמבר 2011, כי ל-Bankruptcy Court אין סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. עם זאת, בדיון בתביעת השבה דומה הקשורה לפרשת מיידוף, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ינואר 2013, כי ל-Bankruptcy Court יש סמכות להמליץ על ממצאים עובדתיים מוצעים ומסקנות משפטיות.

בנוסף לתביעה הנ"ל, הגיש ביום 29 במרץ 2012 עורך-דין אירווינג פיקרד, המפרק של Bernard L LLC. Securities Investment Madoff (להלן: "מיידוף") תביעה נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ ל-Bankruptcy Court. התביעה היא בסכום של כ-27.5 מיליוני דולר ארצות-הברית, מתוך זה כ-26 מיליוני דולר נגד הפועלים שוויץ. בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב לקופת הפירוק של מיידוף, פדיונות שנמשכו מהקרן ומקרן Kingate בתקופה שלפני חדלות הפירעון של מיידוף. המדובר בקרנות שבהן השקיעו בשעתם לקוחות הבנק ולקוחות הפועלים שוויץ, וקרנות אלה מצידן השקיעו כספן במיידוף. יש לציין, כי חלק ניכר מהסכומים הנדרשים להשבה בתביעה זו (כ-22 מיליוני דולר מתוך 27.5 מיליוני דולר) חופפים לסכומים הנתבעים בתביעה שהגישה הקרן והמפורטת לעיל, ולפיכך נראה כי אין חשש לכפל תשלום בגין סכומים חופפים אלה.

(ב) כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלו ולפיכך לא בוצעה בינים הפרשה:

1. ביום 11 בינואר 2017, הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד הבנק. המבקש העמיד את סכום התביעה על כ-590 מיליון ש"ח אף הוא מבקש להתיר לו לתקן את הסכום בהתאם לעובדות שיתבררו.

לטענת המבקש, הבנק גובה עמלות בגין החזרת שיקים, מלקוחות שחשבונום הוגבל במשיכת שיקים. לפי טענתו גביית העמלות נעשית בניגוד להוראות הדין או בהתאם לתקנות שהותקנו בחוסר סמכות ובניגוד להוראות חקיקה ראשית. המבקש טוען בין היתר, כי מי שחשבונו הוגבל, אין לראות בשיקים שנמשכו על ידו שיקים, אלא פיסות נייר בלבד שאין באי כיבודן משום שירות המתיר גביית עמלה. לטענת המבקש, גביית עמלות בגין החזרת שיק מחמת כך שהחשבונו מוגבל, הן בחשבון המושך והן בחשבון הנפרע, מהווה הפרת חובות החלות על הבנק ביחסו עם לקוחותיו.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות (המשך)

2. ביום 20 בדצמבר 2016 הוגשה על-ידי חברה זרה ובעל מניות בה תביעה כספית נגד הבנק ונגד חברה ישראלית נוספת (להלן: "הנתבעת הנוספת") בסכום של כ-203 מיליון ש"ח. התביעה הינה בגין נזקים שנטען שנגרמו לתובעות כתוצאה מהתנהלות הבנק והנתבעת הנוספת כלפיהם. לטענת התובעים, התובעת התקשרה עם הבנק והנתבעת הנוספת במערכת הסכמים משולשת על מנת שהבנק יעמיד מימון לתובעת לסילוק חובה לבנק לאומי, והנתבעת הנוספת תשמש כחברת ניהול של המלון שבבעלות התובעת והמימון לבנק יפרע מהתשלומים שהנתבעת הנוספת התחייבה להעביר לתובעת. קושי בקיום הסכם הניהול לאור התערבות הממונה על ההגבלים העסקיים הוביל, לטענת התובעים, לכך שהבנק והנתבעת הנוספת הכשילו כל אפשרות/הצעה לפתרון והבנק העמיד את מלוא חובות לשיפור עמדות ובכך גרמו לתובעים נזקים. לטענת התובעים, הבנק והנתבעת הנוספת הכשילו כל אפשרות/הצעה לפתרון והבנק העמיד את מלוא חובות התובעת כלפיו לפרעון מיידי ונקט בהליכי כינוס נכסים בחוסר תום לב, תוך גבייה שלא כדין של עמלת פרעון מוקדם וריביות גבוהות. לטענת התובעים, כפועל יוצא מהתנהלות הבנק והנתבעת הנוספת, התובע (בעל המניות) איבד את השליטה בתובעת (והוא צפוי אף לאבד את יתרת אחזקותיו בה), והכל ללא קבלת תמורה ראויה והוגנת בגין מכירת מניותיו בתובעת.

3. ביום 8 בדצמבר 2016 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. התובע לא ציין בשלב זה את גובהו המשוער של הנזק אשר נגרם לטענתו לקבוצה, אך הוא מעריך אותו בסכום של 500 מיליון ש"ח לפחות.

עניינה של הבקשה היא בטענה, לפיה הבנקים המשיבים גבו עמלה בגין פעולה של העברת מטבע-חוץ שלא כדין כאשר תמחרו את העמלה באופן מדורג כך שייגבו שלוש "דרגות" שונות של עמלת מינימום. לטענת התובע בכך הפרו הבנקים המשיבים את חובותיהם החקוקות על-פי חוקים שונים.

4. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") כמנהלת קופות-גמל. סכום התובענה הייצוגית עומד על 1 מיליארד ש"ח. המבקשים טוענים כי מדובר בתביעה משלימה לתביעה ייצוגית המפורטת בסעיף ג. (א) 8 לעיל.

עניינה של התובענה בביטוח חיים קבוצתי מסוג ריסק אשר נרכש על-ידי פסגות או קודמותיה כמנהלת קופות-גמל שונות עבור עמיתיה. פוליסות אלה נרכשו במימון העמיתים.

המבקשים טוענים להפרת חובותיה של פסגות וקודמותיה, בכך שלא פעלו לקבלת תגמולי הביטוח מהחברה המבטחת ובכך סיכלו את העברתם למוטבי/יורשי העמית. עוד טוענים המבקשים כי פסגות וקודמותיה נמנעו מלהודיע למוטבי/יורשי העמית אודות דבר קיומה של פוליסת ביטוח החיים, זכות פסגות להגיש תביעה לקבלת תגמולי הביטוח, ואודות תקופת ההתיישנות הקצרה.

פסגות הודיעה לבנק כי היא שומרת על כל זכויותיה בהתאם להסכם מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק, לפסגות.

5. ביום 29 בספטמבר 2016, הוגשו נגד הבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, לבית המשפט המחוזי בירושלים. סכום התביעה הועמד על סכום שלא יפחת מ-500 מיליון ש"ח. המבקש טוען כי הבנק נהג ברשלנות, התעשרות שלא כדין, הפרת חובת תום הלב, מצג שווא והטעת לקוחותיו, בעת שסגר עשרות סניפים ברחבי ישראל והעביר את לקוחותיהם לסניפים אחרים, וכן בבטל עמדות טלר בסניפים אחרים, כל זאת מבלי להיוועץ בלקוחותיו. לטענת המבקש, בפעולותיו אלו גרם הבנק לו ולקבוצה אותה הוא מבקש לייצג, לפגיעה מהותית ברמת השירות, ובנוסף בין היתר גם, פגיעה בנוחות, השחתת זמן יקר ועוגמת נפש. בקשת המבקש הנה, כי בית המשפט יורה לבנק המשיב לפצות את לקוחותיו, אשר נפגעו מפעולותיו האמורות של הבנק, וכן לתת פיתרון לחברי הקבוצה בנוגע לעתיד.

6. ביום 17 באוגוסט 2016 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד עשרה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים"). לטענת המבקשות הן אינן מסוגלות להראות בשלב זה מהו היקף הנזק, אך הן מעמידות את סכום הבקשה, נגד כל הבנקים על דרך האומדנה בסכום של לכל הפחות כמיליארד ש"ח.

לטענת המבקשות הבנק גובה מלקוחותיו שאינם מסווגים כיחידים או כעסקים קטנים, עמלות שאינן מצוינות בתעריפון המלא ו/או סכומי עמלות העולים על גובה העמלות שנקבעו בתעריפון המלא. לטענת המבקשות התעריפון המלא הוא תעריפון סטטוטרי המחייב, בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, לכל סוגי הלקוחות לרבות עסקים גדולים. לטענתן גביית עמלות שאינן מצוינות בו או בסכומים הגבוהים מהסכומים שנקבעו בו, מהווה הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו, לרבות חובות אמון, חובות גילוי כלליות וספציפיות, חובות מכח חוק הבנקאות וכלליו, חובות מכח דיני החוזים, חובות מכח דיני עשיית עושר ולא במשפט, באופן המגבש עוולות נזיקיות ובהן תרמית וגזל, הפרת חובה חקוקה ורשלנות וכן פגיעה באוטונומיה ועילת תביעה מכח חוק ההגבלים העסקיים.

7. במהלך שנת 2011, בעקבות הודעת רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית, בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית, מסר הפועלים שוויץ לרשויות שוויץ מידע סטטיסטי אודות עסקיו עם לקוחות אמריקאים על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית.

ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי"), לפיו בנקים שוויצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי יעמדו בתנאי (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יעמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר ולחתום על הסכם אי העמדה לדין (Non-Prosecution Agreement). משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר השוויצרי לא יחול על 14 בנקים שוויצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שוויץ אינו נכלל בהסדר השוויצרי וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

במסגרת החקירה המתנהלת נגד קבוצת הבנק על-ידי רשויות ארצות-הברית בקשר עם חשד כי קבוצת הבנק סייעה ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות המס האמריקאיות, מבצעת קבוצת הבנק, בסיוע יועצים משפטיים חיצוניים מארצות-הברית, שוויץ וישראל, חקירה פנימית בקשר עם פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים ומעבירה למשרד המשפטים האמריקאי (Department of Justice) (ה-DOJ), למחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) (ה-NYDFS) ול-Federal Reserve בניו-יורק, מידע וחומרים העולים מהחקירה הפנימית, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין. החקירה הפנימית והעברת המידע לרשויות נמשכים. נציגי קבוצת הבנק, אשר עומדים בקשר ונפגשים עם נציגי הרשויות בארצות-הברית, צפויים להמשיך להיפגש עם הרשויות האמורות.

נכון למועד הדיווח לא התקיים דיון בין נציגי קבוצת הבנק ועורכי דינה לבין הרשויות האמריקאיות ביחס לסכומים שתדרש קבוצת הבנק לשלם, ביחס לאופן חישובם של רכיבי תשלום או ביחס לעקרונות שעל בסיסם יקבעו הסכומים שתדרש קבוצת הבנק לשלם במסגרת הסדרים אפשריים עם ה-DOJ ועם ה-NYDFS. לאור האמור, ועל בסיס חוות הדעת של יועציו המשפטיים, אין בידי הבנק להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה או את טווח החשיפה בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות.

יחד עם זאת, במהלך פגישה שהתקיימה ביום 30 בספטמבר 2016 בארצות-הברית עם ה-DOJ נדונו גם שיטות אפשריות מסוימות לגיבוש הסדר בין קבוצת הבנק לבין ה-DOJ וכן נדונו באופן ראשוני עקרונות חישוב של רכיבים מסוימים אשר עשויים להיות חלק מהסכום שאפשר שתשלם קבוצת הבנק ל-DOJ במסגרת הסדר מוסכם, אם וכאשר יצליחו הצדדים להגיע להסכמה ביחס להסדר. לאחר הפגישה, ערכה קבוצת הבנק אומדן ראשוני לפיו הוחלט להעמיד את סכום הפרשה הכולל על סך השווה בשקלים חדשים לכ-120 מיליון דולר ארצות-הברית בנוסף לסך של 50 מיליון דולר ארצות-הברית שהופרש בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2016 נרשמה הפרשה בסך בשקלים חדשים השווה לכ-70 מיליון דולר ארצות-הברית בנוסף לסך של 50 מיליון דולר ארצות-הברית שהופרש בדוחות הכספיים בשנת 2014. במהלך התקופה שחלפה ממועד פרסום הדוחות הכספיים לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2016 ועד למועד פרסום דוח זה, המשיכה קבוצת הבנק באמצעות נציגיה ויועציה המשפטיים לעמוד בקשר ולהיפגש עם הרשויות האמריקאיות. על בסיס השיחות והפגישות האמורות, בדיקות נוספות שערכה קבוצת הבנק בתקופה האמורה במסגרת החקירה הפנימית ואומדנים נוספים (שאף הם ראשוניים ומבוססים על הנחות שונות) ולאחר שנועצה ביועציה המשפטיים, עודכן האומדן האמור בסכום נוסף בשקלים חדשים השווה לכ-25 מיליון דולר, ובסך-הכל סכום של כ-145 מיליון דולר ("סכום הפרשה בגין ה-DOJ").

הגם שהבנק מעריך שהוא צפוי לשלם סכומים גם ביחס ל-NYDFS, ואפשר שסכומים אלה יהיו משמעותיים, לדעת קבוצת הבנק ויועציה המשפטיים לא ניתן בשלב זה להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה בעניין זה. עם זאת, המפקחת על הבנקים, לאחר שבחנה את הנסיבות ומטעמי שמרנות מקצועית, הורתה לבנק לכלול בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, הפרשה בגין חשיפה לסכומים שצפוי שקבוצת הבנק תשלם לרשויות אחרות בארצות-הברית, מלבד ה-DOJ, בשיעור שלא יפחת מ-30% מסכום הפרשה בגין ה-DOJ ליום 31 בדצמבר 2016 כמפורט לעיל. בהתאם לכך, הגדיל הבנק את הפרשה בסכום נוסף בשקלים חדשים השווה לסך של כ-43.5 מיליון דולר (סך של כ-167 מיליון ש"ח). סכום יתרת הפרשה הכולל בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות מסתכם אפוא ליום 31 בדצמבר 2016 לסך בשקלים חדשים השווה לכ-188.5 מיליון דולר (סך של כ-724 מיליון ש"ח).

לאור האמור, אין ביכולתו של הבנק להתבסס על יועציו המשפטיים להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה או את טווח החשיפה של קבוצת הבנק בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות ואפשר שהתוצאות בסופו של דבר יהיו שונות כך שהסכומים שתשלם במסגרת הסדרים כאמור (אם יושגו), יהיו גבוהים משמעותית מסכום הפרשה.

יודגש, כי אין בהפרשה זו משום הודאה בטענה כלשהי שעלולה לעלות כנגד קבוצת הבנק על-ידי הרשויות בארצות-הברית ו/או על-ידי כל גורם אחר.

ה. במהלך שנת 2015 הגיש משרד המשפטים האמריקאי לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, כתב אישום נגד בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ואחרים, בעבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. בחודש דצמבר 2015 פורסם כתב אישום חדש אשר החליף את כתב האישום המקורי (Superseding Indictment). על-פי כתב האישום המקורי וה-Superseding Indictment נאשמים מסוימים החזיקו חשבונות בבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ וביצעו עסקות כספיות הקשורות לכאורה לפרשה, בחשבונות אלה.

על פי המדווח, כחלק מהפרשה חוקרות הרשויות האמריקאיות גם מוסדות פיננסיים שונים. במסגרת זו, נחקרת גם קבוצת הבנק, בחשד להפרות חוק, שמא נעברו בקשר עם חשבונות בנק שהוחזקו בקבוצת הבנק על-ידי נאשמים מסוימים המעורבים בפרשה. במסגרת זו נמסרו לבנק צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות לקבלת מידע וחומרים. בכפוף להוראות החוקים הרלוונטיים החלים על הגופים השונים בקבוצת הבנק, נמסרו לרשויות מידע ומסמכים בהיקף משמעותי. כמו-כן, משרד המשפטים האמריקאי ערך ראיונות עם חלק מעובדי הבנק. קבוצת הבנק עורכת בעצמה, בסיוע עורכי דין חיצוניים, חקירה פנימית בקשר עם העניין ומשתפת פעולה עם הרשויות הרלוונטיות.

על פי חוות דעת יועציה המשפטיים של קבוצת הבנק לא ניתן בשלב זה להעריך האם קבוצת הבנק תישא בחבות כלשהי במישור הפלילי, האזרחי או הרגולטורי בנושא זה, ולפיכך לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

ו. יישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-192 מיליון ש"ח (50 מיליון דולר), בהשוואה ל-195 מיליון ש"ח (50 מיליון דולר) בסוף שנת 2015. עד ליום 31 בדצמבר 2016 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הפכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 27 שיעבודים והגבלות אחרות

- (א)** ניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2016 מסתכמת ב-2.1 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2015: 2.8 מיליארד ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.
- (ב)** הבנק חבר במסלוקת היורוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (230 מיליון ש"ח). (31 בדצמבר 2015: כ-60 מיליון דולר (234 מיליון ש"ח)).
- (ג)** אגרות-חוב, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב-484 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015: 83 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements).
- (ד)** הבנק חבר במסלוקת המעו"ף בע"מ ובמסלוקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הנ"ל.
- יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב-4.2 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2016 5.6 מיליארד ש"ח). יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב-6.6 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2015 6.6 מיליארד ש"ח). בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 21 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015: 16 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת הבורסה וסך של 99 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015: 168 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלוקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלוקות.
- (ה)** הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של התחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקות בנגזרים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2016 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים, פיקדונות בשווי של 479 מיליון דולר (31 בדצמבר 2015: 693 מיליון דולר).
- (ו)** בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL.
- כתנאי להעמדת הלוואות הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחיובים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידיים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל (להלן: "הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.
- (ז)** המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:

31.12.15	31.12.16	
119	375	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
		השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
83	484	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
		פירוט ניירות-ערך אשר שועבדו למלווים:
266	529	ניירות-ערך זמינים למכירה

ניירות-ערך אלה הועמדו כביטחון למלווים אשר רשאים למכור או לשעבד אותם.

- (ח)** אגרות-החוב המשועבדות כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבדן:

31.12.15	31.12.16	
9,463	6,283	תיק זמין למכירה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2016						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים*						
3,236	-	-	3,236	-	-	חוזי Forward
9,915	-	-	-	9,915	-	Swaps
13,151	-	-	3,236	9,915	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
6,725	-	-	-	6,725	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
3,810	-	-	-	3,810	-	חוזי Futures
200,000	95	-	163,734	15,827	20,344	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים:						
51,608	302	3,440	16,794	31,072	-	אופציות שנכתבו
50,701	280	1,599	17,236	31,586	-	אופציות שנקנו
516,592	-	10,442	47,008	451,336	7,806	Swaps
822,711	677	15,481	244,772	533,631	28,150	סך-הכל נגזרי ALM
235,451	-	-	-	228,361	7,090	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
588	-	588	-	-	-	חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
7,646	-	5,272	2,374	-	-	אופציות שנכתבו
7,646	-	5,272	2,374	-	-	אופציות שנקנו
132	-	-	-	132	-	Swaps
16,012	-	11,132	4,748	132	-	סך-הכל נגזרים אחרים
66	-	-	-	66	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
135	135	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
15,999	-	-	15,999	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
868,058	862	26,613	268,755	543,678	28,150	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2015						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	סקל-מדד	
1. נגזרים מגזרים*						
3,306	-	-	3,306	-	-	חוזי Forward
9,125	-	-	-	9,125	-	Swaps
12,431	-	-	3,306	9,125	-	סך-הכל נגזרים מגזרים
8,608	-	-	-	8,608	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
11,027	-	-	-	11,027	-	חוזי Futures
201,896	402	7	155,109	32,612	13,766	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
6	-	6	-	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
101,144	428	3,421	17,495	79,800	-	אופציות שנכתבו
99,724	415	1,276	18,542	79,491	-	אופציות שנקנו
447,079	-	9,893	46,139	384,505	6,542	Swaps
860,876	1,245	14,603	237,285	587,435	20,308	סך-הכל נגזרי ALM
190,539	-	-	-	184,958	5,581	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
17,275	-	11,593	5,682	-	-	אופציות שנכתבו
17,275	-	11,593	5,682	-	-	אופציות שנקנו
135	-	-	-	135	-	Swaps
34,685	-	23,186	11,364	135	-	סך-הכל נגזרים אחרים
68	-	-	-	68	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
137	137	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
16,512	-	-	16,512	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
924,691	1,432	37,789	268,467	596,695	20,308	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2016						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים*						
61	-	-	10	51	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
301	-	-	7	294	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM***						
11,467	25	270	3,682	7,020	470	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,916	23	264	3,908	7,199	522	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
392	-	368	23	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
391	-	368	23	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
3	3	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,923	28	638	3,715	7,072	470	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוּזזו במאזן
11,923	28	638	3,715	7,072	470	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
1,500	11	441	877	112	59	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
12,608	23	632	3,938	7,493	522	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוּזזו במאזן
12,608	23	632	3,938	7,493	522	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
1,927	5	601	1,204	115	2	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 7 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 21 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

סך-הכל	31 בדצמבר 2015					
	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגזרים*						
9	-	-	-	9	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
494	-	-	43	451	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM***						
11,964	94	160	3,475	7,765	470	שווי הוגן ברוטו חיובי
12,506	95	155	3,732	7,928	596	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
820	-	722	98	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
820	-	722	98	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
4	4	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
12,797	98	882	3,573	7,774	470	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
12,797	98	882	3,573	7,774	470	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2,277	47	833	992	322	83	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
13,820	95	877	3,873	8,379	596	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
13,820	95	877	3,873	8,379	596	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
2,433	35	802	1,402	194	-	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקן מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 8 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 14 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2016					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
11,923	2,814	3	1,888	6,886	332
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(8,240)	(965)	-	(1,688)	(5,587)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(1,101)	(7)	-	(191)	(903)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,582	1,842	3	9	396	332
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
8,843	3,462	75	1,259	4,044	3
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
20,766	6,276	78	3,147	10,930	335
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
12,608	1,538	53	3,131	7,555	331
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(8,240)	(965)	-	(1,688)	(5,587)	-
מכשירים פיננסיים					
4,368	573	53	1,443	1,968	331
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

31 בדצמבר 2015					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
12,797	3,854	-	1,697	6,784	462
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(8,840)	(1,257)	-	(1,502)	(6,081)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(571)	-	-	(116)	(455)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
3,386	2,597	-	79	248	462
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
9,352	4,260	81	1,172	3,836	3
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
22,149	8,114	81	2,869	10,620	465
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
13,820	3,056	70	2,376	7,856	462
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(8,840)	(1,257)	-	(1,502)	(6,081)	-
מכשירים פיננסיים					
4,980	1,799	70	874	1,775	462
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

- (1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 7 מיליוני ש"ח (31.12.15: 8 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 21 מיליוני ש"ח (31.12.15: 14 מיליוני ש"ח).

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

31 בדצמבר 2016				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
				חוזי ריבית
28,150	5,055	13,466	4,777	4,852
543,678	112,007	228,505	157,952	45,214
268,755	9,297	29,746	54,232	175,480
26,613	345	3,431	8,801	14,036
862	-	253	394	215
868,058	126,704	275,401	226,156	239,797
				שקל-מדד
				אחר
				חוזי מטבע-חוץ
				חוזים בגין מניות
				חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
				סך-הכל

31 בדצמבר 2015				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
924,691	131,815	228,519	277,797	286,560
				סך-הכל

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים. המכשירים הנגזרים המגדרים נמדדים על-פי הכללים המפורטים בביאור 1(ה)6.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward) חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים (Futures) חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap) חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options) חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידי (Spot) עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
 סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.
 סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
 סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.
 סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics-I Devon, Summit וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.
 סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.
 הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.
 השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות. הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.

במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת ההפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים

שייך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן:

- **מגזר בנקאות פרטי:** אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **מגזר משקי בית:** אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **מגזר עסקים זעירים וקטנים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- **מגזר עסקים בינוניים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר עסקים גדולים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר ניהול פיננסי:** כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעילויות נוספות, כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. בהתאם להוראות המעבר, בדוחות אלו לא נכלל גילוי נפרד אודות מגזר הניהול הפיננסי.
- **מגזר גופים מוסדיים:** כולל קופות-גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, חברות ביטוח, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.
- **מגזר אחר:** כולל רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים והתאמות בין סך-כל הפרטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפרטים בדוח הכספי המאוחד. בנוסף, נכללת במגזר זה פעילות בכרטיסי אשראי שבאחריות בבנקים אחרים, שאינם שייכים לקבוצת הבנק, כמו-כן, כוללות תוצאות המגזר הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

יצוין כי כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, הסיווג נעשה בהתאם לאמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח יסווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. כאשר סך החבות שלו מתחת ל-100 מיליון ש"ח, יסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה.

עוד יצוין כי, בהתאם להוראות המעבר שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות לבנק או שהחבות שלו אינה עולה על 300 אלפי ש"ח, יסווג הלקוח לפי סך נכסיו הפיננסיים בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), בהתאם לכללים שפורטו בהוראות הפיקוח על הבנקים.

לפירוט בדבר חלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים המבוצעת בהלימה לכללי החלוקה המשמשים את הבנק בגישת ההנהלה, ראה [ביאור 29 א להלן](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית וזעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
3,812	40	2,252	766	1,652	הכנסות ריבית מחיצוניים
(268)	(97)	(26)	(24)	(87)	הוצאות ריבית לחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:					
3,544	(57)	2,226	742	1,565	מחיצוניים
(625)	161	(251)	(126)	(511)	בינמגזרי
2,919	104	1,975	616	1,054	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית:					
7	2	10	18	167	הכנסות מימון שלא מריבית
1,752	169	968	382	665	עמלות והכנסות אחרות
1,759	171	978	400	832	סך הכנסות שאינן מריבית
4,678	275	2,953	1,016	1,886	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
418	(1)	247	(92)	(416)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,173	231	1,468	341	361	לחיצוניים
(92)	51	145	(6)	61	בינמגזרי
4,081	282	1,613	335	422	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
179	(6)	1,093	773	1,880	רווח (הפסד) לפני מסים
55	(3)	440	316	771	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
124	(3)	653	457	1,109	רווח (הפסד) לאחר מסים
-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
124	(3)	653	457	1,109	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
120	(3)	653	457	1,109	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סך-הכלל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכלל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
10,200	833	195	582	56	9,367	-	799	46
(2,007)	(300)	(220)	(62)	(18)	(1,707)	-	(959)	(246)
8,193	533	(25)	520	38	7,660	-	(160)	(200)
-	23	107	(119)	35	(23)	-	1,058	271
8,193	556	82	401	73	7,637	-	898	71
1,152	119	90	28	1	1,033	2	805	22
5,376	324	27	158	139	5,052	830	106	180
6,528	443	117	186	140	6,085	832	911	202
14,721	999	199	587	213	13,722	832	1,809	273
269	113	-	109	4	156	-	4	(4)
9,490	1,264	569	396	299	8,226	1,011	488	153
-	(2)	7	(17)	8	2	(41)	(161)	45
9,490	1,262	576	379	307	8,228	970	327	198
4,962	(376)	(377)	99	(98)	5,338	(138)	1,478	79
2,358	28	13	65	(50)	2,330	72	647	32
2,604	(404)	(390)	34	(48)	3,008	(210)	831	47
12	-	-	-	-	12	-	12	-
2,616	(404)	(390)	34	(48)	3,020	(210)	843	47
12	(1)	(1)	(2)	2	13	-	17	-
2,628	(405)	(391)	32	(46)	3,033	(210)	860	47

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
יתרה ממוצעת של נכסים	106,918	2,033	59,059	27,363
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו	107,293	2,108	58,291	27,008
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	108,018	1,831	63,015	28,376
יתרת חובות פגומים	714	1	932	476
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	689	-	190	1
יתרה ממוצעת של התחייבויות	122,317	31,829	41,746	22,577
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	122,303	31,822	36,976	20,610
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	125,853	31,982	41,703	21,914
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	90,245	3,482	65,088	38,432
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	91,324	3,004	67,171	37,412
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	75,050	46,903	16,666	14,122
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	2,670	22	1,921	585
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	236	82	52	30
אחר	13	-	2	1
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	2,919	104	1,975	616

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סך-הכלל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכלל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
441,216	52,120	30,898	19,135	2,087	389,096	5,275	131,077	2,643
149	-	-	-	-	149	-	149	-
279,573	21,138	-	19,056	2,082	258,435	5,146	-	2,235
276,084	18,728	-	17,184	1,544	257,356	5,091	-	2,137
3,975	129	-	98	31	3,846	-	-	-
884	-	-	-	-	884	-	-	-
407,302	36,313	10,185	15,911	10,217	370,989	260	62,018	45,227
326,287	34,064	8,005	15,844	10,215	292,223	-	-	43,370
338,502	30,975	6,146	15,816	9,013	307,527	-	-	46,567
334,715	26,507	-	24,130	2,377	308,208	5,401	27,686	5,269
318,379	23,648	-	21,963	1,685	294,731	5,244	27,602	5,034
984,847	31,675	-	15,806	15,869	953,172	2,198	61,213	663,651
9,520	596	154	395	47	8,924	-	2,692	25
(941)	(130)	(162)	6	26	(811)	-	(1,287)	37
(386)	90	90	-	-	(476)	-	(507)	9
8,193	556	82	401	73	7,637	-	898	71

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
3,852	40	23	-	17	3,812	2,353	152	1,307	הכנסות ריבית מחיצוניים
(365)	(97)	(97)	-	-	(268)	(268)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,487	(57)	(74)	-	17	3,544	2,085	152	1,307	מחיצוניים
(464)	161	174	-	(13)	(625)	299	-	(924)	בינמגזרי
3,023	104	100	-	4	2,919	2,384	152	383	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
9	2	2	-	-	7	7	-	-	הכנסות מימון שלא מריבית
1,921	169	143	26	-	1,752	1,092	597	63	עמלות והכנסות אחרות
1,930	171	145	26	-	1,759	1,099	597	63	סך הכנסות שאינן מריבית
4,953	275	245	26	4	4,678	3,483	749	446	סך הכנסות
417	(1)	(1)	-	-	418	362	54	2	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,404	231	209	18	4	4,173	3,477	494	202	לחיצוניים
(41)	51	51	-	-	(92)	(92)	-	-	בינמגזרי
4,363	282	260	18	4	4,081	3,385	494	202	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
173	(6)	(14)	8	-	179	(264)	201	242	רווח (הפסד) לפני מסים
52	(3)	(6)	3	-	55	(109)	64	100	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
121	(3)	(8)	5	-	124	(155)	137	142	רווח (הפסד) לאחר מסים
121	(3)	(8)	5	-	124	(155)	137	142	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	-	-	-	-	(4)	-	(4)	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
117	(3)	(8)	5	-	120	(155)	133	142	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
108,951	2,033	807	281	945	106,918	38,291	8,647	59,980	יתרה ממוצעת של נכסים
109,401	2,108	830	265	1,013	107,293	38,632	8,285	60,376	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
109,849	1,831	551	378	902	108,018	38,174	8,812	61,032	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
715	1	1	-	-	714	699	15	-	יתרת חובות פגומים
689	-	-	-	-	689	96	-	593	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
154,146	31,829	31,829	-	-	122,317	122,312	-	5	יתרה ממוצעת של התחייבויות
154,125	31,822	31,822	-	-	122,303	122,303	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
157,835	31,982	31,982	-	-	125,853	125,853	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
93,727	3,482	1,751	1,113	618	90,245	41,977	11,953	36,315	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
94,328	3,004	1,383	1,050	571	91,324	42,161	11,277	37,886	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
121,953	46,903	46,903	-	-	75,050	75,050	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,692	22	18	-	4	2,670	2,135	152	383	מרווח מפעילות מתן אשראי
318	82	82	-	-	236	236	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
13	-	-	-	-	13	13	-	-	אחר
3,023	104	100	-	4	2,919	2,384	152	383	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים גדולים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים בינוניים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים קטנים וזעירים	
4,670	1,652	1,258	394	766	439	327	2,252	1,597	655	הכנסות ריבית מחיצוניים
(137)	(87)	(87)	-	(24)	(24)	-	(26)	(26)	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,533	1,565	1,171	394	742	415	327	2,226	1,571	655	מחיצוניים
(888)	(511)	(402)	(109)	(126)	(63)	(63)	(251)	(142)	(109)	בינמגזרי
3,645	1,054	769	285	616	352	264	1,975	1,429	546	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
195	167	164	3	18	18	-	10	10	-	הכנסות מימון שלא מריבית
2,015	665	480	185	382	202	180	968	792	176	עמלות והכנסות אחרות
2,210	832	644	188	400	220	180	978	802	176	סך הכנסות שאינן מריבית
5,855	1,886	1,413	473	1,016	572	444	2,953	2,231	722	סך הכנסות
(261)	(416)	(176)	(240)	(92)	101	(193)	247	282	(35)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,170	361	319	42	341	296	45	1,468	1,437	31	לחיצוניים
200	61	52	9	(6)	(15)	9	145	90	55	בינמגזרי
2,370	422	371	51	335	281	54	1,613	1,527	86	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,746	1,880	1,218	662	773	190	583	1,093	422	671	רווח לפני מסים
1,527	771	498	273	316	76	240	440	163	277	הפרשה למסים על הרווח
2,219	1,109	720	389	457	114	343	653	259	394	רווח לאחר מסים
2,219	1,109	720	389	457	114	343	653	259	394	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
141,150	54,728	43,064	11,664	27,363	16,357	11,006	59,059	41,127	17,932	יתרה ממוצעת של נכסים
141,653	56,354	43,557	12,797	27,008	16,408	10,600	58,291	40,671	17,620	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
										יתרת האשראי לציבור, ברוטו,
140,279	48,888	37,609	11,279	28,376	17,286	11,090	63,015	44,450	18,565	לסוף תקופת הדיווח
3,131	1,723	1,545	178	476	214	262	932	577	355	יתרת חובות פגומים
195	4	4	-	1	1	-	190	125	65	יתרת חובות בפיקוח מעל 90 יום
109,338	45,015	40,564	4,451	22,577	18,743	3,834	41,746	35,024	6,722	יתרה ממוצעת של התחייבויות
94,728	37,142	32,732	4,410	20,610	16,828	3,782	36,976	30,305	6,671	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
103,125	39,508	35,213	4,295	21,914	17,448	4,466	41,703	34,147	7,556	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
176,125	72,605	48,438	24,167	38,432	20,842	17,590	65,088	43,225	21,863	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
162,523	57,940	39,380	18,560	37,412	20,868	16,544	67,171	44,183	22,988	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
104,157	73,369	73,369	-	14,122	14,122	-	16,666	16,666	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
										פיצול הכנסות ריבית, נטו:
3,515	1,009	724	285	585	321	264	1,921	1,375	546	מרווח מפעילות מתן אשראי
121	39	39	-	30	30	-	52	52	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
9	6	6	-	1	1	-	2	2	-	אחר
3,645	1,054	769	285	616	352	264	1,975	1,429	546	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית וזעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
3,391	39	2,174	768	1,837	הכנסות ריבית מחיצוניים
(263)	(104)	(34)	(21)	(115)	הוצאות ריבית לחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
3,128	(65)	2,140	747	1,722	מחיצוניים
(476)	153	(266)	(143)	(576)	בינמגזרי
2,652	88	1,874	604	1,146	סך הכנסות ריבית, נטו
					הכנסות שאינן מריבית:
11	3	25	17	(5)	הכנסות מימון שלא מריבית
1,735	187	959	340	656	עמלות והכנסות אחרות
1,746	190	984	357	651	סך הכנסות שאינן מריבית
4,398	278	2,858	961	1,797	סך הכנסות
					הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
258	21	143	(128)	206	הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,145	188	1,470	337	402	לחיצוניים
(93)	95	153	(4)	(1)	בינמגזרי
4,052	283	1,623	333	401	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
88	(26)	1,092	756	1,190	רווח (הפסד) לפני מסים
34	(11)	444	308	485	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
54	(15)	648	448	705	רווח לאחר מסים
-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
54	(15)	648	448	705	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2)	-	(3)	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
52	(15)	645	448	705	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
9,837	728	20	632	76	9,109	-	855	45
(1,952)	(213)	(152)	(50)	(11)	(1,739)	-	(964)	(238)
7,885	515	(132)	582	65	7,370	-	(109)	(193)
-	46	257	(227)	16	(46)	-	1,012	250
7,885	561	125	355	81	7,324	-	903	57
1,044	16	(36)	51	1	1,028	20	937	20
5,433	378	8	200	170	5,055	863	116	199
6,477	394	(28)	251	171	6,083	883	1,053	219
14,362	955	97	606	252	13,407	883	1,956	276
475	(15)	-	(19)	4	490	-	(1)	(9)
8,790	889	185	381	323	7,901	720	487	152
-	(8)	(1)	11	(18)	8	(28)	(163)	49
8,790	881	184	392	305	7,909	692	324	201
5,097	89	(87)	233	(57)	5,008	191	1,633	84
2,097	37	(35)	95	(23)	2,060	93	673	34
3,000	52	(52)	138	(34)	2,948	98	960	50
19	-	-	-	-	19	8	11	-
3,019	52	(52)	138	(34)	2,967	106	971	50
63	15	19	(9)	5	48	-	53	-
3,082	67	(33)	129	(29)	3,015	106	1,024	50

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית וזעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
100,432	2,080	54,449	25,531	58,529	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
101,443	2,104	55,301	26,054	59,930	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
105,782	2,116	58,618	27,595	58,569	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
661	5	1,000	740	2,584	יתרת חובות פגומים
724	-	126	1	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
112,792	30,176	39,524	20,201	42,758	יתרה ממוצעת של התחייבויות
112,790	30,176	34,979	18,377	35,167	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
117,873	32,346	35,075	20,102	37,796	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
82,393	3,325	61,335	38,625	84,772	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
86,666	3,430	63,490	39,359	83,211	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
84,796	48,856	18,363	11,965	80,496	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
2,396	24	1,819	580	1,108	מרווח מפעילות מתן אשראי
238	64	49	23	35	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	-	6	1	3	אחר
2,652	88	1,874	604	1,146	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
419,503	59,547	36,507	20,306	2,734	359,956	5,222	111,492	2,221
139	-	-	-	-	139	-	139	-
274,559	23,039	-	20,306	2,733	251,520	4,902	-	1,786
282,911	23,293	-	20,722	2,571	259,618	5,158	-	1,780
5,336	346	-	316	30	4,990	-	-	-
857	6	-	6	-	851	-	-	-
388,028	36,966	11,488	14,780	10,698	351,062	15	62,788	42,808
306,506	34,174	8,698	14,778	10,698	272,332	-	-	40,843
321,727	36,277	9,953	15,176	11,148	285,450	-	-	42,258
342,840	27,793	-	24,621	3,172	315,047	4,660	33,589	6,348
345,124	28,984	-	26,330	2,654	316,140	5,181	28,461	6,342
1,003,257	40,245	-	21,159	19,086	963,012	1,890	67,211	649,435
9,085	410	34	332	44	8,675	-	2,731	17
(882)	47	(12)	23	36	(929)	-	(1,366)	28
(318)	104	103	-	1	(422)	-	(462)	12
7,885	561	125	355	81	7,324	-	903	57

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
3,430	39	24	-	15	3,391	2,179	107	1,105	הכנסות ריבית מחיצוניים
(367)	(104)	(104)	-	-	(263)	(263)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,063	(65)	(80)	-	15	3,128	1,916	107	1,105	מחיצוניים
(323)	153	163	-	(10)	(476)	324	-	(800)	בינמגזרי
2,740	88	83	-	5	2,652	2,240	107	305	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
14	3	3	-	-	11	11	-	-	הכנסות מימון שלא מריבית
1,922	187	164	23	-	1,735	1,165	533	37	עמלות והכנסות אחרות
1,936	190	167	23	-	1,746	1,176	533	37	סך הכנסות שאינן מריבית
4,676	278	250	23	5	4,398	3,416	640	342	סך הכנסות
279	21	21	-	-	258	235	23	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,333	188	166	18	4	4,145	3,470	484	191	לחיצוניים
2	95	95	-	-	(93)	(93)	-	-	בינמגזרי
4,335	283	261	18	4	4,052	3,377	484	191	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
62	(26)	(32)	5	1	88	(196)	133	151	רווח לפני מסים
23	(11)	(13)	2	-	34	(80)	53	61	הפרשה למסים הטבת מס על הרווח (הפסד)
39	(15)	(19)	3	1	54	(116)	80	90	רווח (הפסד) לאחר מסים
									רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס
39	(15)	(19)	3	1	54	(116)	80	90	לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
									רווח (הפסד) נקי המיוחס
(2)	-	-	-	-	(2)	-	(2)	-	לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
37	(15)	(19)	3	1	52	(116)	78	90	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
102,512	2,080	786	323	971	100,432	34,258	9,086	57,088	יתרה ממוצעת של נכסים
103,547	2,104	822	311	971	101,443	35,187	8,797	57,459	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
107,898	2,116	766	355	995	105,782	37,021	8,636	60,125	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
666	5	5	-	-	661	653	8	-	יתרת חובות פגומים
724	-	-	-	-	724	90	-	634	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
142,968	30,176	30,176	-	-	112,792	112,792	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
142,966	30,176	30,176	-	-	112,790	112,790	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
150,219	32,346	32,346	-	-	117,873	117,873	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
85,718	3,325	1,709	1,056	560	82,393	38,697	11,433	32,263	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
90,096	3,430	1,766	1,069	595	86,666	40,629	11,829	34,208	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
133,652	48,856	48,856	-	-	84,796	84,796	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
									פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,420	24	19	-	5	2,396	1,987	107	302	מרווח מפעילות מתן אשראי
302	64	64	-	-	238	238	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	-	-	-	-	18	15	-	3	אחר
2,740	88	83	-	5	2,652	2,240	107	305	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים גדולים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים בינוניים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים קטנים וזעירים	
4,779	1,837	1,398	439	768	463	305	2,174	1,553	621	הכנסות ריבית מחיצוניים
(170)	(115)	(89)	(26)	(21)	(20)	(1)	(34)	(30)	(4)	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,609	1,722	1,309	413	747	443	304	2,140	1,523	617	מחיצוניים
(985)	(576)	(455)	(121)	(143)	(81)	(62)	(266)	(148)	(118)	בינמגזרי
3,624	1,146	854	292	604	362	242	1,874	1,375	499	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
37	(5)	(16)	11	17	16	1	25	25	-	הכנסות מימון שלא מריבית
1,955	656	502	154	340	208	132	959	825	134	עמלות והכנסות אחרות
1,992	651	486	165	357	224	133	984	850	134	סך הכנסות שאינן מריבית
5,616	1,797	1,340	457	961	586	375	2,858	2,225	633	סך הכנסות
221	206	334	(128)	(128)	(12)	(116)	143	205	(62)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,209	402	345	57	337	294	43	1,470	1,436	34	לחיצוניים
148	(1)	(1)	-	(4)	(14)	10	153	99	54	בינמגזרי
2,357	401	344	57	333	280	53	1,623	1,535	88	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,038	1,190	662	528	756	318	438	1,092	485	607	רווח לפני מסים
1,237	485	270	215	308	130	178	444	198	246	הפרשה למסים על הרווח
1,801	705	392	313	448	188	260	648	287	361	רווח לאחר מסים
1,801	705	392	313	448	188	260	648	287	361	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקבוצת שליטה
(3)	-	-	-	-	-	-	(3)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקבוצת שליטה -
1,798	705	392	313	448	188	260	645	284	361	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות הבנק
138,509	58,529	45,867	12,662	25,531	16,391	9,140	54,449	37,961	16,488	יתרה ממוצעת של נכסים
141,285	59,930	46,566	13,364	26,054	16,645	9,409	55,301	38,346	16,955	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
144,782	58,569	44,394	14,175	27,595	16,787	10,808	58,618	40,890	17,728	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
4,324	2,584	2,432	152	740	314	426	1,000	533	467	יתרת חובות פגומים
127	-	-	-	1	1	-	126	84	42	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
102,483	42,758	38,355	4,403	20,201	17,295	2,906	39,524	34,035	5,489	יתרה ממוצעת של התחייבויות
88,523	35,167	30,764	4,403	18,377	15,471	2,906	34,979	29,490	5,489	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
92,973	37,796	33,002	4,794	20,102	16,653	3,449	35,075	28,997	6,078	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
184,732	84,772	60,566	24,206	38,625	22,621	16,004	61,335	41,756	19,579	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
186,060	83,211	57,795	25,416	39,359	22,191	17,168	63,490	42,837	20,653	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
110,824	80,496	80,496	-	11,965	11,965	-	18,363	18,363	-	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
										פיצול הכנסות ריבית נטו:
3,507	1,108	822	286	580	341	239	1,819	1,328	491	מרווח מפעילות מתן אשראי
107	35	30	5	23	20	3	49	42	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	3	2	1	1	1	-	6	5	1	אחר
3,624	1,146	854	292	604	362	242	1,874	1,375	499	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

רקע להצגת מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה. מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק נקבע כהנהלת הבנק והדירקטוריון.

שיוך לקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שיוך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם למגזר לקוחות פרטיים או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שיוך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות. להלן המגזרים ברי הדיווח שזיהה הבנק בהתאם לגישת ההנהלה:

מגזר לקוחות פרטיים – הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים, להם הבנק מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות.

מגזר הלוואות לדיר – המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיר ללקוחות המגזר.

מגזר עסקים קטנים – מספק מגוון שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים, בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך בעלי אובליגו בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

מגזר מסחרי – במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות עסקיים בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח או מחזור מכירות מעל 30 מיליון ש"ח ועד מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 350 מיליון ש"ח או יתרת אשראי כוללת בסך 150 מיליון ש"ח ומטה.

מגזר עסקי – מספק שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובחו"ל, בעלי אובליגו כולל בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור מכירות העולה על מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל בסך 550 מיליון ש"ח ומעלה או יתרת אשראי כוללת בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה.

קבוצות בעלות אובליגו כולל הנע בין 100 מיליון ש"ח ל-250 מיליון ש"ח, וקבוצות בענף הבניה ונדל"ן בעלות אובליגו כולל הנע בין 350 מיליון ש"ח לבין 550 מיליון ש"ח ואו יתרות אשראי כוללות בין 150 מיליון ש"ח לבין 250 מיליון ש"ח, משויכות בחלקם למגזר העסקי ובחלקם למגזר המסחרי, וזאת על סמך פרמטרים שונים הנבחנים ספציפית לכל קבוצה.

מגזר פעילות בינלאומית – כולל פעילויות חברות הבנות בחו"ל וסניפי הבנק בחו"ל לרבות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, סניפי ארצות-הברית, בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv עד למועד מכירתה.

מגזר קבוצת ישראלכרט – במגזר זה כלולה פעילות בכרטיסי אשראי המתבצעת באמצעות חברות ישראלכרט ופועלים אקספרס וכן החברות הבנות שלהן (להלן: "קבוצת ישראלכרט"). כמו-כן, המגזר כולל פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצת הבנק ותיירות נכנסת.

מגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובחו"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק. ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח, ובכלל זה תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ. בנוסף, נכללות באחרים והתאמות הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים, וכן הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

ביאור 29 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו – כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – הוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הכנסות מימון שאינן מריבית – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות – הוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים – מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. החיוב נקבע על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

חסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי, כשהוא מנוכה מ: (1) השפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל (המיוחסות למגזר ניהול פיננסי); (2) הוצאות שתואמו לצורכי מס כתוצאה מהפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים (המיוחסות למגזר אחרים והתאמות). הוצאות המס של מגזר קבוצת ישראלכרט חושבו על-פי שיעור המס החל על קבוצת ישראלכרט.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	הלוואות לדיר	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:										
8,193	8	(365)	241	533	1,980	965	1,452	1,344	2,035	מחיצוניים
-	1	1,213	(6)	23	(532)	(133)	(1,032)	(39)	505	בינמגזרי
1,152	33	791	(11)	107	199	9	-	-	24	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,345	42	1,639	224	663	1,647	841	420	1,305	2,564	סך-הכל רווח מימוני, נטו
5,376	(99)	173	1,864	349	578	386	64	535	1,526	עמלות והכנסות אחרות
14,721	(57)	1,812	2,088	1,012	2,225	1,227	484	1,840	4,090	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
269	-	(5)	90	113	(781)	124	-	350	378	הוצאות תפעוליות ואחרות:
9,490	510	614	1,288	1,264	628	468	207	896	3,615	מחיצוניים
-	(393)	(136)	302	23	37	31	-	104	32	בינמגזרי
רווח (הפסד) לפני מסים										
4,962	(174)	1,339	408	(388)	2,341	604	277	490	65	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,358	57	592	129	23	965	249	114	202	27	רווח (הפסד) לאחר מסים
2,604	(231)	747	279	(411)	1,376	355	163	288	38	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
12	5	7	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה										
2,616	(226)	754	279	(411)	1,376	355	163	288	38	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12	(1)	18	(4)	(1)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,628	(227)	772	275	(412)	1,376	355	163	288	38	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח										
271,957	-	1,305	18,593	15,272	68,008	32,173	68,822	27,333	40,451	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
338,502	-	38,271	-	30,979	38,968	23,010	-	35,870	171,404	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראלכרט	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	לכווחות פרטיים	עסקים קטנים	לכווחות לדיור	
הכנסות ריבית, נטו:										
7,885	5	(400)	179	515	2,416	907	1,170	1,222	1,871	מחיצוניים
-	2	1,270	(4)	46	(831)	(137)	(841)	(34)	529	בינמגזרי
1,044	66	885	10	16	12	12	-	1	42	הכנסות מימון שאינן מריבית
8,929	73	1,755	185	577	1,597	782	329	1,189	2,442	סך-הכל רווח מימוני, נטו
5,433	(15)	178	1,752	410	567	329	68	519	1,625	עמלות והכנסות אחרות
14,362	58	1,933	1,937	987	2,164	1,111	397	1,708	4,067	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
475	-	-	38	(15)	(142)	139	1	259	195	הוצאות תפעוליות ואחרות:
8,790	315	686	1,218	889	520	456	208	877	3,621	מחיצוניים
-	(352)	(184)	276	24	72	6	-	86	72	בינמגזרי
רווח לפני מסים										
5,097	95	1,431	405	89	1,714	510	188	486	179	הפרשה לחסים על הרווח
2,097	56	631	119	37	698	208	77	198	73	רווח לאחר מסים
3,000	39	800	286	52	1,016	302	111	288	106	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים
19	8	13	(2)	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות										
3,019	47	813	284	52	1,016	302	111	288	106	שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות										
63	(4)	56	(4)	15	-	-	-	-	-	שאינן מקנות שליטה
3,082	43	869	280	67	1,016	302	111	288	106	המיוחס לבעלי מניות הבנק
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח										
278,497	-	1,269	17,408	18,705	79,194	30,759	66,793	25,520	38,849	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
321,727	-	35,589	-	36,277	34,507	21,819	-	32,547	160,988	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיר	
הכנסות ריבית, נטו:										
7,768	17	(689)	145	488	2,812	891	1,491	1,109	1,504	מחיצוניים
-	-	1,569	2	37	(1,166)	(188)	(1,212)	(8)	966	בינמגזרי
916	70	640	40	45	77	9	-	-	35	הכנסות מימון שאינן מריבית
8,684	87	1,520	187	570	1,723	712	279	1,101	2,505	סך-הכל רווח מימוני, נטו
5,338	(7)	145	1,694	458	558	281	78	509	1,622	עמלות והכנסות אחרות
14,022	80	1,665	1,881	1,028	2,281	993	357	1,610	4,127	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
425	-	7	20	74	(171)	28	(22)	179	310	הוצאות תפעוליות ואחרות:
9,183	534	626	1,124	901	595	463	229	974	3,737	מחיצוניים
-	(462)	(189)	280	32	71	9	-	99	160	בינמגזרי
רווח (הפסד) לפני מסים										
4,414	8	1,221	457	21	1,786	493	150	358	(80)	הפרשה למסים הטבת מס
1,713	86	437	129	8	695	192	58	139	(31)	על הרווח (הפסד)
2,701	(78)	784	328	13	1,091	301	92	219	(49)	רווח (הפסד) לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים										
9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה										
2,710	(78)	793	328	13	1,091	301	92	219	(49)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	-	(12)	(5)	20	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,713	(78)	781	323	33	1,091	301	92	219	(49)	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח										
263,980	-	1,746	16,037	20,888	77,030	28,155	61,668	23,052	35,404	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
297,230	-	41,983	-	33,134	27,444	18,541	-	29,838	146,290	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
סך נכסים		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			הכנסות ⁽²⁾			
370,903	393,439	2,605	2,989	3,037	12,721	13,220	13,689	ישראל
36,874	34,756	62	63	7	604	573	502	צפון אמריקה
23,720	19,779	45	26	(403)	693	566	512	אירופה
141	131	1	4	(13)	4	3	18	אחר
60,735	54,666	108	93	(409)	1,301	1,142	1,032	סך-הכל מחוץ לישראל
431,638	448,105	2,713	3,082	2,628	14,022	14,362	14,721	סך-הכל מאוחד

(1) החלוקה לאזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים. המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, המהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB, שייך אף הוא לפעילות מחוץ לישראל.
 (2) הכנסות - הכנסות ריבית, נטו, והכנסות שאינן מריבית.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

2016						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
269	4	265	482	(5)	(212)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,634)	-	(1,634)	(703)	(21)	(910)	מחיקות חשבונאיות
1,091	-	1,091	317	-	774	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(543)	-	(543)	(386)	(21)	(136)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,811	7	4,804	939	366	3,499	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016 ⁽²⁾
8	-	8	(2)	-	10	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
677	-	677	51	-	626	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2015						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
475	(1)	476	180	5	291	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,504)	-	(1,504)	(586)	-	(918)	מחיקות חשבונאיות
1,276	-	1,276	318	-	958	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(228)	-	(228)	(268)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
(17)	-	(17)	(3)	-	(14)	אחר
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016 ⁽²⁾
(3)	-	(3)	(15)	-	12	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
669	-	669	53	-	616	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2014						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
425	(2)	427	326	(37)	138	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,376)	-	(1,376)	(476)	(3)	(897)	מחיקות חשבונאיות
1,220	-	1,220	356	5	859	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(156)	-	(156)	(120)	2	(38)	מחיקות חשבונאיות נטו
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016 ⁽²⁾
34	-	34	(7)	-	41	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
672	-	672	68	-	604	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2016					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	
					יתרת חוב רשומה של חובות*:
161,201	29,883	131,318	2,140	-	129,178
					שנבדקו על בסיס פרטני
144,766	-	144,766	52,410	61,742	30,614
					שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
305,967	29,883	276,084	54,550	61,742	159,792
					סך-הכל חובות*
69,009	-	69,009	-	61,497	7,512
					(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
					הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,553	7	2,546	153	-	2,393
					שנבדקו על בסיס פרטני
1,581	-	1,581	735	366	480
					שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
4,134	7	4,127	888	366	2,873
					סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
432	-	432	-	366	66
					(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

31 בדצמבר 2015					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	
					יתרת חוב רשומה של חובות*:
172,260	26,801	145,459	3,159	-	142,300
					שנבדקו על בסיס פרטני
137,452	-	137,452	50,635	61,120	25,697
					שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
309,712	26,801	282,911	53,794	61,120	167,997
					סך-הכל חובות*
66,989	-	66,989	-	60,863	6,126
					(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
					הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,985	3	2,982	126	-	2,856
					שנבדקו על בסיס פרטני
1,432	-	1,432	665	392	375
					שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
4,417	3	4,414	791	392	3,231
					סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
453	-	453	-	392	61
					(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-7,512 מיליוני ש"ח, של לזיום מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31 בדצמבר 2015: 6,126 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-241 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 235 מיליוני ש"ח). כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-17 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 28 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2015					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
64	42	20,576	433	308	19,835
בינו ונדל"ן - בינו					
16	5	19,891	490	445	18,956
בינו ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	-	13,887	452	11	13,424
שירותים פיננסיים					
167	86	89,100	3,018	2,339	83,743
מסחרי - אחר					
248	133	143,454	4,393	3,103	135,958
סך-הכל מסחרי					
388	634	60,569	-	634	59,935
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾					
194	84	51,825	664	322	50,839
אנשים פרטיים - אחר					
830	851	255,848	5,057	4,059	246,732
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	51	-	-	51
בנקים בישראל					
-	-	813	-	-	813
ממשלת ישראל					
830	851	256,712	5,057	4,059	247,596
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
33	-	6,338	123	40	6,175
בינו ונדל"ן					
53	-	18,205	124	241	17,840
מסחרי אחר					
86	-	24,543	247	281	24,015
סך-הכל מסחרי					
34	6	2,520	32	20	2,468
אנשים פרטיים					
120	6	27,063	279	301	26,483
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	24,186	-	-	24,186
בנקים בחו"ל					
-	-	1,751	-	-	1,751
ממשלות חו"ל					
120	6	53,000	279	301	52,420
סך-הכל פעילות בחו"ל					
950	857	282,911	5,336	4,360	273,215
סך-הכל ציבור					
-	-	24,237	-	-	24,237
סך-הכל בנקים					
-	-	2,564	-	-	2,564
סך-הכל ממשלות					
950	857	309,712	5,336	4,360	300,016
סך-הכל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 30 ב.ב.ג. להלן](#).

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-105 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 132 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-39 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 42 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי – מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ויתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות הויתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה. ויתורים ניתנים רק במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את ההלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו. במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי. ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'. הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות** (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2016					
ייתר קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
					בינוי ונדל"ן – בינוי
3,405	376	100	100	276	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
1,698	366	60	15	306	שירותים פיננסיים
853	178	89	–	89	מסחרי – אחר
5,727	2,108	641	565	1,467	סך-הכל מסחרי
11,683	3,028	890	680	2,138	אנשים פרטיים – אחר
1,335	714	329	115	385	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
13,018	3,742	1,219	795	2,523	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
					בינוי ונדל"ן
170	53	33	2	20	מסחרי אחר
414	148	19	67	129	סך-הכל מסחרי
584	201	52	69	149	אנשים פרטיים
35	32	1	30	31	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
619	233	53	99	180	סך-הכל ציבור*
13,637	3,975	1,272	894	2,703	
* מזה:					
–	2,641	677	748	1,964	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
–	1,948	934	236	1,014	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות** (המשך)**
ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2015					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
3,615	433	58	103	375	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,946	490	211	22	279	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,337	452	159	37	293	שירותים פיננסיים
6,562	3,018	975	780	2,043	מסחרי - אחר
13,460	4,393	1,403	942	2,990	סך-הכל מסחרי
1,215	664	274	82	390	אנשים פרטיים - אחר
14,675	5,057	1,677	1,024	3,380	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
364	123	40	2	83	בינוי ונדל"ן
328	124	12	41	112	מסחרי אחר
692	247	52	43	195	סך-הכל מסחרי
35	32	1	29	31	אנשים פרטיים
727	279	53	72	226	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
15,402	5,336	1,730	1,096	3,606	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,738	997	904	2,741	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,437	1,072	308	1,365	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2016		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
5	6	386
בינוי ונדל"ן – בינוי		
11	11	417
בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן		
6	6	290
שירותים פיננסיים		
14	20	2,683
מסחרי – אחר		
36	43	3,776
סך-הכל מסחרי		
18	43	687
אנשים פרטיים – אחר		
54	86	4,463
סך-הכל ציבור – פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
-	-	81
בינוי ונדל"ן		
-	-	122
מסחרי – אחר		
-	-	203
סך-הכל מסחרי		
-	-	32
אנשים פרטיים		
-	-	235
סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל		
54	86	4,698
סך-הכל ציבור		

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 345 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (2015: 430 מיליוני ש"ח, 2014: 466 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)
- ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
- ד. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

2014			2015			
מזה: נרשמו על חובות פגומים	הכנסות ריבית ממוצעת של חובות פגומים	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור – מסחרי						
18	23	745	4	5	574	בינוי ונדל"ן – בינוי
21	24	708	5	6	523	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
7	8	702	4	4	589	שירותים פיננסיים
59	69	3,613	32	38	3,329	מסחרי – אחר
105	124	5,768	45	53	5,015	סך-הכל מסחרי
18	41	661	15	36	640	אנשים פרטיים – אחר
123	165	6,429	60	89	5,655	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור – מסחרי						
4	6	279	2	2	154	בינוי ונדל"ן
2	3	212	2	2	172	מסחרי – אחר
6	9	491	4	4	326	סך-הכל מסחרי
3	4	46	2	2	44	אנשים פרטיים
9	13	537	6	6	370	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
132	178	6,966	66	95	6,025	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (2015: 430 מיליוני ש"ח, 2014: 466 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2016			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
112	24	-	88
237	46	-	191
25	2	-	23
938	91	-	847
1,312	163	-	1,149
614	305	-	309
1,926	468	-	1,458
פעילות לווים בחו"ל			
ציבורי - מסחרי			
21	-	16	5
1	-	-	1
22	-	16	6
1,948	468	16	1,464

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתיים במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2016 בסך של כ-32 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015: 132 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2015			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכל(2)	צובר(1)	צובר(1) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
157	19	-	138
317	13	-	304
39	1	-	38
1,253	116	-	1,137
1,766	149	-	1,617
582	244	-	338
2,348	393	-	1,955

פעילות לווים בחו"ל

ציבורי - מסחרי			
67	-	-	67
19	-	19	-
86	-	19	67
3	1	1	1
89	1	20	68
2,437	394	20	2,023

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
199	135	97
בינוי ונדל"ן - בינוי		
19	2	2
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
10	1	1
שירותים פיננסיים		
843	201	175
מסחרי - אחר		
1,071	339	275
סך-הכל מסחרי		
8,309	474	444
אנשים פרטיים - אחר		
9,380	813	719
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
1	-	-
בינוי ונדל"ן		
1	8	7
מסחרי - אחר		
30	2	1
אנשים פרטיים		
32	10	8
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
9,412	823	727
סך-הכל ציבור		

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו			ארגונים מחדש שבוצעו			
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
127	45	38	88	260	251	בינוי ונדל"ן - בינוי
25	38	37	22	71	68	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
15	17	16	5	24	24	שירותים פיננסיים
737	539	487	603	609	570	מסחרי - אחר
904	639	578	718	964	913	סך-הכל מסחרי
8,152	434	401	6,964	310	282	אנשים פרטיים - אחר
9,056	1,073	979	7,682	1,274	1,195	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
2	19	19	1	1	1	מסחרי - אחר
27	2	1	101	4	4	אנשים פרטיים
29	21	20	102	5	5	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
9,085	1,094	999	7,784	1,279	1,200	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**

בשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2016

מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
------------	----------------

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי	
בינוי ונדל"ן - בינוי	79
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	9
שירותים פיננסיים	8
מסחרי - אחר	364
סך-הכל מסחרי	460
אנשים פרטיים - אחר	3,331
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	3,791

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי	
אנשים פרטיים	12
סך-הכל ציבור	3,803

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**

בשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2015

מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
------------	-------------------

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי	42	5
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	10	1
שירותים פיננסיים	3	-
מסחרי - אחר	268	30
סך-הכל מסחרי	323	36
אנשים פרטיים - אחר	3,114	73
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	3,437	109

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי

בינוי ונדל"ן	1	-
אנשים פרטיים	9	-
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	10	-
סך-הכל ציבור	3,447	109

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**

בשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2014

מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
------------	-------------------

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי		
11	45	בינוי ונדל"ן - בינוי
16	5	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	2	שירותים פיננסיים
41	283	מסחרי - אחר
68	335	סך-הכל מסחרי
87	3,160	אנשים פרטיים - אחר
155	3,495	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי		
-	8	אנשים פרטיים
155	3,503	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

ג. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג החוזר וסוג הריבית

31 בדצמבר 2016					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
703	23,939	2,044	38,083		
277	16,273	504	22,981	מעל 60%	
1,129	391	38	678		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,109	40,603	2,586	61,742		סך-הכל

31 בדצמבר 2015					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
669	22,924	2,362	36,287		
431	17,413	843	24,251	מעל 60%	
1,510	398	51	582		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,610	40,735	3,256	61,120		סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-100 בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי לא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- ביאור 30.ב.3 מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2016			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
3,029	2,738	1,925,915	עד 10
4,969	3,461	589,021	מ-10 עד 20
6,937	6,275	462,931	מ-20 עד 40
6,101	10,353	292,807	מ-40 עד 80
4,688	14,611	174,690	מ-80 עד 150
4,543	19,325	113,967	מ-150 עד 300
3,879	25,418	68,198	מ-300 עד 600
4,386	40,109	52,832	מ-600 עד 1,200
2,439	17,870	13,614	מ-1,200 עד 2,000
2,321	11,833	5,316	מ-2,000 עד 4,000
2,712	8,817	2,067	מ-4,000 עד 8,000
5,838	12,971	1,499	מ-8,000 עד 20,000
8,393	14,653	836	מ-20,000 עד 40,000
34,282	47,373	971	מ-40,000 עד 200,000
16,334	17,055	126	מ-200,000 עד 400,000
15,133	20,152	63	מ-400,000 עד 800,000
2,311	4,428	7	מ-800,000 עד 1,200,000
5,817	4,038	7	מ-1,200,000 עד 1,600,000
717	927	1	מ-1,600,000 עד 2,000,000
1,968	673	1	מ-2,000,000 עד 3,200,000
3,947	2,937	2	מעל-3,200,000
140,744	286,017	3,704,871	סך-הכל

- * אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 2,76.084, 4.907 ו-5,026 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,759 מיליוני ש"ח).
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

31 בדצמבר 2015			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
2,757	2,742	1,766,706	עד 10
4,931	3,334	571,691	מ-10 עד 20
7,358	6,022	468,879	מ-20 עד 40
7,087	9,772	298,286	מ-40 עד 80
6,625	13,384	182,714	מ-80 עד 150
7,225	18,180	120,872	מ-150 עד 300
5,363	25,367	71,471	מ-300 עד 600
5,444	38,045	52,088	מ-600 עד 1,200
2,799	17,071	13,272	מ-1,200 עד 2,000
2,615	12,323	5,541	מ-2,000 עד 4,000
3,010	9,152	2,173	מ-4,000 עד 8,000
6,040	13,201	1,524	מ-8,000 עד 20,000
8,259	15,154	847	מ-20,000 עד 40,000
36,987	49,616	1,030	מ-40,000 עד 200,000
16,315	20,099	134	מ-200,000 עד 400,000
19,044	20,377	71	מ-400,000 עד 800,000
6,389	11,670	19	מ-800,000 עד 1,200,000
2,905	3,017	4	מ-1,200,000 עד 1,600,000
3,887	3,193	4	מ-1,600,000 עד 2,000,000
421	1,848	1	מ-2,000,000 עד 3,200,000
6,973	1,979	2	מעל-3,200,000
162,434	295,546	3,557,329	סך-הכל

- * אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 282,911, 6,631 ו-6,004 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-11,700 מיליוני ש"ח).
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני ("להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. מידע בדבר מכירות של חובות

הטבלה להלן מפרטת תמורה ששולמה או שהתקבלה עבור רכישות או מכירות של הלוואות**:

31 בדצמבר 2016				
סך-הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
974	-	-	974	הלוואות שנרכשו ⁽¹⁾
4,331	7	921	3,403	הלוואות שנמכרו ⁽²⁾

31 בדצמבר 2015				
סך-הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
*897	-	-	*897	הלוואות שנרכשו ⁽¹⁾
499	6	-	493	הלוואות שנמכרו ⁽²⁾

* הוצג מחדש.

** למידע נוסף לגבי עסקות מכירת הלוואות ראה [ביאור 26.ב.4 \(4\) לעיל](#).

(1) מזה סך של 970 מיליוני ש"ח נובע מפעילות נכיונות. (ליום 31.12.2015: 897 מיליוני ש"ח).

(2) מזה סך של 2,043 מיליוני ש"ח נובע ממכירת תיקי סינדיקציה בסניף ניו-יורק.

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר				
2015	2016	2015	2016	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים*		
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה -				
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
7	5	1,074	861	(א) אשראי תעודות
36	52	6,359	6,009	(ב) ערבויות להבטחת אשראי
77	79	18,900	22,854	(ג) ערבויות לרוכשי דירות
175	206	23,171	23,588	(ד) ערבויות והתחייבויות אחרות**
54	43	32,721	24,628	(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
-	-	11,700	10,759	(ו) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
115	111	41,613	35,540	(ז) מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
99	97	31,944	25,734	(ח) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן***
106	84	23,392	19,570	(ט) התחייבויות להוצאת ערבויות

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 289 מיליוני ש"ח (בשנת 2015: 505 מיליוני ש"ח).

*** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיוור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2016						
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
נכסים						
80,378	-	5,659	1,544	20,351	6	52,818
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
71,449	2,256	1,074	805	19,171	541	47,602
ניירות-ערך						
375	-	-	-	-	-	375
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
271,957	655	3,573	4,759	23,978	45,684	193,308
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾						
2,561	-	57	1,010	1,371	-	123
אשראי לממשלות						
153	112	-	-	-	-	41
השקעות בחברות כוללות						
3,363	3,363	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
11,916	369	457	173	3,992	638	6,287
נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾						
5,953	1,346	155	30	187	230	4,005
נכסים אחרים						
448,105	8,101	10,975	8,321	69,050	47,099	304,559
סך-כל הנכסים						
התחייבויות						
338,502	656	4,595	14,599	81,357	11,813	225,482
פיקדונות הציבור						
4,377	-	27	553	1,771	182	1,844
פיקדונות מבנקים						
345	-	-	16	193	10	126
פיקדונות הממשלה						
484	-	19	81	384	-	-
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
33,560	-	94	15	1,208	26,963	5,280
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים						
12,587	369	326	171	3,835	988	6,898
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾						
24,025	1,053	260	94	1,479	482	20,657
התחייבויות אחרות						
413,880	2,078	5,321	15,529	90,227	40,438	260,287
סך-כל ההתחייבויות						
34,225	6,023	5,654	(7,208)	(21,177)	6,661	44,272
עודף נכסים (התחייבויות)						
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
-	-	(1,617)	-	15	-	1,602
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	(3,604)	7,007	20,654	(626)	(23,431)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	(906)	305	(487)	-	1,088
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	16	(57)	219	-	(178)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
34,225	6,023	(457)	47	(776)	6,035	23,353
סך-הכל כללי						
-	-	111	160	(2,414)	-	2,143
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	(262)	(583)	2,132	-	(1,287)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס השפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (124) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015							
סך-הכלל	פריטים לא-כספיים**	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
64,976	-	4,765	909	19,034	-	40,268	מזומנים ופיקדונות בבנקים
62,884	2,534	1,399	1,069	17,454	2,241	38,187	ניירות-ערך
119	-	-	-	-	-	119	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
278,497	440	4,652	6,541	27,924	48,654	190,286	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,564	-	196	935	1,343	-	90	אשראי לממשלות
143	103	-	-	-	-	40	השקעות בחברות כלולות
3,409	3,409	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
12,789	*726	284	255	4,006	677	*6,841	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
6,257	*1,381	52	395	76	210	*4,143	נכסים אחרים
431,638	*8,593	11,348	10,104	69,837	51,782	*279,974	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
321,727	440	5,261	13,817	78,681	13,451	210,077	פיקדונות הציבור
4,773	-	40	555	1,922	191	2,065	פיקדונות מבנקים
354	-	-	-	198	32	124	פיקדונות הממשלה
83	-	19	64	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
34,475	-	337	32	1,581	26,436	6,089	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,806	*722	231	225	4,334	966	*7,328	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
23,201	*1,234	116	455	520	315	*20,561	התחייבויות אחרות
398,419	*2,396	6,004	15,148	87,236	41,391	*246,244	סך-כל ההתחייבויות
33,219	6,197	5,344	(5,044)	(17,399)	10,391	33,730	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	(1,657)	-	11	-	1,646	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(4,255)	4,424	18,278	(2,106)	(16,341)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	3	522	(1,696)	-	1,171	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	138	182	66	-	(386)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
33,219	6,197	(427)	84	(740)	8,285	19,820	סך-הכלל כללי
-	-	70	625	(2,935)	-	2,240	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	674	916	1,938	-	(3,528)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* סווג מחדש.

** לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (132) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון

31 בדצמבר 2016				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל 2 עד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	94,699	22,800	74,460	36,765
התחייבויות	211,391	15,259	23,968	11,804
הפרש	(116,692)	7,541	50,492	24,961
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(14,261)	4,163	(2,696)	639
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(157)	95	(90)	3
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(131,110)	11,799	47,706	25,603
מטבע-חוץ**				
נכסים	34,462	6,026	9,815	6,707
התחייבויות	72,754	13,004	18,284	2,589
הפרש	(38,292)	(6,978)	(8,469)	4,118
מזה: הפרש - בדולר	(30,560)	(7,100)	(9,758)	2,464
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	5,551	(2,203)	809	2,573
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	14,238	(4,184)	2,740	(661)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	157	(95)	90	(3)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(23,897)	(11,257)	(5,639)	3,454
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2016				
נכסים***	129,161	28,826	84,275	43,472
התחייבויות****	284,145	28,263	42,252	14,393
הפרש	(154,984)	563	42,023	29,079
*** מזה: אשראי לציבור	46,489	21,212	54,784	35,042
**** מזה: פיקדונות הציבור	267,564	20,724	33,419	5,111
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(23)	(21)	44	(22)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	-	-

- * בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- ** לא כולל מט"י צמוד למטבע-חוץ.
- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 4,655 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור מס' 31 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 13,648 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,818 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016								
שיעור תשואה חוזית ⁽³⁾ ב-%	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכלל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
2.8%	355,849	3,577	377,036	7,514	28,765	40,829	15,856	26,062
2.5%	300,920	147	306,760	5	1,197	14,618	7,403	10,006
-	54,929	3,430	70,276	7,509	27,568	26,211	8,453	16,056
-	(9,533)	-	(9,140)	-	142	219	176	(462)
-	1,152	-	1,296	-	-	1,249	-	-
-	46,548	3,430	62,432	7,509	27,710	27,679	8,629	15,594
2.8%	84,155	1,175	92,392	223	1,786	11,145	7,201	7,758
1.1%	110,882	14	111,918	39	410	1,159	1,163	767
-	(26,727)	1,161	(19,526)	184	1,376	9,986	6,038	6,991
-	(21,849)	796	(18,647)	184	896	9,177	5,632	5,849
-	16,360	(10)	17,622	184	159	1,674	2,134	3,202
-	9,533	-	9,140	-	(152)	(337)	(126)	521
-	(1,152)	-	(1,296)	-	-	(1,249)	-	-
-	(18,346)	1,161	(11,682)	184	1,224	8,400	5,912	7,512
2.8%	⁽⁴⁾ 440,004	4,752	469,428	7,737	30,551	51,974	23,057	33,820
2.1%	411,802	161	418,678	44	1,607	15,777	8,566	10,773
-	28,202	4,591	50,750	7,693	28,944	36,197	14,491	23,047
3.0%	271,302	4,488	297,146	7,514	29,534	35,431	15,348	23,440
1.7%	337,846	8	340,510	5	1,482	3,396	1,892	3,188
-	-	-	-	-	(10)	(118)	50	59
-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (המשך)

31 בדצמבר 2015				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל 2 עד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	80,525	20,871	67,522	27,796
התחייבויות	196,855	10,556	24,503	10,217
הפרש	(116,330)	10,315	43,019	17,579
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(900)	(5,657)	(3,058)	363
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(273)	(85)	(608)	578
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(117,503)	4,573	39,353	18,520
מטבע-חוץ**				
נכסים	33,074	5,839	10,753	7,868
התחייבויות	69,168	13,351	18,268	1,731
הפרש	(36,094)	(7,512)	(7,515)	6,137
מזה: הפרש - בדולר	(29,838)	(6,754)	(8,100)	4,103
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	2,777	(1,696)	(782)	4,133
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	877	5,634	3,037	(401)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	273	85	608	(578)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(34,944)	(1,793)	(3,870)	5,158
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2015				
נכסים***	113,599	26,710	78,275	35,664
התחייבויות****	266,023	23,907	42,771	11,948
הפרש	(152,424)	2,803	35,504	23,716
*** מזה: אשראי לציבור	47,553	23,048	54,918	29,612
**** מזה: פיקדונות הציבור	253,256	17,958	32,325	3,705
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(23)	(23)	(21)	(38)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	-	-

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מט"י צמוד למטבע-חוץ.

(1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,591 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.

(2) כפי שנכללה בביאור מס' 31 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.

(3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 16,149 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,487 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2015								
שיעור תשואה חוזית ⁽³⁾ ב-%	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכלל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
2.7%	334,557	5,931	354,750	6,411	27,285	39,203	20,353	21,394
2.6%	289,904	133	291,073	726	2,381	14,645	8,943	9,890
-	44,653	5,798	63,677	5,685	24,904	24,558	11,410	11,504
-	(6,942)	-	(6,675)	-	433	57	(270)	2,300
-	1,236	-	1,457	-	-	1,409	-	444
-	38,947	5,798	58,459	5,685	25,337	26,024	11,140	14,248
2.9%	90,026	1,262	94,879	235	2,414	12,048	7,026	7,246
1.5%	107,657	61	109,557	56	581	1,663	787	1,315
-	(17,631)	1,201	(14,678)	179	1,833	10,385	6,239	5,931
-	(18,329)	1,173	(15,174)	181	983	9,453	5,151	4,896
-	15,944	(10)	17,679	208	759	1,759	3,881	3,613
-	6,942	-	6,675	-	(440)	(97)	339	(2,243)
-	(1,236)	-	(1,457)	-	-	(1,409)	-	(444)
-	(11,925)	1,201	(9,460)	179	1,393	8,879	6,578	3,244
2.7%	⁽⁴⁾ 424,583	7,193	449,629	6,646	29,699	51,251	27,379	28,640
2.6%	397,561	194	400,630	782	2,962	16,308	9,730	11,205
-	27,022	6,999	48,999	5,864	26,737	34,943	17,649	17,435
2.8%	278,057	3,594	302,016	6,438	28,292	34,209	18,487	21,177
1.9%	321,287	-	323,665	29	1,462	4,020	2,203	2,874
-	-	-	-	-	(7)	(40)	69	57
-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול יהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלואות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונוו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באתה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכיון של חובות פגומים מקטין את שוויים הוגן בסכום של 13 מיליוני ש"ח.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטי לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-265 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי הוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי הוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי הוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוויים הוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים הוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2016				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
80,366	77,622	-	2,744	80,378
71,450	1,459	17,177	52,814	71,449
375	375	-	-	375
271,727	268,036	-	3,691	271,957
2,571	2,571	-	-	2,561
11,916	2,593	8,932	391	11,916
1,562	853	-	709	1,561
439,967	353,509	26,109	60,349	**440,197
התחייבויות פיננסיות				
339,692	335,808	-	3,884	338,502
4,394	4,394	-	-	4,377
362	362	-	-	345
484	484	-	-	484
35,101	2,714	2,107	30,280	33,560
12,587	371	11,825	391	12,587
17,498	16,789	-	709	17,504
410,118	360,922	13,932	35,264	**407,359

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 889 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 89,214 מיליוני ש"ח ובסך של 17,201 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 7 מיליוני ש"ח ו-21 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2015			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
64,989	62,370	-	2,619	64,976	מזומנים ופיקדונות בבנקים
62,890	1,214	15,844	45,832	62,884	ניירות-ערך*
119	119	-	-	119	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
279,571	276,695	-	2,876	278,497	אשראי לציבור, נטו***
2,571	2,571	-	-	2,564	אשראי לממשלות
12,789	3,144	8,822	823	12,789	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,014	825	-	1,189	2,011	נכסים פיננסיים אחרים
424,943	346,938	24,666	53,339	**423,840	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
323,119	320,243	-	2,876	321,727	פיקדונות הציבור***
4,824	4,824	-	-	4,773	פיקדונות מבנקים
397	397	-	-	354	פיקדונות הממשלה
83	83	-	-	83	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
36,466	3,882	2,114	30,470	34,475	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,806	362	12,624	820	13,806	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,693	16,473	-	1,220	17,734	התחייבויות פיננסיות אחרות
396,388	346,264	14,738	35,386	**392,952	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 643 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 81,302 מיליוני ש"ח ובסך של 17,916 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

*** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 8 מיליוני ש"ח ו-14 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במילוני ש"ח

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2016			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
42,424	-	3,521	38,903
8,172	-	7,142	1,030
164	-	-	164
5,739	156	4,380	1,203
913	-	615	298
2,854	-	1,519	1,335
1,313	-	-	1,313
ניירות-ערך למסחר			
8,420	-	-	8,420
84	-	-	84
3	-	-	3
7	-	-	7
54	-	-	54
70,147	156	17,177	52,814
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
470	78	392	-
7,072	876	6,196	-
3,708	1,594	2,091	23
638	37	233	368
28	8	20	-
7	7	-	-
3,691	-	-	3,691
709	-	-	709
86,470	2,756	26,109	57,605
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
522	-	522	-
7,495	287	7,208	-
3,942	71	3,848	23
605	12	225	368
23	1	22	-
21	23	(2)	-
3,691	-	-	3,691
709	-	-	709
193	-	-	193
17,201	394	11,823	4,984

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה				
37,351	-	5,021	32,330	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
5,615	-	4,363	1,252	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
229	-	95	134	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
4,681	151	3,332	1,198	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,045	-	915	1,130	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,588	-	2,118	1,470	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,843	-	-	1,843	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר				
6,291	-	-	6,291	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
7	-	-	7	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
56	-	-	56	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
3	-	-	3	אגרות-חוב של אחרים בישראל
70	-	-	70	אגרות-חוב של אחרים זרים
48	-	-	48	מניות סחירות
61,827	151	15,844	45,832	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
470	115	355	-	חוזי שקל-מדד
7,774	1,282	6,492	-	חוזי ריבית אחרים
3,565	1,591	1,876	98	חוזי מטבע-חוץ
882	101	56	725	חוזי מניות
98	55	43	-	חוזי סחורות ואחרים
8	8	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
2,876	-	-	2,876	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
1,189	-	-	1,189	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
78,689	3,303	24,666	50,720	סך-כל הנכסים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
				התחייבויות
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
596	-	596	-	חוזי שקל-מדד
8,380	278	8,102	-	חוזי ריבית אחרים
3,874	68	3,708	98	חוזי מטבע-חוץ
861	13	126	722	חוזי מניות
95	3	92	-	חוזי סחורות ואחרים
14	10	4	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
2,876	-	-	2,876	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
1,189	-	-	1,189	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
31	-	-	31	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
17,916	372	12,628	4,916	סך-כל ההתחייבויות

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2016					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)		
					נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(331)	1,334	1,334	-	-	השקעות במניות
(9) ⁽¹⁾	19	19	-	-	סך-הכל
(340)	1,353	1,353	-	-	

ליום 31 בדצמבר 2015					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)		
					נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(122)	1,598	1,598	-	-	השקעות במניות
(7) ⁽¹⁾	11	11	-	-	סך-הכל
(129)	1,609	1,609	-	-	

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016
נכסים									
ניירות-ערך זמינים למכירה									
151	156	-	-	-	-	5	-	151	(5) ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
115	78	(5)	-	(31)	-	-	(1)	115	5 ⁽³⁾
1,004	589	(139)	63	(500)	85	-	76	1,004	61 ⁽¹⁾⁽³⁾
1,523	1,523	(29)	2	(916)	299	-	644	1,523	598 ⁽³⁾
88	25	-	-	(81)	17	-	1	88	1 ⁽³⁾
52	7	-	-	(40)	6	-	(11)	52	2 ⁽³⁾
(2)	(16)	-	-	6	(3)	-	(17)	(2)	(18) ⁽³⁾
2,931	2,362	(173)	65	(1,562)	404	5	692	2,931	654

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2015
נכסים									
ניירות-ערך זמינים למכירה									
-	151	-	-	-	150	1	-	-	1 ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
135	115	-	5	(74)	-	-	49	135	38 ⁽³⁾
627	1,004	205	79	(214)	220	-	87	627	251 ⁽¹⁾⁽³⁾
2,335	1,523	303	46	(1,715)	319	-	235	2,335	385 ⁽³⁾
22	88	-	-	(6)	7	-	65	22	65 ⁽³⁾
19	52	-	-	(21)	25	-	29	19	26 ⁽³⁾
(34)	(2)	-	-	(4)	2	-	34	(34)	33 ⁽³⁾
3,104	2,931	508	130	(2,034)	723	1	499	3,104	799

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן בין רמה 1 לרמה 2.

ו. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

31 בדצמבר 2016			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	156	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	78	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (2.36%) 1.78%-3.01%
חוזי ריבית אחרים	774	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (4.65%) 0.46%-5.86%
חוזי מטבע-חוץ	1,522	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (2.44%) 0.46%-5.86%
חוזי מניות	-	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה
חוזי מניות ⁽¹⁾	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן (29.81%) 23.00%-44.17%
		תשואת דיבידנד	6.00%-6.00% (6.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.85%-0.85% (0.85%)
חוזי סחורות ואחרים	7	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (5.85%) 3.06%-5.86%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	7	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה (3.51%) 0.94%-8.04%
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	19	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,334	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2015			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	151	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	115	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (2.45%) 1.74%-5.71%
חוזי ריבית אחרים	1,005	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (3.66%) 0.65%-5.71%
חוזי מטבע-חוץ	1,522	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (2.56%) 0.65%-5.71%
חוזי מניות	76	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (2.10%) 1.83%-5.71%
חוזי מניות ⁽¹⁾	1	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן (39.22%) 22.30%-68.50%
		תשואת דיבידנד	(6.00%) 6.00%-6.00%
		ריבית שקלית לא-צמודה	(1.25%) 1.25%-1.25%
חוזי סחורות ואחרים	52	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (3.68%) 2.37%-5.71%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	8	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה (2.94%) 1.26%-6.48%
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	11	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,598	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים

במיליוני ש"ח

חברות אם, בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים בבנק. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2016							
בעלי-עניין							
				מחזיקי מניות			
אחרים		נושאי משרה*		אחרים		בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים							
264	-	-	-	491	389	-	-
(1)7,033	(1)4,469	25	9	109	18	-	-
(66)	(38)	-	-	-	-	-	-
6,967	4,431	25	9	109	18	-	-
374	102	-	-	2	2	-	-
התחייבויות							
18,041	11,509	71	65	341	156	21	20
62	30	-	-	-	-	-	-
1,360	850	88	82	215	212	-	-
-	-	35	34	1,921	1,790	6,890	6,831
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
(1)4,607	(1)3,427	(2)20	9	298	288	-	-

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.
** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 595 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 171 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2016: 641 מיליוני ש"ח ו-180 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2016: 0 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2016								
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו								
אחרים		חברות כלולות		אחרים		חברות-בת שלא אוחדו		
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	
הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	
השנה*	שנה	השנה*	שנה	השנה*	שנה	השנה*	שנה	
נכסים								
228	228	-	-	-	-	-	-	ניירות-ערך
84	-	102	79	-	-	49	45	אשראי לציבור
-	-	(1)	(1)	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
84	-	101	78	-	-	49	45	אשראי לציבור, נטו
-	-	153	153	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
1	-	2	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
התחייבויות								
65	20	142	109	-	-	3	2	פיקדונות הציבור
-	-	42	16	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**								
348	254	73	62	-	-	4	4	

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2015							
בעלי-עניין							
מחזיקי מניות							
אחרים		נושאי משרה*		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים							
264	264	-	-	254	193	-	-
ניירות-ערך							
(1)7,158	(1)7,033	17	14	109	109	-	-
אשראי לציבור							
(66)	(66)	-	-	-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי							
7,092	6,967	17	14	109	109	-	-
אשראי לציבור, נטו							
388	167	-	-	2	2	-	-
נכסים אחרים							
התחייבויות							
15,420	14,070	75	54	1,081	199	21	20
פיקדונות הציבור							
92	62	-	-	-	-	-	-
אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים							
1,361	1,360	88	88	161	161	-	-
התחייבויות אחרות							
-	-	35	35	2,089	1,847	6,856	6,648
מניות (כלול בהון)							
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
(1)5,650	(1)4,607	(2)12	9	233	147	-	-

* בהתאם לסעיף 80 ד 3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 642 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 173 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2015: 690 מיליוני ש"ח

ו-186 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2015: 0 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(3) ליום 31 בדצמבר 2015 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, כלולות לראשונה יתרות ועסקות של בעל עניין אשר מחזיק במניות הבנק בשיעור הגבוה מ-5% באמצעות קופות-גמל,

קרנות נאמנות ותעודות סל בניהול אותו צד קשור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2015								
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו								
אחרים		חברות כלולות		אחרים		חברות-בת שלא אוחדו		
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	
הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	
השנה*	שנה	השנה*	שנה	השנה*	שנה	השנה*	שנה	
נכסים								
87	87	-	-	-	-	-	-	ניירות-ערך
84	84	82	82	-	-	4	2	אשראי לציבור
(1)	(1)	(1)	(1)	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
83	83	81	81	-	-	4	2	אשראי לציבור, נטו
-	-	143	143	-	-	2	-	השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
1	1	3	2	-	-	-	-	נכסים אחרים
התחייבויות								
46	46	142	142	-	-	3	2	פיקדונות הציבור
-	-	43	41	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**								
218	218	143	73	-	-	-	-	

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.
 ** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	מחזיקי מניות אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
203	-	2	1	186	-	14	-	הכנסות ריבית נטו*
27	(1)	-	-	28	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
132	98	1	-	24	-	9	-	הכנסות שאינן מריבית
5	-	-	-	5	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(158)	-	(10)	-	(26)	(103) ⁽¹⁾	(19)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
(89)	-	-	-	-	(89)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 17
(14)	-	-	-	-	(14)	-	-	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 14
204	97	(7)	1	212	(103)	4	-	סך-הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	מחזיקי מניות אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
219	1	10	-	207	-	1	-	הכנסות ריבית נטו*
(23)	(1)	1	-	(24)	-	1	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
142	121	1	-	25	-	(6)	1	הכנסות שאינן מריבית
2	-	-	-	2	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(166)	-	(13)	-	(29)****	(89) ⁽²⁾	(36)****	1	הוצאות תפעוליות ואחרות
(78)	-	-	-	-	(78)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 16
(10)	-	-	-	-	(11)	-	1	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 14
172	121	(1)	-	179	(89)	(40)	2	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

**** סוג מחדש.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 39 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 44 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 6 מיליון ש"ח.

(2) הטבות עובד לזמן קצר 56 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 8 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 14 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	מחזיקי מניות אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה
31	-	10	-	21	-	-	-
4	-	6	-	(2)	-	-	-
10	-	2	-	8	-	-	-
(111)	-	(13)	-	(6)	(92) ⁽¹⁾	-	-
(80)	-	-	-	-	(80)	-	-
(12)	-	-	-	-	(12)	-	-
(66)	-	5	-	21	(92)	-	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 (1) הטבות עובד לזמן קצר 49 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 14 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 15 מיליון ש"ח.

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים

2014	2015	2016
הכנסות (הוצאות)		
בגין נכסים		
31	238	211
-	-	-
-	9	13
3	3	-
בגין התחייבויות		
(3)	(26)	(18)
-	(5)	(3)
-	-	-
31	219	203

ד. מידע בדבר תנאי העסקות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי-עניין

עסקות ויתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ה. עסקה עם צד קשור

במהלך השנים 2013 ו-2014 רכש הבנק מניות של קבוצת דלק בע"מ, שהיווה צד קשור בשיעור של כ-1% מהון אותה חברה, בסך כולל של 160 מיליון ש"ח. שווי המניות ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם לסך של 93 מיליון ש"ח, במהלך תקופת ההחזקה בוצעה הפרשה לירידת-ערך. ביום 9 בפברואר 2017 חדלה קבוצת דלק בע"מ מלהיות צד קשור לבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 35 תמצית דוחות של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד

2014	2015	2016	
10,038	9,291	9,695	הכנסות ריבית
(2,775)	(1,842)	(1,945)	הוצאות ריבית
7,263	7,449	7,750	הכנסות ריבית, נטו
346	455	184	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,917	6,994	7,566	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית			
635	995	1,052	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,281	3,343	3,310	עמלות
91	101	91	הכנסות אחרות
4,007	4,439	4,453	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות			
4,637	4,202	4,101	משכורות והוצאות נלוות
1,323	1,343	1,343	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,416	1,353	1,890	הוצאות אחרות
7,376	6,898	7,334	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,548	4,535	4,685	רווח לפני מסים
1,485	1,855	2,120	הפרשה למסים על הרווח
2,063	2,680	2,565	רווח לאחר מסים
650	402	63	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים
			רווח נקי:
2,713	3,082	2,628	המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 35 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2015	2016	
נכסים		
61,088	75,182	מזומנים ופיקדונות בבנקים
52,602	63,258	ניירות-ערך
119	375	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
256,600	253,059	אשראי לציבור
(4,210)	(3,904)	הפרשה להפסדי אשראי
252,390	249,155	אשראי לציבור, נטו
2,368	2,504	אשראי לממשלות
16,595	17,018	השקעות בחברות מוחזקות
2,876	2,841	בניינים וציוד
12,568	11,631	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,467	5,145	נכסים אחרים
406,073	427,109	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
327,074	349,819	פיקדונות הציבור
4,506	4,058	פיקדונות מבנקים
354	345	פיקדונות הממשלה
19,630	17,407	כתבי התחייבות נדחים
13,585	12,438	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,892	8,995	התחייבויות אחרות
373,041	393,062	סך-כל ההתחייבויות
33,032	34,047	הון
406,073	427,109	סך-כל ההתחייבויות וההון

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 35 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2014	2015	2016	
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת
2,713	3,082	2,628	רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת
(650)	(402)	(63)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות
507	524	527	פחת על בניינים וציוד
17	21	24	הפחתות
346	455	184	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(297)	(382)	(384)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(29)	(8)	5	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(5)	(5)	(8)	רווח ממימוש בניינים וציוד
112	86	98	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
254	(157)	(159)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(461)	206	269	מסים נדחים, נטו
-	(3)	(93)	רווח ממכירות תיקי אשראי
(1,305)	549	250	התאמות בגין הפרשי שער
(1,791)	148	818	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בכסים שוטפים
(2,637)	724	(45)	פיקדונות בבנקים
(10,312)	(15,683)	(1,162)	אשראי לציבור
(692)	(507)	(136)	אשראי לממשלות
(438)	355	(256)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(5,343)	3,179	937	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,320)	(3,391)	(2,179)	ניירות-ערך למסחר
(1,164)	1,556	457	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(134)	17	(448)	פיקדונות מבנקים
20,360	28,647	22,745	פיקדונות מהציבור
(158)	(101)	(9)	פיקדונות מהממשלה
4,513	(2,733)	(1,072)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,027	(1,069)	19	התחייבויות אחרות
3,113	15,108	22,947	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

ביאור 35 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2014	2015	2016	
			תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
(50)	(137)	(7)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
10	241	12	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(28,360)	(24,463)	(36,039)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
14,069	10,760	12,819	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
20,271	10,871	14,993	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	-	(4)	רכישת תיקי אשראי
-	493	4,324	תמורה ממכירת תיקי אשראי
294	52	67	דיבידנדים שהתקבלו מחברות מוחזקות
(105)	(347)	(566)	השקעות בחברות מוחזקות
107	259	-	תמורה ממימוש חברות מוחזקות ומפירעון שטרי הון
(460)	(471)	(500)	רכישת בניינים וציוד
13	9	14	תמורה ממימוש בניינים וציוד
5,789	(2,733)	(4,887)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון

(16)	(15)	(17)	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1,018)	(2,702)	(3,034)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
5	4	5	הנפקת מניות ואופציות
(448)	(569)	(685)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(85)	-	(27)	רכישה עצמית של מניות
(1,562)	(3,282)	(3,758)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
7,340	9,093	14,302	גידול (קיטון) במזומנים
40,748	49,393	57,937	יתרת מזומנים לתחילת השנה
1,305	(549)	(250)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
49,393	57,937	71,989	יתרת מזומנים לסוף השנה

ריבית וחסים ששולמו ו/או התקבלו

12,725	11,017	12,256	ריבית שהתקבלה
(3,970)	(2,228)	(2,650)	ריבית ששולמה
2	1	2	דיבידנדים שהתקבלו
(2,465)	(1,708)	(1,791)	חסים על הכנסה ששולמו
485	134	11	חסים על הכנסה שהתקבלו

ביאור 36 יוזמות רגולטוריות

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

הראות שישומו בשנת 2016

- תיקון לחוק הבנקאות (רישוי סגירת סניפים) המחייב לקבל את אישור בנק ישראל 30 יום מראש לפני סגירת סניף של תאגיד בנקאי. לאור החוק פרסם בנק ישראל את ניהול בנקאי תקין 400.
- תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח, עמלות) הקובע כי תאגיד בנקאי יצרף לקוחות קשישים ונכים למסלול העמלות הבסיסי.
- תיקון לצו איסור הלבנת הון לחברי הבורסה שאינם בנקים (חש"בים) אשר מאפשר הסרת מגבלת גיוס אגרות-חוב בידי ספקי אשראי חוץ בנקאיים (חוק נאוי) - הצעת החוק לתיקון חוק הבנקאות אושרה בחודש נובמבר 2015. על-פי החוק, שר האוצר רשאי לאשר לתאגיד שאינו בנקאי, להנפיק לציבור תעודות התחייבות בהיקף של עד 2.5 מיליארד ש"ח על מנת לתת אשראי קמעונאי.

הוועדה להגברת תחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("ועדת שטרום")

בחודש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת תחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרום). הוועדה פרסמה דוח ביניים ביום 14 לדצמבר 2015. הדוח הסופי פורסם ביום 2 באוגוסט 2016 ועל בסיסו נכתבה הצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. הצעת החוק אושרה בקריאה שנייה ושלישית ביום 23 ינואר 2017.

- עיקר הוראות החוק:
- חברות כרטיסי האשראי יופרדו מן הבנקים הגדולים בלבד, בנקים אלו יוכלו להנפיק כרטיסי אשראי תחת מגבלות חמורות. המגבלה העיקרית מחייבת את הבנקים הגדולים לצמצם ללקוחותיהם ב-50% את מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי זאת תוך 4 שנים.
- בנקים נדרשים לתפעל כרטיסי אשראי דרך 2 חברות מתפעלות לפחות, כאשר נתח השוק המרבי של חברה מתפעלת יהיה 52%.
- מוצע לנקוט צעדים לעודד כניסת גופים מוסדיים למכירת אשראי קמעונאי, מתן אפשרות לפיתוח יישומים לשיתוף מידע על-ידי הלקוחות באמצעות Open API, ובניית מנגנונים להעברת מידע של הלקוחות לגופים מחוץ לבנק.
- חיוב הבנקים לאפשר ללקוחות שעבוד שני לטובת מלווה אחר.
- בנק יאלץ למכור את אחזקותיו בשב"א שמעל 10% תוך 4 שנים כאשר זכות ההצבעה בגין מניות אלו תורדם החל משישה חודשים מיום העברת החוק.
- ניתנה סמכות לשר האוצר לחייב בנק לארח על תשתיות המחשב שלו בנקים אחרים ואגודות אשראי זאת תוך 18 חודשים מיום כניסת החוק לתוקף.

בנוסף כלל דוח הוועדה המלצות נוספות שאינן מופיעות בחוק ביניהן

- הקלות לגופים מוסדיים במתן אשראי קמעונאי
- יצירת ביטוח פיקדונות בכל הבנקים
- אסדרת שירותי תשלום על-פי עקרונות PSD 2

הקלות לבנקים חדשים

ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים "מתווה להקמת בנק חדש בישראל". ובו מדיניות חדשה של הסרת חסמי כניסה לגופים חדשים במערכת הבנקאית. המתווה עוסק במתן רישיון בנקאי לחברות כרטיסי האשראי ובתנאים הנדרשים להקמה מהיסוד של בנק חדש. נקבע כי ההקלות המוצעות לבנקים חדשים לא יכנסו לתוקף עד להקמת מאגר נתוני אשראי, יצירת ביטוח פיקדונות וחקיקת חוק לטיפול בבנק כושל.

רפורמות מרכזיות נוספות

- נחקק תיקון לחוק שירות נתוני אשראי 2002-התשס"ב במסגרתו נקבע כי בנק ישראל יקים וינהל מאגר אשראי ארצי וזאת על-פי המלצות הוועדה לשיפור המערכת לשיתוף נתוני אשראי (ועדת דורפמן). מטרתו של החוק לקדם שיתוף נתוני אשראי ממגוון מקורות המידע הקבועים בחוק, שמירתם במאגר מידע מרכזי ומסירת מידע זה ללשכות אשראי לצורך עיבודם והעברתם, בין השאר, לנותני אשראי. כתוצאה מהחוק לכל אזרח יהיה דירוג אשראי כאשר דירוג זה יימסר לנותן אשראי בעת בקשת אשראי ולאחר הסכמת האזרח. המאגר יוקם עד חודש אוקטובר 2018 כאשר הבנקים נדרשים להתחיל להעביר מידע לצורך אגירתו במאגר החל מחודש יולי 2017.
 - נחקק חוק "חובת אזהרה בפרסום ושיווק טלפוני של הלוואה" המחייב תאגיד בנקאי לתת אזהרה ללקוח לפני מתן האשראי בדבר התוצאות של אי פירעון החוב.
 - נחקק חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים שמסדיר את הפיקוח על גופים חוץ בנקאיים שאינם גופים מוסדיים, כולל נש"מים ואגודות אשראי. החוק יאפשר הקמת אגודות אשראי ("בנקים חברתיים") עם דרישות הון עצמי מופחתות של 3 מיליון שקל במקום 75 מיליון שקל. נקבע כי גוף שהיקף פעילותו הוא עד 1.5 מיליארד שקל יהיה בפיקוח רשות שוק ההון.
 - בנק ישראל פרסם את ניהול בנקאי תקין 450 העוסקת בהליכי גביית חובות ומסדירה את הפעולות שעל הבנק לנקוט כדי להגביר את השקיפות והוגנות בעת גביית חובות מלקוחות. בין היתר ההוראה קובעת את דרכי קביעת ריבית הפיגורים המירבית, אופן הגילוי הנאות ללקוח ודרכי התנהלות הבנק בהליכי הוצאה לפועל. ההוראה תיכנס לתוקף בפברואר 2018.
- יוזמות רגולטוריות אלו משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרי"כ במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמא פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

חניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

חניות רדומות

חניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

חרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים ממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה, הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business - פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer - פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer - הסדר מימון פרויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment - חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act - תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation – רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשוקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation – התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative – תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country – ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio – היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market – שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan – אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk – מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק, המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule – חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

	א
	איגוח 379,194,193,132,35
	אנשים קשורים 359,358,307,290,289,279,278,272,271,129
	375,374,372,362,360
	אשראי לציבור 101,58,57,51,50,49,48,47,46,45,26,22,14,10
	,212,210,207,206,204,180,152,151,150,123,120,118,110,107
	,228,227,226,225,224,223,222,221,220,219,218,217,216,213
	,242,241,240,239,238,237,236,235,234,233,232,231,230,229
	,304,302,301,299,263,262,258,257,256,255,248,247,246,244
	379,334,329,327,325,324,322,316,314,311,308,306
	ג
	גידור 195,142,141,138,132,122,116,106,81,75,61,45,41,24
	198,197,196
	ד
	דיבידנד 175,167,166,154,132,128,111,109,108,31,30,14,10
	371,344,274,264,254,253,179
	ה
	הון אנושי 366,318,296,288,268,4
	הון מניות 354,352,271,140,109,108,34
	היוון עלויות תוכנה 125
	הלבנת הון 317,309,300,272,265,87,84,83,82,79,18
	הלוואות לדירור 62,61,51,50,49,48,45,37,36,35,32,27,26,10
	,222,221,218,217,216,214,212,206,184,179,151,150,120,118,89
	304,303,299,297,269,239,236,224,223
	הליכים משפטיים 191,85,83,19,9
	הפרשה לירידת-ערך 265,157
	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 226,225,119,89,63
	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 327,143,120,22,19
	ו
	ועדת שטרומ 313,312,308,306,301,265,87
	ז
	זכויות עובדים 168,167,166,165,164,163,139,127,110,101,24
	263,174,173,172,171,170,169
	ח
	חובות פגומים 151,150,139,130,127,118,89,57,55,54,46,14,13
	,233,232,228,227,226,225,223,222,213,212,210,207,206,204
	329,246,239,238,237,236,235,234
י	
ירידת-ערך 127,126,124,123,121,110,93,92,63	
י	
מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 216,215,214,129,101,79,40	
299,298,269,268,219,218,217	
מגזרי פעילות פיקוחיים 204,202,201,129,115,101,37,36,10,9	
214,213,212,210,208,207,206	
מדינות זרות 28	
מדיניות חשבונאית 119,118,117,116,115,114,113,101,89,9,3	
130,129,128,127,126,125,124,123,122,121,120	
מדיניות ניהול סיכונים 42,41	
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 182,126	
מימון ממונף 63,62,10	
מינוף 271,186,185,184,183,182,181,180,179,101,36,35,13,10	
מסגרות אשראי 239,186,119,90,78,27	
נ	
נגזרים 68,66,64,58,57,56,51,50,49,48,44,30,27,21,20,11,10	
,132,131,124,123,122,118,114,110,107,101,91,90,76,75,72,70	
,244,242,241,240,238,237,200,199,198,197,196,195,184,133	
,307,293,292,263,262,254,253,252,251,250,249,248,247,246	
,334,333,332,331,330,329,326,325,324,322,317,316,315,314	
379	
נזילות 200,194,193,186,90,88,78,77,76,56,43,41,31,13,10,9	
ניירות-ערך 49,48,45,41,36,34,29,28,26,25,24,20,14,12,10	
,118,113,111,110,107,106,101,92,89,87,85,84,82,57,53,51,50	
,151,150,149,148,147,146,145,144,142,141,131,125,123,121	
,225,223,222,221,220,219,215,206,195,194,190,188,184,154	
,246,241,240,236,235,234,233,232,231,230,229,228,227,226	
,272,264,263,262,258,257,256,255,252,251,250,249,248,247	
,317,316,305,291,290,289,287,286,282,280,279,278,276,275	
379,350,349,346,331,329,325,324,322	
נכסים אחרים 151,150,121,120,110,107,101,51,50,49,48,35	
,232,231,230,229,228,227,226,225,223,222,221,220,219,161	
,263,262,258,257,256,255,241,240,238,237,236,235,234,233	
330,325,324,322	
נכסי סיכון 213,212,210,207,206,204,180,38,35,33	

ת

תגמול 19, 91, 114, 163, 164, 165, 166, 167, 172, 174, 179, 274, 277, 278, 279, 282, 283, 284, 286, 287, 298, 347, 348, 357, 360, 362, 363, 371, 374, 375, 376, 378, 380

תיק למסחר 28

תשלום מבוטס חניות 101, 108, 109, 110, 114, 127, 128, 135, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 259, 260, 263, 282, 284, 286, 287

ס

סיכון אשראי 9, 10, 14, 21, 22, 27, 28, 32, 33, 35, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 88, 89, 90, 101, 115, 118, 119, 120, 123, 130, 139, 150, 151, 152, 162, 180, 184, 199, 200, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 256, 257, 258, 301, 307, 327

סיכונים אחרים 15, 41, 88

סיכון מוניטין 9, 15, 41, 83, 85, 88

סיכון מימון 77

סיכון נזילות 9, 13, 41, 77, 88, 200

סיכון סביבתי 9, 85

סיכון ריבית 31, 41, 63, 64, 88

סיכון שוק 9, 10, 35, 41, 63, 88, 90, 123, 200

סיכון תפעולי 9, 15, 33, 35, 41, 79, 80, 88, 180, 200

ע

עמלות 10, 13, 14, 20, 22, 23, 36, 37, 87, 101, 105, 118, 134, 135, 190, 191, 192, 202, 206, 207, 208, 212, 213, 215, 216, 217, 218, 261, 265, 269, 283, 291, 299, 301, 302, 304, 306, 308, 311, 314, 316, 321, 323, 328, 329, 332

ענפי משק 10, 27, 29, 44, 45, 49, 50, 52, 53, 58, 302

פ

פחת והפחתות 135

פיקדונות הציבור 14, 26, 29, 36, 37, 38, 39, 40, 101, 107, 131, 159, 162, 164, 194, 204, 206, 207, 210, 212, 213, 216, 217, 218, 241, 242, 244, 247, 248, 255, 256, 257, 258, 260, 262, 289, 292, 293, 299, 301, 303, 306, 308, 309, 311, 312, 316, 317, 322, 324, 325, 331, 332, 334

צ

צדדים קשורים 113, 256, 258, 259, 260

ר

רווח למניה 101, 105, 129, 130, 132, 140, 321, 323

ש

שווי הוגן 21, 24, 30, 34, 64, 65, 66, 68, 70, 72, 74, 75, 90, 92, 101, 106, 111, 116, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 129, 133, 141, 142, 144, 145, 147, 148, 149, 154, 170, 175, 194, 196, 197, 198, 199, 200, 240, 241, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 260, 292, 293, 326